

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
СКОПЈЕ
ИНСТИТУТ ЗА БЕЗБЕДНОСТ, ОДБРАНА И МИР
СТУДИИ ПО БЕЗБЕДНОСТ
последипломски студии

-Магистерски Труд-

ТЕМА

ГЕОПОЛИТИЧКА АНАЛИЗА НА СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА

Студент:
Наташа Спасовска

Ментор:
Проф. Д-р. Тони Милески

Скопје, 2018

АПСТРАКТ

Дури по долгогодишните конфликти во Блискиот Исток, долготрајното трагично крвопролевање во Сирија, за секој објективен набљудувач претставува еден јасен поглед на воената состојба во таа земја кое денес стана кристално јасно за конфликтот во Сирија кој нема започнато како граѓанска војна, како што на почетокот изгледаше за мнозинството, или како што многумина пропагандни медиуми имаа желба да го претстават во однос на интервенционистичките интереси на водечките западни земји и нивните заливски сојузници.

Според тоа, земајќи предвид значајноста и комплексноста не само на самата ситуација во која се наоѓа Сирија и регионот, туку и значителната тематика на истражување и студирање, подолу имплементираниот труд ќе го разгледа и емпириски анализира конфликтот во Сирија од геополитичка стратешка гледна точка.

Сирискиот конфликт и покрај тоа што многумина го карактеризираат преку повеќето елементи од идеолошка, етничка, верска или пак, секташка гледна точка, не може да се редуцира само во една симплифицирана димензија на црно-бело платно. Етничките, верските и регионални елементи на овој конфликт, се всушност пред се од секундарен карактер.

Во тие рамки, значајните обележја и наводните фактори на самата војна, ќе послужат како ефективни мерни инструменти за интервенционистичката геополитичка политика насочена кон насилна промена на режимот во Дамаск кој го заговараат западните сили. Овие земји всушност, поради нивното веешто користење на демографската слика на Сирија, како оправдание, полесно ги остваруваат своите однапред реализирани економски, политички и геополитички цели во Сирија. Поради кое ја истакнува значајноста за ефективно познавање на денешната геополитичка состојба на сирискиот конфликт.

Клучни зборови: Сирија, државна војна, Близок Исток, теоризам, ОН, САД, Русија и влијанието на Русија врз Сирија, геополитика, Европа,

ABSTRACT

Only after long-standing conflicts in the Middle East, the long-standing tragic bloodshed in Syria is a clear view of any military observer in that country, which today has become crystal clear about the conflict in Syria that has not begun as a civil war, as it initially seemed to be the majority, or as many propaganda media had wanted to present in terms of the interventionist interests of the leading Western countries and their Gulf allies.

Accordingly, taking into account the significance and complexity of not only the very situation of Syria and the region, but also the significant topics of research and study, the below-implemented work will consider and empirically analyze the conflict in Syria from a geopolitical strategic point of view.

Despite the fact that many people characterize it through many elements of an ideological, ethnic, religious or sectarian point of view, the Syrian conflict can not be reduced only in one simplified dimension of black and white cloth. The ethnic, religious and regional elements of this conflict are in fact primarily of secondary character.

Within this framework, the significant features and the alleged factors of the war itself will serve as effective measuring instruments for the interventionist gay political policy aimed at violent regime change in Damascus, which is advocated by the Western powers. These countries, in fact, because of their skilful use of the demographic image of Syria, justify their economic, political and geopolitical goals in Syria easier. It highlights the significance of effective knowledge of today's geopolitical situation of the Syrian conflict.

Key words: *Syria, State War, Middle East, Theorizm, UN, USA, Russia and Russia's influence on Syria, geopolitics, Europe,*

Содржина

ВОВЕД	1
ОБРАБОТЕН ПРОБЛЕМ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО.....	3
ФОРМУЛИРАЊЕ НА ПРЕДМЕТОТ НА ИСТРАЖУВАЊЕ.....	4
ДЕФИНИРАЊЕ НА КЛУЧНИ ПОИМИ НА ТЕОРЕТСКО И ОПЕРАТИВНО НИВО	6
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ИСТРАЖУВАЊЕ.....	9
ХИПОТЕТСКА РАМКА НА ИСТРАЖУВАЊЕТО.....	11
МЕТОДОЛОГИЈА НА ИСТРАЖУВАЊЕ	12
ВАРИЈАБЛИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО.....	13
ПЛАНИРАЊЕ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО.....	14
ПЛАН – ВРЕМЕ И ПРОСТОР НА ИСТРАЖУВАЊЕТО НА ПРОБЛЕМАТИКАТА	15
ОЧЕКУВАЊА И ОПРАВДАНОСТ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО.....	15
1. ТЕОРЕТСКИ ПРИСТАП КОН ИСТРАЖУВАЊЕТО	17
1.1 ОСНОВА НА ГЕОПОЛИТИЧКИТЕ ИСТРАЖУВАЊА.....	17
1.2 МЕЃУНАРОДНИОТ СИСТЕМ.....	17
1.3 ОСНОВНИОТ ПОИМ И ЗНАЧЕЊЕ НА SHATTERBELT ВО	
ГЕОПОЛИТИЧКИТЕ ПРИСТАПИ НА АНАЛИЗА.....	20
1.4 ГЕОПОЛИТИКА НА БЛИСКИОТ ИСТОК.....	20
1.5 ФАКТОРИ КОИ ВЛИЈААТ ВРЗ ИНТЕРЕСИТЕ НА СИРИЈА.....	22
2. РАЗВОЈ ФАКТОРИ И ПОЧЕТОЦИ НА СИРИСКАТА ВОЈНА	24
2.1 КРАТКА ИСТОРИЈА НА СИРИЈА.....	24
2.2 ОСНОВНИ ОБЕЛЕЖЈА НА СИРИСКИОТ РЕЖИМ.....	26
2.3 ПРОБЛЕМАТИКАТА СО РЕЛИГИСКИТЕ МАЛЦИНСТВА.....	28
2.4 ИНИЦИРАЊЕ НА КОНФЛИКТОТ.....	30
2.5 ЦЕЛОСНА ДИНАМИКА И СТРУКТУРА НА ВОЈНАТА ВО СИРИЈА.....	31
2.5.1 РАДИКАЛИЗАЦИЈА НА КОНФЛИКТОТ.....	37
2.6 СПРОТИВСТАВУВАЊЕ НА РЕЖИМОТ.....	39
2.6.1 ГРУПИРАЊЕ НА ОПОЗИЦИЈАТА.....	41
2.7 СЕКТОРИСКИ И АСИМЕТРИЧЕН КОНФЛИКТ.....	43
2.8 ПРОГРЕСИЈА НА КРИЗАТА ДЕНЕС.....	46
3. МЕЃУНАРОДНИТЕ УЧЕСНИЦИ ВО СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА 50	
3.1 УЛОГА НА РЕГИОНАЛНИТЕ СИЛИ ВО СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА	
ВОЈНА.....	50
3.2 СОЕДИНЕТИТЕ АМЕРИКАНСКИ ДРЖАВИ И НИВНАТА УЛОГА ВО	
СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА.....	53
3.2.1 ПОЛИТИКАТА НА САД ЗА ВРЕМЕ НА ОБАМА.....	56

3.2.2	ДЕНЕШНАТА ПОЛИТИКА НА САД КОН СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА – ДОАЃАЊЕТО НА ТРАМП.....	58
3.3	ВЛИЈАНИЕТО НА РУСИЈА ВО СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА	61
3.4	ВЛИЈАНИЕТО НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ ВО СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА.....	65
3.4.1	ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПРИНЦИПОТ ОДГОВОРНОСТ ЗА ЗАШТИТА.....	67
4.	АНАЛИТИЧКИ ПРИСТАП НА ИСТРАЖУВАЊЕТО.....	69
4.1	ГЕОПОЛИТИЧКА АНАЛИЗА НА СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА.....	69
4.1.1	ГЕОПОЛИТИКА НА ГАСОТ.....	71
4.2	ЕФЕКТОТ НА SPILL-OVER’	74
4.2.1	АРХЕТИПСКИ МОДЕЛИ НА ПРЕЛЕВАЊЕ НА СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА.....	78
4.2.2	НЕГАТИВНИ ЗНАЦИ ЗА СИРИЈА.....	82
4.3	ИМПЛИКАЦИИ НА КРИЗАТА НАЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ	87
4.4	СЕКТАНТНА ПОЛАРИЗАЦИЈА	89
4.5	ПРЕДЛОГ СЦЕНАРИЈА ЗА СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА И НЕЈЗИНИОТ НАТАМОШЕН РАЗВОЈ	91
4.6	ОДГОВОРОТ НА ЕВРОПА НА СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА.....	93
4.7	ПЕРСПЕКТИВА НА СИРИЈА ПО КРАЈОТ НА СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА.....	94
	ЗАКЛУЧОК.....	97
	КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА	100

ВОВЕД

Сведоци сме на еден период кој трае долги години, а во кој за жал се војува во размери кои наместо да се стеснуваат истите се прошируваат. Треба да се согласиме дека конфликтите кои резултираат со војна се најлошото нешто што може да му се случи на едно општество.

Во војната не страдаат оние кои имаат интерес од истата, напротив страдаат граѓаните и на регионално и на глобално ниво. Овој труд за цел ќе има обработка и анализа на ситуацијата која е доста актуелна во меѓународни рамки, а која го засега целиот свет. Ќе се согласиме дека 2011 година претставува една од полошите години историски гледано, ова го говорам со оглед на фактот што Сирија во пролетта 2011 година ја зафати војна која трае и денес.

Со анализата која ќе биде предмет на обработка на овој труд ќе се обидеме на читателот да му прикажеме една слика и да се обидеме да објасниме зошто баш на Сирија и се случи таква војна!? Војната во Сирија претставува една криза која можеби, историски гледано, е и најголемата која се има случено во исламско-арапскиот свет.

Сирија се наоѓа во југозападна Азија, се граничи со Турција, Ирак, Јордан, Израел и Либан. Самата местоположба е “виновна” за војната која и се случи на оваа земја. Се поставува прашањето кој не би сакал апсолутна доминација на земјата која се наоѓа и е стратешки поврзана со Евроазија?

Кога би добиле одговор на ова прашање, тогаш ќе може едногласно да кажеме кој е виновникот за војната која прерасна во голема трагедија за сиријскиот народ. Кој не би сакал апсолутна доминација, односно попрецизно кажано која од големите сили не би ги задоволила своите апетити со освојување на една територија врз која ќе има апсолутна доминација. За жал креаторите на војната во Сирија се светските големи сили, промислено или не успеаја да предизвикаат војна таму каде што ја немаше.

Местоположбата на Сирија е всушност една од главните особености која ги има земјата, а врз основа на што е попривлечна за големите сили. Во тлото на Сирија се крие нафта или поедноставно кажано нафта што е еднакво на пари. Нормално кога ќе го

разјасните ова прашање останува да се запрашаме која земја не би го сакала тој профит. Меѓутоа гладни за пари големите сили станаа жедни за војна, нормално војната почна Сиријските граѓани полека но сигурно ги загубија своите домови и почнаа спасот да го бараат надвор од границите на Сирија, сега веќе ги има насекаде.

Мора да се согласиме дека оваа криза не ја одмина ни нашата земја, бегалците поминуваа низ нашата земја настанаа немири кои беа поврзани со немили настани за кои сме сите сведоци. Меѓутоа сепак мора да се согласиме дека најголемиот проблем на денешницата, а кој влече корени токму од оваа војна лежи во фактот што истата предизвика и даде голема сила и поттик на ИСИС.

Апсолутното влијание за кое се бореа големите сили припадна на Исламска држава за која до ден денес слушаме дека се причинители на немили настани. Доколку погледнеме подлабоко може да сфатиме и да се согласиме дека од војната не може да излезе ништо добро, напротив геополитичката анализа која е предмет на обработка на овој труд ќе покаже дека од оваа војна произлегоа многу полоши работи, чии последици ги гледаме и трпиме и денес.

Според тоа, подолу имплементираната идејна скица, ќе ја претстави истражувачката цел на основаната студија во предложената тематика на магистерскиот труд, особено насочена кон геополитичка анализа на влијателните фактори на Сиријската граѓанска војна.

ОБРАБОТЕН ПРОБЛЕМ НА ИСТРАЖУВАЊЕ

Сите граѓански војни завршуваат, но многу од нив траат многу долго пред тој крај. Историски гледано, повеќето граѓански војни завршиле со воена победа. Сепак, од крајот на Студената војна, има зголемување на процентот на граѓански војни што завршуваат по пат на преговарачката спогодба. Меѓутоа, кога граѓанските војни содржат повеќе играчи со право на вето, потешко е да се најде спогодба со преговарање. Сите овие актери преферираат континуиран конфликт, бидејќи збирот на договори што сите актери го претпочитаат е конфликтот да е помал, бидејќи многу потешко може да се процени релативната рамнотежа на моќта кај сите вмешани „вето“ играчи, и секој поединец актер има стимулации да изгледа како стабилен фактор со тоа што може да биде последен потписник во мировен договор.

Вакуумот на моќта, кој беше создаден по почетокот на сириската криза (март 2011 година), ги привлече како магнет сите регионални аспирации на центрите на моќта, но исто така се појави како извор на ризик и нестабилност кон поширокиот систем. Од крајот на 2012 година, сириската криза ги надмина границите на Сирија и беше претворена во регионална војна со меѓународни импликации. Ескалацијата на Сириската војна резултираше со формирање нова наелектризирана мрежа на конкуренција на моќ во Блискиот Исток.

И покрај геополитичките и идеолошките разлики, сириската војна ги обезбеди сунитските центри на моќта на системот - Саудиска Арабија, Турција и Катар – геополитичко прекршување што ќе донесе голем удар за кохезијата на иранската моќ во рамките на јадрото на Блискиот Исток.

Како резултат на тоа, регионалниот антагонизам придонесе каталитички влијанија во брзата ескалација на Сириската војна, поништувањето на територијалниот интегритет на Сирија и појавата на нов бран исламистички милитаризам, во форма на организации како "Исламска држава". На почетокот на 2013 година, во светло на територијалните загуби на режимот на Асад, исламистичкиот режим на Иран, кој е клучен стратешки партнер на сирискиот режим на поширокиот Блиски Исток, го продлабочи своето учество во Сириската војна, главно преку шиитските не-државни актери, особено преку либанскиот Хезболах и другите шиитски милиции во Ирак.

"Подобрувањето" на иранското учество во сириската војна резултираше со зачувување на режимот на Асад во Дамаск и во западна Сирија.

Ефектот на сириската криза директно влијае не само на регионалната редистрибуција на моќта, туку и на целата функција на активниот Supra систем. Сепак, енергетскиот како и геостратешкиот и политички аспект на кризата не е доволно опишан и анализиран.

Всушност, геополитичкиот фактор на енергијата дефинитивно има зголемена тежина на создавањето и влијанието на развојот. Особено за Европската унија, која во голема мера зависи од нејзината енергетска сигурност за рускиот увоз на природен гас, дизајнот на гасоводот кој ќе снабдува природен гас од геополитичкиот систем на Блискиот Исток, а посебно од Персискиот Залив, ќе биде исклучително корисно вложување, за тоа што доведе до негово делумно исклучување на енергија од Москва. Сепак, дизајнот на двата натпреварувачки цевководи решително ја поткопува регионалната безбедност, бидејќи нивното планирање го подобрува традиционалниот конфликт помеѓу сунитскиот и шиитскиот ислам, додека пак Меѓународните пилони на моќ и влијанието на Активниот супра систем се обидуваат да го промовираат најфункционалниот гасовод за нивните национални стратешки интереси.

Сепак, од голема значајност е да се истакне фактот дека Сириската граѓанска војна претставува еден огромен влијателен фактор кој ги дебалансира и интригира дури и најголемите и најмоќни сили на светот, особено Русија и САД, кои преку Европската унија и останатите Источни сојузници ги имплементираат своите "демократски" цели во рамките на државната војна во оваа земја.

ФОРМУЛИРАЊЕ НА ПРЕДМЕТОТ НА ИСТРАЖУВАЊЕ

Од иницирањето во 2011 година, сирискиот конфликт зеде повеќе од 500.000 животи, придвижи 5 милиони бегалци надвор од земјата и рассели милиони лица во внатрешноста на државата. Тоа не е само најкрвавиот конфликт во светот, туку е и еден

од најкомплицираните особено гледано од геостратешки и геополитички аспект на дејствување.

Она што започна како востание против претседателот Башар ал-Асад во голема мера се претвори во секташки конфликт помеѓу, од една страна, режим кој ги претставува малцинските Алавити (гранка на шиитската религија), а од друга страна, мнозинството сунитски Арапи. Христијаните, од своја страна, главно застанале на страната на режимот на Асад. Додадено на оваа испарлива мешавина е притисок на сириските Курди за сопствената татковина. Во мај 2013 година, насилството во Сирија продолжува да ескалира. Не постои знак за прекин на конфликтот и човечко страдање околу две години откако мирно протестното движење на периферијата на земјата беше исполнето со брутална репресија. Шупливи ветувања за реформи направени од режимот немаа суштина или кредибилитет, а ситуацијата брзо се дегенерираше во вооружено востание. Додека бунтовниците постигнаа значителен напредок и режимот ги повлече своите сили од речиси половина од територијата на земјата, бунтовниците и ПИД (Партија Екитиција Демократ или Партија на Демократската Унија, сириската верзија на PKK, Партија Каркерен Курдистан или Курдистанската работничка партија, Партија), кои соодветно поседуваат делови од овие земји, ниту успеаа да добијат целосна и постојана контрола над ниту еден од поголемите градови, ниту да го заштитат цивилното население во таканаречените ослободени области од воздухот, артилеријата и ракетните напади. (Wilson, 2011)

Исто така, во овој судир влегоа и повеќе нации. Поврзувајќи се со владата на Асад се Русија и Иран, додека Турција и земјите од Заливот ги поддржуваат разните сунитски бунтовнички групи. Странски борци од целиот свет, исто така, влегоа во Сирија.

Што се однесува до САД, додека се спротивставува на сирискиот режим и неговите поддржувачи, таа ги фокусираше повеќето од напорите за поразување на ИСИС. И покрај неодамнешниот ракетен напад како реакција на хемискиот напад од страна на сириската влада, САД не се подготвени повеќе да се вклучат во уште еден блискоисточен конфликт. (Veldkamp, 2014)

Токму поради тоа, предложената тематика на магистерскиот труд, ќе ги анализира истовремено и интересите на сите клучни играчи и како нивните позиции доведоа до замрсена мрежа на сојузи и конфликти кои ќе бидат многу тешко да се

одвиваат мирно. Исто така, ќе се разгледува потенцијалното влијание на пазарот на овој конфликт на глобално ниво.

Основниот проблем всушност, на оваа студија, се однесува на фактот дека повеќе од очигледно е дека Сирија има влијателна геостратешка положба, меѓутоа, кои се овие фактори и влијанија, се претставува како основна проблематика на емпириската студија која ќе се анализира во подолу имплементираниот труд, чија основна научна цел е истакнување на геостратешките и геополитички фактори во однос на Сириската граѓанска војна. (Veldkamp, 2014)

По сето ова време, она што во Сирија стана многу јасно е дека државите во сојуз со соодветните партии не се диференцираат едни од други врз основа на нивниот морал. Државите ја поддржуваат едната страна од друга поради причини кои целосно се исклучени од причината за заштита на страдањата за сирискиот народ. Оттука, товарот на правдата на причината паѓа исклучиво врз оние кои се борат во Сирија, и тие во иднина ќе мора да одговорат на историските неоправдани настани, каде се очекува всушност токму во рамките на овие случувања геополитичката анализа да ги претстави основните проблематични фактори кои влијаат врз распламнување на овој комплициран и немилосрден настан кој ги допре сите страни на светот.

ДЕФИНИРАЊЕ НА КЛУЧНИ ПОИМИ НА ТЕОРЕТСКО И ОПЕРАТИВНО НИВО

Во денешниот модерен свет, на збунувачка информативна сложеност, , разбирање на начините на кои луѓето, моќта, личните интереси се од суштинско значење за успехот на управувањето со глобалните дејствувања, инвестиции, политички делувања и економски токови. Проучувањето на овие конвергенции е подобро познато како геополитичка анализа.

Геополитика родена на крајот на 19 век и преродена на крајот на 20 век, од потребата да се објаснат одредени прашања кои произлегуваат од општата еволуција на човечкото општество и растечкото влијание на постојаните политички економски промени врз човековата свест и целиот систем на социо-политички живот и култура. Исто така, геополитиката ни дава можност да размислиме за манифестацијата и еволуцијата на односите на моќта во одреден историски период, да ги процениме и

следиме промените и трендовите во сегашниот систем на меѓународни односи, давајќи ни индикатори и аналитички методи за реалноста на меѓународните односи. (Rathmell, 2000)

Внимателна примена на прописите за геополитичка анализа не само што обезбедува увид во тековните настани, како што е државната војна на Сирија, но, исто така, понекогаш води до точни предвидувања за идните настани кое може значително да води кон спасување на животи како и поттикнување на ефективност и продуктивноста на глобалните токови однесувајќи се на сите вклучени актери.

Всушност, луѓето често погрешно ја разбираат геополитичката анализа, мислејќи дека тоа е едноставно свест за внатрешната политика на една нација и како тоа влијае на севкупната глобална политика. Наместо тоа, геополитичката анализа е многу повеќе од разбирање на геополитиката која води до поедноставни, појасни и попрецизни предвидувања на глобално важни настани. Со други зборови, разбирањето на геополитиката е еден пат кон успехот во управувањето со сите глобални дејности, економски токови и случувања. (Rathmell, 2000)

Геополитичката анализа исто така се потпира на разбирање на основните потреби на луѓето, како и на очекувањата на нивните потреби. Очекувањата на потребите на една нација во голема мера се создадени од географијата на нацијата, нејзината историја и културата што произлегува од тоа.

Моќното заживување на геополитиката во последната декада претставува суштинска реалност одредувајќи ја воопшто целосната комплексна еволуција во меѓународните и глобални случувања на теоретските дефиниции на привремените значења и концепти на геополитиката. (Conteou, 2001) значењето на геополитиката – како што ќе се појасни преку анализирање на значајните фактори во магистерскиот труд – се прифаќа и користи од неколку основни перспективи (Conteou, 2001):

- *Геополитичко дејствување*
- *Геополитичка теорија*
- *Анализа и случувања*
- *Доктрината и геополитичката пропагандистичка картографија*

Од гледна точка на општествената реалност и дејствување, геополитичкиот феномен станува дел од меѓународните односи истакнувајќи се во секоја географска област. Според тоа, геополитичка ситуација може да се дефинира повеќе и помалку како значително важен ривалитет за моќ помеѓу актерите инсертирајќи или диспутирајќи ги нивните интереси во одредена географска област. (Conteou, 2001)

Зависно од пропорциите – на микро и макро спацијално ниво – како и статутот и улогата на системот на меѓународните и глобални односи денес, геополитичките случувања вклучуваат всушност повеќе категории на учесници. Учесниците, односно актерите може да бидат субјекти втурнати во бранење на својот суверенитет кој се ограничува на нивните активности низ ригоризните и субјективни убедувања на национално ниво, кое е многу повеќе независно од нивното дејствување на глобално ниво, особено како дел од системот на меѓународните односи.

Кон крајот на 20тиот век, во геополитичката дејност, статистички, поголеми или помали, се и моќните актери кои ги имплементираа или хармонизираа своите интереси во одредена област на дејствување која неопходно е потребно да се совпаѓа со нивните национални, географски и политички интереси. Независноста развиена во пост-индустрискиот свет, како и намалувањето на способноста за адаптивност пред современите предизвици на новиот век, имаше вистинско влијание врз одредени студии и анализи кои ги земаа предвид фактите дека државите, како главни актери во системот на меѓународни односи, се многу повеќе ограничени во нивните дејствувања на глобално ниво. Со новите промени на географски и политички како и економски план, многу стручни лица и политички аналитичари, веруваа дека државите не може секогаш ефикасно да одговорат на неколку надворешни “агресии”. (Conteou, 2001)

Понекогаш, експертите се прашуваа „Која нација всушност ќе може правилно да ги одбрани своите граници против болести, балистички ракети, криумчарење, како и субверзивни дејствувања и суптилни терористички и немилосрдни разорувања на националните убедувања и вредности?“ всушност, истакнувајќи го прашањето која нација во светот, ќе може успешно да ја заштити својата област и суверенитет како и своите природни ресурси од радиоактивните загадувања на воздухот, како и која држава ќе може да ја заштити својата валута од заканувачките шпекулации на глобалниот финансиски пазар.

Токму ова се основните прашања кои стручните лица, преку јасно дефинирање и разјаснување на поимот и значењето на геополитичките вредности и влијателни фактори, може да добијат значајно валиден одговор. Од друга страна, може да се увиди всушност, дека некои земји имаат високо ниво на економска способност да се справат со своите домашни проблеми, додека некои земји се толку моќни, што земаат право и да ги решаваат и туѓите национални проблеми. Зависно од меѓународните и екстерни околности, тие се мешаат се повеќе во моделирање на инвестициите, конзумацијата како и финансирање на неколку нови индустриски гранки, со тоа дури земајќи целосна одговорност да оживеат и неколку послаби земји соочувајќи се со интернационализациониот процес на пазарот и политичката сцена на случувања.

Според тоа, на меѓународно ниво, високите како и ниски тенденции од страна на вклучените актери, како влијателни фактори во оформување и менување на геополитичките влијанија, сепак, се докажува дека не се ниту апсолутни ниту универзални. Во тие рамки, веќе кон почетокот на новиот век, се забележа двојно движење – покачување како и намалување на улогата на повеќето моќни актери во меѓународните релации, особено вклучувајќи ги земјите од третиот свет, како и Источните земји.

Граѓанска војна представува внатрешен воен немир помеѓу две завојувани страни во една иста национална држава. Целта на едната страна може да преземе контрола на земјата или регионот, некој регион да стане независен, или да се смени владината политика. Тоа е пожесток конфликт, во кој често се вклучени и редовните воени сили, и е постојан, организиран и со широки размери. Граѓанските војни може да резултираат со голем број на ранети луѓе и потрошувачка на значајните ресурси.

ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ИСТРАЖУВАЊЕ

Земајќи предвид значајноста на погоре имплементираната проблематика на истражување, од голема важност е да се спроведе општествена како и емпириско-научна цел на студијата како дел од изработка на магистерскиот труд. Според тоа, во рамките на општествената цел истражувањето ќе се насочи кон појаснување на геостратешките и политички цели на една нација, особено истакнувајќи ја значајноста на геополитичките фактори за земјите од Блискиот Исток, особено посочувајќи ја Сирија. Во рамките на **општествените цели** ќе се обработат неколку влијателни фактори преку дедуктивно

анализирање на теоријата од стручна, домашна и странска литература, образложувајќи ја геополитичката состојба на Сирија пред и по воениот конфликт.

На основа на реализираната општествена цел, **емпириската, научна** цел во рамките на изработка на магистерскиот труд ќе се спроведе во фокусот на целосна геополитичка анализа на државната војна на Сирија, вклучително надворешните влијателни фактори, вклученоста на надворешните сојузници и непријатели, во чии рамки ќе се остави целосен простор кон појаснување и емпириско претставување на геополитичките влијанија на Сирија како центар на случувањата низ немилосрдните настани во оваа земја. Според тоа, како дел од геополитичката анализа која ќе биде во корелативен однос на емпириската квантитативна анализа, преку собраните податоци и информации ќе се овозможи не само идентификација на ризиците и надворешните влијанија на Сирија, туку и ќе може да се предвидат токовите на настаните со цел сузбивање на воениот судир .

Во интерес на исполнување на горенаведените општествени и емпириски цели на истражувањето, од голема значајност е да се постават неколку основни задачи на студијата:

- *Анализирање на парадигмите на геополитичката анализа во насока на појаснување на токовите на меѓународните односи при воени конфликти на глобално ниво*
- *Појаснување на геополитичките стратешки пристапи и сценарија преку анализа на имплементираниите средства кон конструирање на регионална и глобална политика во рамките на државната војна во Сирија*
- *Анализа на геополитичката состојба на Сирија пред и по воениот конфликт*
- *Појаснување на улогата на САД и Русија во рамките на геостратешките дејствувања при сузбивање на државниот судир во Сирија*
- *Истакнување на значајноста на геополитичката анализа како влијателен фактор во предвидување, анализирање на ризиците и предизвиците во денешните глобални меѓународни односи*

При имплементација на основните задачи на истражување, како дел од изработката на магистерскиот труд, ќе се истакнат неколку методолошки пристапи на анализа на дадената проблематика.

ХИПОТЕТСКА РАМКА НА ИСТРАЖУВАЊЕТО

Со цел да се воспостави длабока и целосно имплементирана студија на истражување, како и ефективно да се воспостават и реализираат емпириските цели на анализирање, во рамките на изработката на магистерскиот труд, ќе се постави основна хипотетска рамка на истражување:

Xo – *Геополитичката положба на Сирија се наоѓа во корелативен однос со граѓанската војна во земјата и влијае врз интентивирањето на различни геополитички интереси.*

Во интерес на воспоставување на ефективно потврдување и негирање на основната хипотетска рамка на истражување, како и воспоставување на хипотетско-дедуктивно-индуктивен заклучок, ќе се постават неколку споредни хипотези како дел од истражувањето во магистерскиот труд, во чии рамки истите гласат:

Xi – *Локалните, Сириски политички фактори имаат огромно влијание врз поттикнување на државната војна во земјата*

Xii – *Регионалните, Арапски и Блиско-Источни политички фактори влијаат негативно врз поттикнување на државната војна во Сирија*

Xiii – *Глобалните политички фактори имаат позитивно влијание врз државниот судир во Сирија*

Xiv – *Енергетската геополитика влијае врз сиријската граѓанска војна*

Според тоа, во рамките на студијата, се поставува основното прашање на истражување однесувајќи се на влијанието на дадените сектариски, политички и социоекономски влијанија врз конфликтот кој наскоро се претвора во интернационална прокси-војна за неколку регионални и глобални сили.

МЕТОДОЛОГИЈА НА ИСТРАЖУВАЊЕ

Со цел реализирање на однапред дефинираните цели, при обработката, создавањето на осознанието и донесување на заклучоците за проблематиката ќе бидат користени различни методи од кои ќе се постават:

- ❖ *Дескриптивната метода*
- ❖ *Компаративната метода*
- ❖ *Метода на анализа*
- ❖ *Метода на синтеза*

Дескриптивната метода ќе се спроведе како постапка на едноставно опишување на факторите, процесите и предметите, каде емпириското потврдување на меѓусебните односи и врски на глобално ниво, без научно анализирање и објаснување ќе биде овозможено во рамките на изработката на трудот. Оваа метода ќе биде користена во сите поглавја на трудот, каде претставува една од основните методи на истражување.

Компаративната метода пак, ќе биде имплементирана со цел споредба на сличните параметри или карактеристики на појавите, процесите и односите, утврдувајќи ги меѓусебните сличности, разлики во однесувањето и интензитетот на предметот на истражување.

Методата на анализа пак, ќе се постави во рамките на научното истражување и објаснување на реалноста по пат на расчленување на сложените технички поими, судови, анализи и заклучоци на наједноставните делови и елементи, како и изучување на секој елемент посебно и во односот на останатите елементи на геополитичката анализа. Методата на анализа при нејзиното имплементирање и разработка ќе биде изработена во секое поглавје, каде исто така претставува една од основните методи.

Методата на синтеза ќе ја имплементира постапката на научното истражување и објаснување на реалноста по пат на поврзување, составување на едноставните технички конструкции во сложените процеси и механизми на дадените геополитички анализи, поврзувајќи ги одвоените елементи, појави, процеси и односи во единствена целина. Методите на синтеза во прв ред ќе биде користена при евалуација на осознанијата и изведување на заклучоците на основа на реализираната емпириска цел на истражување.

Во рамките на имплементација на круцијалните методолошки пристапи ќе се користи **квантитативно-квалитативен пристап** на анализирање на добиената литература, додека пак, со методот на **индукција и дедукција** ќе се преработува добиената дата. Покрај тоа, со помош на **аналитичкиот и дескриптивен пристап** на студијата хронолошки ќе се проследат и прикажат геостратешките дејствувања во рамките на државната војна во Сирија како влијателен фактор на глобално ниво во меѓународните односи.

При методолошкото емпириско истражување ќе се користи значајна информациона база на податоци и информации (во главно EBSCO) кои ќе бидат и нормативните акти, научните проучувања и ставови на специјализирани органи со овластувања во областа на истражуваната проблематика.

ВАРИЈАБЛИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО

Какви варијабилите ќе се користат во повеќе комплексните анализи како што е во овој случај, најчесто зависи и од технички имплементирани предвидувања и аналитики кои ќе се имплементираат во емпирискиот дел од трудот. Според тоа, како прво студијата сугерира кон важноста на имплементација на геополитичка анализа, која без успешно спроведување нема да овозможи ефективно дејствување во однос на одржување на глобалната безбедност и предвидување на ризиците како влијателните фактори во рамките на граѓанската војна во Сирија.

Во тие рамки, се истакнува **независна варијабла** на истражувањето каде се истакнува – религиски и етнички карактеристики на народот во Сирија, движењето на протестите, како и владеење на сириските династии и граѓанската војна.

Како **зависни варијабли** дејствуваат – *геополитика, политичката сцена, гео-економските токови, режимот на владеење во Сирија, надворешните соседи, етнизмот, националните вредности и интереси на земјата, како и глобалните токови на економски, социјално и политичко ниво на дејствување, проектите за нафтоцоди и гасоцоди.*

Ваквата тесна и директна релација се карактеризира со неколку вмешани линкови меѓу јасните варијабили на интересот од двете страни. Ваквиот концепт многу појасно ќе се дефинира во почетните глави при деталната изработка на самиот труд.

Покрај тоа, темелната анализа на корелациите меѓу овие варијабили од интерес ќе можат да понудат длабок привид и јасна дефинираност за значењето и директната врска на погоре наведените релации, поточно на врската меѓу ефективната имплементација на методологијата за предвидување.

ПЛАНИРАЊЕ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО

Земајќи ги предвид истражувањата во рамките на изработката на магистерскиот труд, со цел за изнаоѓање на релевантни решенија, предлог рамки на дејствување, од голема значајност е погодно организирање на методиката и работата во рамките на истражувањето на проблематиката имплементирана во магистерскиот труд.

- ❖ ***Прв дел - Аналитички пристап*** – овој пристап ќе биде применет во првото поглавје, каде ќе се истакне комплексноста на проблематиката на функционирање на методолошките рамки и предвидувањето на безбедносните услови на функционирање при одржување на континуираноста на влијателните фактори во рамките на глобалните токови и системот на меѓународните односи
- ❖ ***Втор дел – дескриптивен пристап*** – со помош на овој пристап при изработката на магистерскиот труд, хронолошки ќе може да се следи и прикаже географската, политичка, социјална и економска состојба на Сирија пред и по државната војна
- ❖ ***Трет дел –Статистички метод*** – во рамките на практиката на истражување на магистерскиот труд, статистички ќе бидат обработени прибраните податоци, истите ќе бидат интерпретирани и анализирани, врз основа на што ќе бидат извадени соодветни заклучоци за истражуваната појава во рамките на стратешката имплементација на квалитетниот пристап кон имплементација на геополитичка анализа на воениот судир во Сирија

❖ *Последен дел - Метод на дескрипција* – како постапка за опишување или прикажување на предметот на научното истражување со научно толкување и објаснување, со примена на методот на дескрипцијата се користи поголем број на научна и стручна литература и конкретни истражувања од истакнати експерти, стручни здруженија или релевантни институции од земјата, па и од странство, чии теории ја засегаат моменталната истражувачка тематика;

Заклучок - *Анализа на содржината на документи (content analysis)* – анализа на стручни книги, прирачници, написи, извештаи, официјални документи, во кои се вклучени и објаснети активностите при методолошкиот пристап кон сузбивање, анализирање и предвидување на ризичната изложеност при геополитичката поставеност на една земја како што е Сирија.

ПЛАН – ВРЕМЕ И ПРОСТОР НА ИСТРАЖУВАЊЕТО НА ПРОБЛЕМАТИКАТА

Времето, неопходно за имплементација на квалитативното истражување на проблематиката ќе биде до 2 месеци од започнување на спроведување на студијата. Додека пак, квантитативно – дескриптивното истражување со методологија на емпириска анализа во интерес на исполнување на основната емпириска цел на истражување, ќе изнесува до еден месец. Според тоа, вкупното време на имплементација на истражувањето ќе биде до три месеци од поставување на идејната скица. Просторот на истражување нема да биде воспоставено теренски, земајќи предвид географската положба на локацијата која е предмет на студијата.

ОЧЕКУВАЊА И ОПРАВДАНОСТ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО

Односите на конкуренцијата наспроти соработката помеѓу меѓународните актери постепено се менуваат во 21 век; меѓутоа, развојната соработка може да обезбеди решенија или можности за дефинирање на глобалните проблеми. Глобализацијата создава нова рамка за безбедноста и меѓународните односи, исто така, ги претстави геоекономските перспективи за да се претпостави ново разјаснување и потврдување на геополитичко значење на почетокот на дваесет и првиот век.

Според тоа, во денешниот глобализиран свет на меѓузависност, како оној во кој живееме во сегашноста, не можеме да ги ограничимо трагите само преку пристап на

детерминистички координати на географските области. Мораме да погледнеме подалеку од овие мапи, овие бројки и да го анализираме влијанието кое, распоредот на дадениот географски простор, го има врз волјата, верувањата, убедувањата и однесувањето, како и очекувањата на една држава. Во широко прифатената форма, геополитика е токму онаа анализа на важноста и влијанието на географските елементи на внатрешната и надворешната политика на земјата како што е Сирија.

Во тие рамки, истражувањето на горенаведениот магистерски труд, преку поставување на основната проблематика на истражување, се обидува да го докаже токму тоа – значајноста и огромното влијание на ефективно спроведената геополитичка анализа, која може да служи како ефективна алатка во сузбивање и предвидување на можните ризици со цел да се избегнат значително немилосрдни настани како што е граѓанската војна во Сирија.

1. ТЕОРЕТСКИ ПРИСТАП КОН ИСТРАЖУВАЊЕТО

1.1 ОСНОВА НА ГЕОПОЛИТИЧКИТЕ ИСТРАЖУВАЊА

Иако класичната геополитика ги има своите корени на почетокот од 20 век со мислите на Сер Халфорд Џ. Макиндер, Карл Хаусофер, Николас Спајкмен и Алфред Т. Махан, пристапот е исто така и денес мошне актуелен, па дури и доживува обновување и усовршување од повеќе гледни точки. Поконкретно, тоа е пристап со објаснување на моќта, особено за изучување на ова прашање. Покрај тоа, геополитика, а особено класичниот пристап е доста влијателен во денешно време на глобално ниво. Заедно со овие две причини, актуелноста на пристапот и глобалниот статус на геополитичката анализа која започнува всушност од Русија, сегашната анализа ќе се направи со класична геополитичка перспектива во однос на сириската војна која има огромно влијание врз глобалните случувања во светот.

За да се има јасна идеја за пристапот, во овој дел ќе образложиме за меѓународниот систем во геополитиката и основните автори, концепти и придонеси. Поточно, делата на американскиот Алфред Т. Махан, британскиот географ Сер Халфорд Џ. Макиндер и холандскиот американски геостратег Николас Спајкмен. Понатаму, ќе се сметаат придонесите на актуелниот американски географ Саул Б. Кoen, кој ги комбинира географијата со реалистички пристап на политиката и меѓународните односи кое е од голема значајност за потемелно и длабоко анализирање на сирискиот конфликт денес.

1.2 МЕЃУНАРОДНИОТ СИСТЕМ

Меѓународниот систем може да се карактеризира со две геостратегиски области. Тоа се поморскиот свет, од една страна, и Евроазискиот континентален свет, од друга страна. Сепак, овие етикети не ги опишуваат само географските или климатските карактеристики, туку и перспективите. Оттука, поморскиот свет може да се опише како зависник од трговијата, додека Евроазискиот континентален свет се подразбира повеќе

изолиран и внатрешно ориентиран. Освен тоа, континенталниот свет е повеќе опремен со суровини. Заедно со тие обележја, Евроазискиот Срцевина и поконкретно Русија се смета за "голема, добро опремена и технолошки напредна моќ, способна да влијае на настаните во голем дел од остатокот од светот" ¹

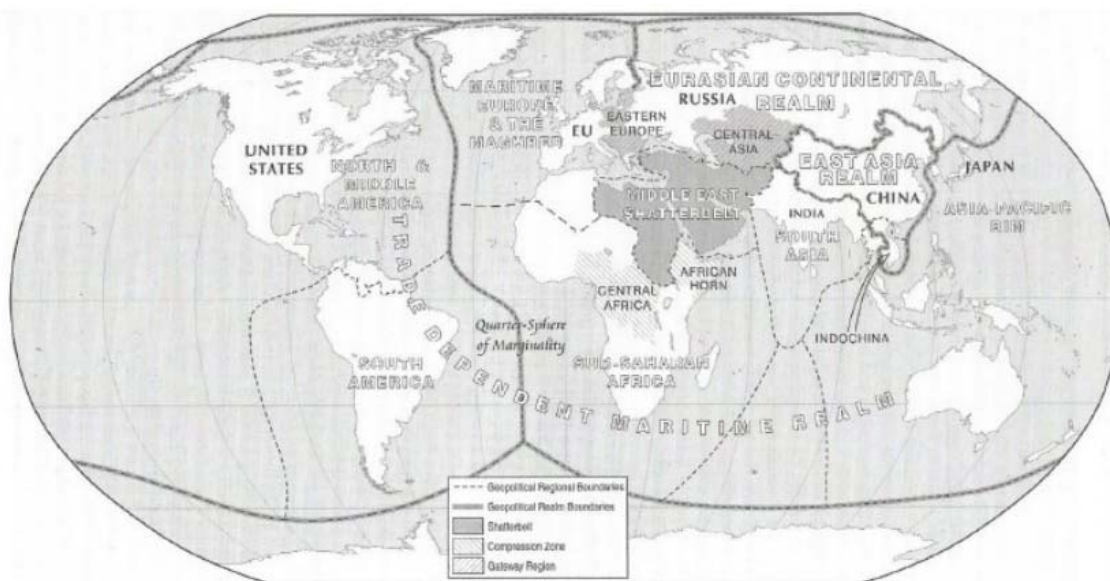
Попрецизно, геостратешкиот простор може да се подели на геополитички региони. Ова се смета за второ ниво на меѓународната геополитичка структура (Коен 2003). Сепак, не е секогаш случај дека еден регион е поделба на царството. Регионот, исто така, може да биде фатен меѓу нив или дури може да биде независен. Сепак, можно е да се доделат Северна и Средна Америка, поморска Европа со Магреб и Азија-Пацифичко подрачје во поморското царство. Јужна Америка и Субсахарска Африка - Јужните континенти - економски се зависни од поморскиот царство и оттаму доминираат од неа. Сепак, стратешки овој регион е подредена улога².

Од друга страна, можно е да се пријават региони на евроазиското континентално царство. Ова е Русинското срце и Транс-Кавказ и Централна Азија. За да се заврши сликата на регионално геополитичко ниво, неопходно е да се спомене Блискиот Исток Штербелт и Источна Европа. Во 2003 година, Коен изјави дека статусот на последно споменатите уште "останува да се утврди", или ако тоа ќе биде Шаттелбелт или можеби портал геополитички регион.

Градејќи ги теориите и студиите врз оваа класификација, државното ниво исто така е поделено на неколку нивоа. Се претпоставува дека во меѓународниот систем одреден редослед на државно ниво е еволуирано поприродно. Можностите од прв ред се главните овластувања, по кои следат моќта од втор ред, кои се регионални овластувања. Вториот споменат фактор се однесува на натпреварувачката моќ се меѓу големите сили кои се стремат поради воена и економска сила за да влијаат на работите во нивниот регион. Овие канали на моќ и влијание ги разликуваат од државите од третиот ред. Тоа се држави кои се обидуваат да ја вршат и имплементираат моќта на своите соседни држави преку "уникатни идеолошки или културни капацитети". Државите кои припаѓаат на четвртиот поредок не поседуваат или не можат да применат никаков притисок врз други држави, а оние што се сметаат за држави од петтиот ред мора да се потпрат на надворешната поддршка за да можат да преживеат.

¹ Baker, A. (2013) 'Syria's Civil War. The Mystery Behind a Deadly Chemical Attack', Time, April 1. стр.28

² Baker, A. (2013) 'Syria's Civil War. The Mystery Behind a Deadly Chemical Attack', Time, April 1. Стр.17

Слика бр.1 Мапа на геополитички поделениот свет – Почеток на 21виот век³

Погоре имплементираниот прилог на слика број еден, дава преглед на изложената геополитичка класификација која ќе се претстави на влијателната моќ на оној кој раздвојува. Дополнително, географските карактеристики играат важна улога. Во склад со истраженото прашање, овие карактеристики ќе бидат наведени подолу во Сирија и Русија.

³ Извор - file:///DPTX_2015_2_11230_0_485316_0_179417.pdf

1.3 ОСНОВНИОТ ПОИМ И ЗНАЧЕЊЕ НА SHATTERBELT ВО ГЕОПОЛИТИЧКИТЕ ПРИСТАПИ НА АНАЛИЗА

Еден геополитички концепт кој е прилично корисен за сегашната анализа е идејата за растурање, односно shatterbelt. Shatterbelts се региони исцепкани од внатрешни конфликти чија фрагментација е зголемена со интервенција на надворешни големи сили во расправија околу регионот"

Блискиот исток е крајно нестабилен регион, прикажувајќи екстремна хетерогена слика за етничка, верска и политичка разновидност. Споровите околу ретки природни ресурси ги интензивираат веќе постојните спорови (Коен 2003). Другата карактеристика на регионот - покрај нејзината внатрешна фрагментација и нестабилност - е вклучување на странски големи сили. Клучна во таа дефиниција е дека две или повеќе конкурентски сили од различни геостратешки области работат во појасот Shatterbelt.⁴

По распадот на Советскиот Сојуз, а со тоа и крајот на Студената војна, двете најголеми сили во оваа област САД и Европа се во подем. Тие развија нова рамнотежа на моќ, при што Русија играше само секундарна улога во сите случувања.

1.4 ГЕОПОЛИТИКА НА БЛИСКИОТ ИСТОК

Современа Сирија и Ирак се есенцијалниот производ на тајната од Sykes-Picot договорот склучен од 1916та година помеѓу Британија и Франција однесувајќи се на целосната поделба на Блискиот Исток во Зона А, која се однесува на регионот создаден за француската зона под влијание компромитирачко од повеќе фактори поради кои настануваат Либан и Сирија.⁵ Како и Зона Б, во чиј регион се поставени британската зона на влјанија каде субсеквентно настанува Палестина, Јордан и Ирак. Ваквото претставување на колонизација на граничните линии, последично се одобрува под барање на двете моќни сили во слоп на Лигата на Нациите – претендирајќи со тоа

⁴ Klare, T. Michael, (2013): 'Why the Push for Syrian Intervention Is About More Than Just Assad', The Nation, 10. September, стр.482

⁵ Baker, A. (2013) 'Syria's Civil War. The Mystery Behind a Deadly Chemical Attack', Time, April 1.стр.47

поголем и долготраен структурален проблем за Сирија како и за Ирак во пост-колонијалниот период.

Во случајот на Сирија, французите имаат предадено северно-западно граничен регион на Мандатот, Sanjak of Alexandretta, за Турција. Како додаток на ова, Либан е расцепкан и одделен од Сирија. Додека пак, што се однесува на Ирак, земјата се конструираше со граници со кои се граничи со дури шест останати земји, но со многу ограничен пристап до Персискиот Залив. Нивните етнички и етнички композиции значително поттикнуваа конфликт со своите соседи и тоа се случува до ден денес.

Историјата на пост-колонијалната состојба во Сирија како и во Ирак, започнува всушност од 1946та година и 1958ма година, каде во случајот на Сирија, земјата стана првпат делумно независна⁶. Причината за ова се неформалните коалиции помеѓу САД и Велика Британија, туркајќи ја со тоа Франција да се повлече од Блискиот Исток при крајот на Втората Светска Војна, со што им се помогна значително на локалните Арапски националисти да ја контролираат монархијата со кое земјата зазема независна состојба под лидерство на локалната војска. Овие земји оформија различни групи, најпознатите Суни и Шија Муслимани како и Христијани со различни деноминации, вклучително и значителен број на не-арапски етнички малцинства како што се Курдите и останати помали групи.

Сепак, невозможно е да се дискутира целосно за историјата на Сирија, за националните состојби на оваа земја, и тоа без да се погледна поголемата и поширока структура на сликата на моќта и меѓусебните врски на моќ воспоставени во арапскиот свет, особено неопходноста од модерните пан-Арапски национализам во Египет кој се разви истовремено на овој регион. Овде Гамал Абдел Насер, оформувајќи го Слободното Офицерско Движење, ја отстрани Британската монархија од 1952 година. Последично, Насер значително продуктивно ги изигра различните надворешни сили со тоа што ги сврте едни против други, со тоа придобивајќи супституционална политичка автономија при целиот процес, додека Египет значително брзо побара лидерска улога во Арапскиот свет во овој случај. Проследено со неговата одлука да се национализира Суецкиот Канал во 1956 година од минатиот век, трипартитниот воен напад од Франција, како и Велика

⁶ Laxroix, Stepane, (2014): 'Saudi Arabia's Muslim Brotherhood predicament', Washington Post, 20. March, стр36

Британија и Израел се обидоа значително да го отстранат овој моќник од неговата позиција⁷.

Ајзенхауер почувствувал всушност дека Суецката инвазија е всушност неуспешен обид на веќе опаѓачките Европски колонизациски сили за да може да ја обноват својата моќ и позиција во Блискиот Исток, бидејќи одбија да се повлечат, особено поради финансиски бенефиции. Само осум седмици веднаш по пропаднатата инвазија, Ајзенхауер и неговата Доктрина веќе излезе каде овој датум се повлече како империјална сукцесија на Блискиот Исток – транзицијата од Велика Британија до САД и нивната регионална доминација. Во меѓувреме, Насер првин се сврте кон САД за економска и воена помош и поддршка, додека во меѓувреме истовремено се сврте кон Советскиот Сојуз, кој веднаш му понуди поддршка.

Овие евенти поттикнаа нов регионален систем, особено поделбата на Блискиот Исток во значителни кампови на Соединетите Американски Држави, и тоа Израел, Саудиска Арабија, Иран под Шах до 1979та година и Советскиот камп со Египет до 1978 година, Сирија од 1956та и 1961 година, и од 1963 година Ирак каде се сместени на овој регион до 80тите од минатиот век⁸. Останатите арапски земји, како што се Јордан и Либан, беа преслаби за да може да бидат вклучени во овие игри и да преземат поголема независна улога во нивниот регионален конфликт.

1.5 ФАКТОРИ КОИ ВЛИЈААТ ВРЗ ИНТЕРЕСИТЕ НА СИРИЈА

За целиот Блиски Исток, може да се каже дека заедничка и уникатна карактеристика е тоа што таа е речиси целосно опкружена со големи водни површини и затоа ги прави стратешки многу интересни за останатиот свет. Затоа, отсекогаш биле од клучен интерес за странските сили кои се обиделе да добијат контрола врз овој регион.

⁷ Laxroix, Stepane, (2014): 'Saudi Arabia's Muslim Brotherhood predicament', Washington Post, 20. March, стр.82

⁸ International Crisis Group (2011). Popular Protests in North Africa and the Middle East (VI): the Syrian People's Slow-Motion Revolution. International Crisis Group, Middle East/North Africa Report N°108, стр.96

Сирија е дел од Levante⁹ и се наоѓа на арапската тектонска плоча. На Запад е поврзан со Средоземното Море. Североисточната Сирија се карактеризира со порозни песочни и варовнички слоеви кои се заробени нафта. Ова е дел од една од најбогатите нафтени резерви во светот. Сепак, поголемиот дел од тие ресурси лежат надвор од Сирија, но сепак има значително производство на нафта на сириска територија (Коен 2003). Ова е од големо значење. Особено според фактот што некои проценки покажуваат дека во 2020 година Блискиот Исток ќе има главен удел во светските резерви на нафта и по 2025 година ќе доминира во светското производство на нафта¹⁰.

Сепак, богатството на нафта од тој регион не е огледувано во водните ресурси. Сирија е вклучена во конфликти со соседните земји за заеднички резерви на водите и реките (Коен 2003). Кога ќе ја разгледаме локацијата на Блискиот Исток, а особено Сирија, на раскрсницата на трите континенти на Стариот свет, станува очигледно дека е добро распоредено за да му служи на Ирак, како и на северниот дел на Заливот. Веќе Макиндер признал во 1919 година дека оние што го поседуваат Дамаск, ќе имаат пристап до алтернативен пат што се спушта меѓу океаните до долината на Еуфрат.

⁹ Покрај Сирија, Израел, Либан и Палестинската управа се смета дека го формирале Леванте

¹⁰ International Crisis Group (2011). Popular Protests in North Africa and the Middle East (VI): the Syrian People's Slow-Motion Revolution. International Crisis Group, Middle East/North Africa Report N°108

2. РАЗВОЈ ФАКТОРИ И ПОЧЕТОЦИ НА СИРИСКАТА ВОЈНА

2.1 КРАТКА ИСТОРИЈА НА СИРИЈА

По независноста во 1946 година, годините на нестабилност кулминираа со државниот удар на партијата Баат од 1964 година. Во 1970 година, министерот за одбрана, генерал Хафез ал Асад, ја презеде власта и се прогласи за премиер, тогаш претседател во 1971 година.¹¹ Во консолидирањето на власта, тој го открил лицето на сириската политика и партијата Баат, делејќи го државниот апарат меѓу различни заедници и центраирајќи ја моќта за него и неговото семејство¹². Тој посебно ја фаворизира својата заедница на Алавити, првично им дава контрола над државната воена и разузнавачка служба, а подоцна ги фаворизира за владини позиции на високо ниво. Во исто време, тој им додели сеопфатни овластувања на претседателството; на претседателот му било дадено вето на сите владини одлуки и повеќепартиски избори за претседател не се случиле; Ал-Асад ќе спроведе референдум што ќе го потврди како претседател. Кога умрел во 2000 година, неговиот син Башар ал-Асад ја презеде власта.

Режимот на двајцата Асади израснал во незадоволство кај сунитското мнозинство; иако сунитите окупираа неколку високи позиции во владата, тие се сметаа за секундарни со елитата на малцинствата Алавити. Затоа, една од најистакнатите групи кои првично се противеа на Асадите беа Муслиманското братство, создавајќи сунитска опозиција од самиот почеток и веројатно давајќи простор за радикалните елементи како Ал-Каеда и Исламската држава во Ирак и Сирија (ИСИС) да станат истакнати сили во иднина. Револуциите на Арапската пролет ја убедија оваа опозиција дека постои простор за реформи во Сирија; што резултира со војна што трае до ден денес.¹³

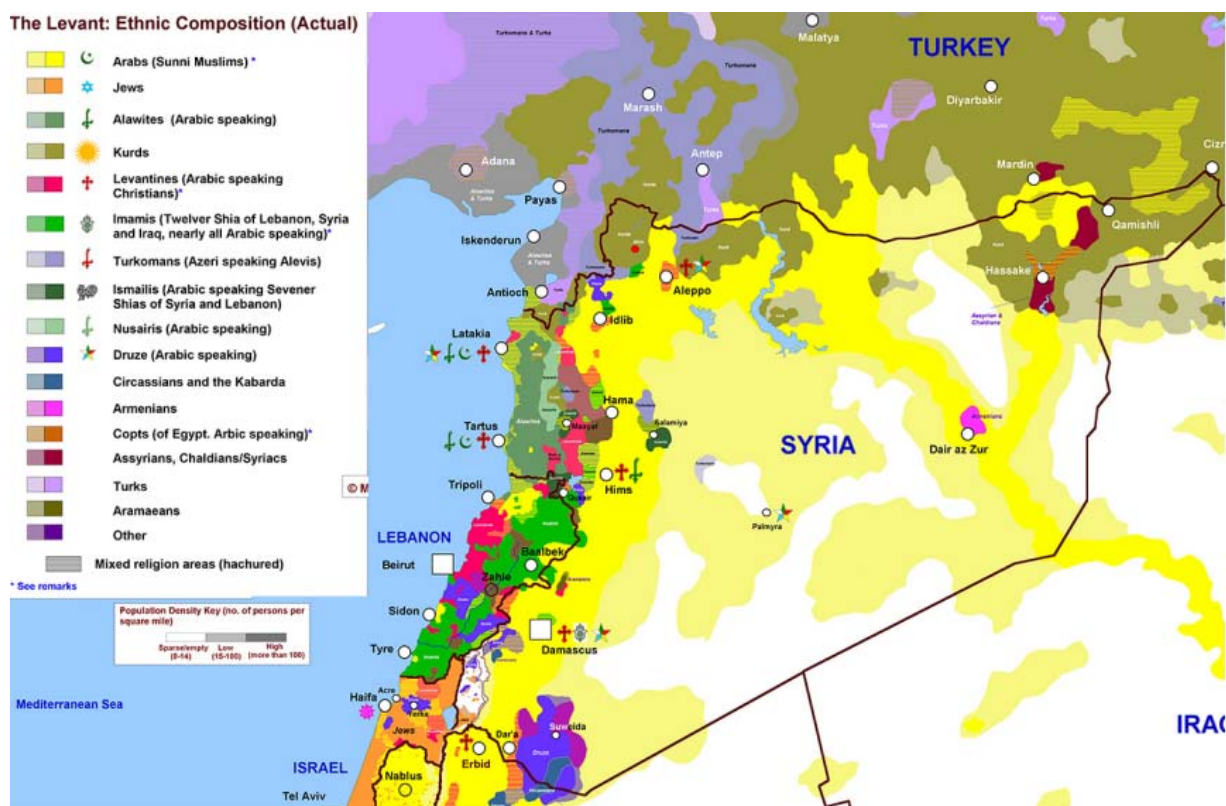
Многу научници забележаа дека актуелните граници на арапскиот свет беа привлечени од европски колонијалисти без да се разбере подлабоката етно-религиозна структура во арапското општество, обидувајќи се да наметне европски модел на

¹¹ International Crisis Group (2011). Popular Protests in North Africa and the Middle East (VI): the Syrian People's Slow-Motion Revolution. International Crisis Group, Middle East/North Africa Report N°108

¹² Baker, A. (2013) 'Syria's Civil War. The Mystery Behind a Deadly Chemical Attack', Time, April 1.стр.83

¹³ Klare, T. Michael, 'Why the Push for Syrian Intervention Is About More Than Just Assad', The Nation, 10. September, (2013):стр.6

националната држава во регион каде што едноставно не се вклопи. Може да се тврди дека Сирија спаѓа во овие неправилно подготвени граници.

Слика бр.2 Етно-религиски групи во Сирија

Горенаведената карта покажува огромна разновидност на етно-религиозни и јазични групи во Сирија. Околу 74% од населението е сунитски муслиман, 13% се различни форми на Шија, вклучувајќи ја и Алавитската заедница, 3% се Друзе, а 10% се христијани. 90% од населението се Арапи, 9% се Курди, а 1% се Ерменци, Черкези и Туркменисти.

Сепак, заедницата Алави на претседателот Асад е доминантна заедница од 1966 година по државниот удар во Баат. Иако првично беше секуларна панарапска и арапска социјалистичка партија, Партијата Ba'ath во Сирија беше де факто контролирана од страна на Алави дури и пред преземањето на Хафез ал Асад во 1971 година. Неговата силна посветеност на арапскиот социјализам и развојот на државите во центарот го контролираа и националната политика и сириската економија. Претседателот Асад, како претседател, му дозволил големи контроли на сириската држава. За да управува со своите работи, тој ги назначил членовите на неговата заедница во Алави на истакнати

позиции во републиката. Така, била создадена политичка елита на Алави која спречила прекумерна мобилност на сунитите и другите заедници. Со постепената дерегулација на економијата, доведена од глобалниот пресврт кон неолибералната политика од 1980-тите, на Алави, поврзани со политичката елита, природно им беше дадена контрола врз многу сектори на економијата и уште повеќе ја зацврстуваа нивната моќ¹⁴.

Меѓутоа, треба да се забележи дека православните сунити го сметаат Алавит, како и другите муслимани во шиити, да бидат еретици поради нивното признавање на Али, внукот на пророкот, како негов наследник. Затоа е безбедно да се каже дека во сириската доминантна Сирија, на Алави и слични заедници не може да им се признае целосните права на кои тие имаат право како Сиријци. Ова е исклучително релевантно поради тоа што повеќе екстремистички бунтовници се финансираат од сунитски нации, како Саудиска Арабија. Според тоа, граѓаните на Алави се разбирливи за режимот, формирајќи ја својата последна линија на одбрана во крајбрежните области околу Дамаск, додека сунитите се приклучуваат кон бунтовниците и Курдите се обидуваат да се отцепат од Републиката.

Затоа зачувувањето на единството на Сириската Арапска Република мора да вклучува работа за градење на посилни меѓуетнички односи и поголемо економско учество за овие заедници, истовремено обезбедувајќи за тоа да екстремистите не ги киднапираат напорите за промовирање на обединувањето. Политичката реформа на истата, која се гради на уставниот референдум за 2012 година, ќе помогне да се поттикне социјалната и економската инклузивност.

2.2 ОСНОВНИ ОБЕЛЕЖЈА НА СИРИСКИОТ РЕЖИМ

За повеќе од четири децении, режимот формиран од страна на семејството Ал-Асад покажа извонредна способност да ја одржи политичката стабилност во Сирија.

¹⁴ International Crisis Group (2011). Popular Protests in North Africa and the Middle East (VI): the Syrian People's Slow-Motion Revolution. International Crisis Group, Middle East/North Africa Report N°108, стр.56

Главното наследство на Хафез Ал Асад, татко на сегашниот претседател, несомнено ги заврши политичките интриги и удари и контра-држави кои доминираа во историјата на земјата од нејзината независност. Ова беше овозможено со неговата способност да привлече поддршка од различни сектори на општеството, кои сега се столбови на кои стои режимот¹⁵.

Партијата Баат е прв од овие столбови. Во Сирија, арапската социјалистичка ренесансна партија (арапски збор "Баат" значи "ренесанса") дојде на власт во 1963 година, по претходниот период кој се карактеризира со постојани борби за моќ¹⁶. Првично, идеологијата на партијата Баат, која беше активна во Сирија, Ирак и други делови од Блискиот Исток, беше комбинација на панарабизам, секуларизам и социјализам, наоѓајќи најголема поддршка меѓу интелектуалците од средната класа и верските малцинства. Од друга страна, сириската сунитичка бизнис елита, која во последниве децении има корист од либерализацијата на економските реформи и великодушните даночни олеснувања, исто така, беше традиционален поддржувач на партијата Баат.

Слика бр.3 Мапа на Сирија и поделеноста во истата

¹⁵ Jones, M. (2004) 'The 'Preferred Plan': The Anglo-American Working Group Report on Covert Action in Syria, 1957', Intelligence and National Security, стр.119-183

¹⁶ International Crisis Group (2011). Popular Protests in North Africa and the Middle East (VI): the Syrian People's Slow-Motion Revolution. International Crisis Group, Middle East/North Africa Report N°108, стр.12

Во моментот се проценува дека повеќе од два милиони Сиријци се поврзани со оваа партија, сега всушност само инструмент на режимот за спроведување на нејзините политики. До последниот амандман, Уставот на Сирија во 1973 година, партијата Баат ја даде улогата на "лидер на нацијата и општеството". Покрај тоа, тој се уште го контролира таканаречениот Национален прогресивен фронт, коалиција од 11 партии кои ги делат принципите на Баат и кои го контролираат парламентот на земјата. Додека обвинувањата за недостаток на кредибилитет, во февруари 2012 година, сириската влада одржа референдум со кој беше отстранета токму лидерската улога на партијата Баат¹⁷.

2.3 ПРОБЛЕМАТИКАТА СО РЕЛИГИСКИТЕ МАЛЦИНСТВА

Освен партијата Баат, некои малцинства, особено Алавитите и христијаните, се сметаат за основни компоненти за опстанокот на сирискиот режим. Како и во другите земји од Блискиот Исток, повеќе од 20 милиони луѓе во Сирија се етнички поделени; иако 90 отсто се Арапи, тие коегзистираат со други малцинства, како што се Ерменците, Турците и Курдите. Сепак, многу позначајна поделба од етничката припадност е секташкиот јаз. Заедно со сунитското муслиманско мнозинство, религија проследена со 74% од популацијата, се другите религии, како што се Алавите (11%), Христијаните (10%), Друзе (3%) и Исмаилитите (1.5%)¹⁸.

Пред француската колонизација (1920-1946), Алавитите (бранители на Али), следбеници на гранката на шиизмот, претставуваат најзагрозено религиозно малцинство во Сирија. Алавитите се појавиле во тринаесеттиот век како огранок на Исмаелците¹⁹. Сепак, поради нивните ритуали, тие се сметаат за многу поблиски до иранскиот шиизам од другите Исмаилити. Заклани како неверници за скоро 400 години османлиско владеење во регионот и принудени да платат посебен данок, Алавите се засолниле во сиромашните планини во западна Сирија, во близина на брегот на Средоземното море. Франција, како колонијална сила на тоа време, создаде заштитена автономна територија

¹⁷ International Crisis Group (2011). Popular Protests in North Africa and the Middle East (VI): the Syrian People's Slow-Motion Revolution. International Crisis Group, Middle East/North Africa Report N°108

¹⁸ Matar, Linda (2012). The Socio-Economic Roots of the Syrian Uprising. MEI Insight no. 58, Middle East Institute, National University of Singapore, 27 March

¹⁹ John Nagle, (2015): "Between Entrenchment, Reform and Transformation: Ethnicity and Lebanon's Consociational Democracy," Democratization 22 1-21.

во областа која преживеала од 1920 до 1936 година. Со проширувањето во регионот, Французите го спонзорираа вклучувањето на Алавитите во сириската армија и со текот на времето станаа доминантна група меѓу офицерите.

Од доаѓањето на власт на Хафез ал-Асад во 1971 година, заедницата на Алавити го прошири своето влијание преку државните институции, овозможувајќи таа да доминира во сириската политика. Во решавачките историски моменти, како што е сукцесијата на претседателството во 2000 година, кохезијата на Алавитите биле одлучувачки фактор за опстанокот на режимот. Без оглед на содржината на сирискиот устав, моќта на владата во пракса е концентрирана во претседателот и неговите директни соработници, кои го контролираат државниот безбедносен апарат, вооружените сили и надворешните односи. Во сите овие случаи, на Алавитите, а особено на припадниците на племето Qalbiyya кон кои припаѓа сирискиот претседател, се оние на власт. Во моментот, елитните сили на сириската армија, кои се задолжени за водее на главната вооружена репресија на противниците, се состојат речиси исклучиво од сириски алавити. "Shabiha», страшната провладина паравоена група, исто така, се регрутирани од редот на припадниците на ова религиозно малцинство²⁰.

И покрај тоа што ја признава доминантната улога на Алавите, повеќето сириски христијани, исто така, традиционално го поддржуваат Ал-Асад. Оваа поддршка е заснована на нивната недоверба кон сунитското мнозинство, со верување дека секуларниот режим, како што е партијата Баат, е гаранција против фундаменталистички експеси.

Со оглед на ситуацијата со која се соочуваат христијаните во Египет и Ирак, на пример, овие грижи не изгледаат чудно. Минатиот јануари, Игнатиј IV, Патријарх на Православната Црква на Антиохија и на целиот Исток, без сомнение изјави: "Не постои претседател како Башар во целиот арапски свет. Друга иднина ни нуди гаранции; Затоа сме среќни со оваа влада". Исто така, во соседниот Либан, водечките личности на христијанската заедница, вклучувајќи го и патријархот Маронит Бешара Раи, се изјаснија како поддржувачи на Ал Асад. Друзата, исто така, претставува значајно малцинство во Сирија и Либан. Друзи, концентриран главно во планините во јужна Сирија, имаше под француски мандат и за период од четири години, номинално

²⁰ Matar, Linda (2012). The Socio-Economic Roots of the Syrian Uprising. MEI Insight no. 58, Middle East Institute, National University of Singapore, 27 March, стр.68

независна држава. Друзијата одржува еднакви улога во немирите. И покрај фактот дека Ал-Асад ги фаворизира со текот на годините, групите Друзе се приклучија на демонстрациите на противниците. Од соседниот Либан, Валид Џумблат, лидер на либанската друпа заедница, побара од својот колега од Сирија да се приклучи на борбата против Ал-Асад. Меѓутоа, други либански духовни свештеници ја посетија Сирија и изјавија противречни изјави, повикувајќи на дијалог помеѓу партиите.

2.4 ИНИЦИРАЊЕ НА КОНФЛИКТОТ

Пристигнувањето на Башар ал Асад во претседателската функција во јули 2000 година беше добиено со надеж дека еден млад лидер образован на Запад ќе може да ја либерализира сириската економија и политичкиот систем. Во реалноста, преземањето на власта беше внимателно планирано од страна на старешината Хафез Ал-Асад, кој обезбеди "стариот чувар" да продолжи да го поддржува неговиот наследник²¹. За време на раните години влада, Ал Асад направи некои економски реформи, како што се либерализацијата на финансискиот сектор, создавањето на берза и намалувањето на некои увозни давачки. Сепак, борбата против корупцијата, либерализацијата на одредени монополи, контролирани од семејствата блиски до режимот, и полетувањето на капиталот, меѓу другите прашања, наскоро беа заборавени. Освен тоа, очекувањата за демократизација беа уништени уште во 2001 година, кога, како одговор на срамежливите барања за отворање, режимот реагираше со апсење на некои критичари и затворање на дискусиите за политичката реформа на земјата.

Во исто време, од регионален аспект, во текот на тие години многу Арапи го гледаа сирискиот режим како главен поддржувач на движењата на отпорот против Израел во Либан и Палестина. Поради својата нескриена поддршка за Хезболах и Хамас, се сметаше за еден од шампионите на анти-ционистичката кауза (12). Очигледниот политички спокој на земјата засвири во март 2011 година. Востанието во другите арапски и северноафрикански земји, барајќи социјални подобрувања и поединечно почит, влијаеше на некои сектори на сириското општество, а мирни демонстрации почнаа да се одржуваат во голем број сириски градови. На протестите беше одговорено

²¹ Matar, Linda (2012). The Socio-Economic Roots of the Syrian Uprising. MEI Insight no. 58, Middle East Institute, National University of Singapore, 27 March, стр.57

од страна на безбедносниот апарат, првично со мерки против нереди, но подоцна и посилно со огнено оружје.

Ал Асад во секое време одби да одржи мирни преговори со противниците или да ги спроведе бараните реформи. Иако вонредната состојба што преовладуваше во земјата од 1963 година беше укината на 19 април 2011 година, таа беше заменета со подеднакво рестриктивен закон против борбата против тероризмот²².

2.5 ЦЕЛОСНА ДИНАМИКА И СТРУКТУРА НА ВОЈНАТА ВО СИРИЈА

Кога Башар ал-Асад ја презеде функцијата во 2000 година, имаше големи надежи дека ќе ја претвори Сирија во нова ера. Иако граѓанските права и индивидуалната слобода продолжуваат да се потиснуваат, отстранувањето на неколку официјални претставници кои ги претставуваат најтемните карактеристики на режимот, заедно со некои напори за отворање на економијата, резултираше со прогресивни перспективи. Тој можеше да го наметне својот авторитет да го надмине внатрешниот отпор на структурните реформи, да се соочи со голем надворешен притисок и да добие значително странско регионално влијание. Тој се смета за добронамерен диктатор, кој може да промовира промени, истовремено одржувајќи национално единство (Меѓународна кризна група, 2011). Постојат три фактори за да се разбере зошто неговите реформи резултираа со граѓанска војна²³.

Прво, иако режимот тврдеше дека се бори против секташтвото, во реалноста го следеше политиката на Филип Втори (382-336 п.н.е.) за "поделба и освојување" кон грчките градски држави. Од 1963 година (година на револуцијата Баат) сунитската рурална популација беше еден од главните поддржувачи на режимот, вклучително и за време на "Корективното движење" и Хафез Ал-Асад како се искачи на власт во 1970 година и потоа. Како резултат на тоа, многу малцински групи како Алавит, Кристијан, Друзе, Церкес, шиит и секуларни сунити, стравуваа од можна хегемонистичка сунитска

²² Rees, Tomas J. (2009). Is Personal Insecurity a Cause of Cross-National Differences in the Intensity of Religious Belief?. *Journal of Religion and Society*, vol. 11.

²³ Jones, M. (2004) 'The 'Preferred Plan': The Anglo-American Working Group Report on Covert Action in Syria, 1957', *Intelligence and National Security*

исламистичка власт, па така, и покрај чувството на меѓусебна недоверба меѓу овие групи, режимот се сметаше за помало зло (Цисер, 2013).

Второ, економските реформи на Ал-Асад за промовирање на економската стабилизација и зајакнување на приватниот сектор резултираа со концентрација на невработеност и приход. Бидејќи имаа значајна неолиберална пристрасност со главните советници како Меѓународниот монетарен фонд - ММФ и Светската банка, резултатот беше зајакнувањето на финансискиот сектор и шпекулациите за недвижности на сметка на реалната економија.

Така, и покрај фактот што стапките на инвестиции се зголемија од 17 проценти од БДП во 2000 година на 23 проценти во 2007 година, приватните инвестиции беа концентрирани во краткорочни или едногласни финансии, недвижен имот и трговија. Уделот на инвестиции во земјоделството се чувствуваше од 16 проценти во 2000 година на 9 проценти во 2007 година, а инвестициите во индустријата значително се намалија, со што еднаш се извезуваше локални фирми да се префрлат на тргување или увоз. Иако според неодамнешните официјални податоци стапката на невработеност изнесуваше 8,1 отсто, во 2009 година сириските економисти проценуваа дека тоа изнесува 24,4 отсто. Во 2010 година, стапката на сиромаштија во целина изнесуваше 34,3 проценти, додека во руралните средини се сметаше дека изнесува околу 62 проценти. Реални плати се чувствуваа, со речиси 71% од работите што заработуваат помалку од С £ 13,000 (околу 274 американски долари во 2012 година), во исто време просечните месечни расходи за домаќинство со храна беа околу 295 долари. Конечно, силните суши помеѓу 2006 и 2011 година резултираа со значителни загуби за земјоделците и нафтените приходи се намалија за 39 отсто во 2009 година, како одраз на намалените резерви на нафта (Matar, 2012). Така, како што неолибералната политика ја занемарува распределбата на приходот и социјалната заштита, сириското население не чувствувало развојни и благосостојба, туку напротив.

Трето, политичка репресија. Со економските проблеми што ги доживеа земјата, како што се прашањата поврзани со корупцијата, недостатокот на соодветна инфраструктура и перцепцијата дека режимот на Баат привилегира на заедницата на малцинствата Алавити, во јануари 2011 година веќе се појавија некои помали протести. Како и обично, безбедносните служби силно потиснати какви било знаци на несогласување. Апсењето на група млади мажи за прскање на графити против режимот

во јужниот град Дарја, проследено со вообичаената насилна репресија од страна на безбедносните служби, предизвикаа циклус растечки протести. Многумина беа уапсени, малтретирани и убиени. Ова резултираше со луѓе кои бараат одмазда. Поради бруталноста на режимот што ги потиснува протестите, многу луѓе се приклучија на конфликтот, барајќи лична одмазда за членовите на семејството што изгуби или уништени имоти.

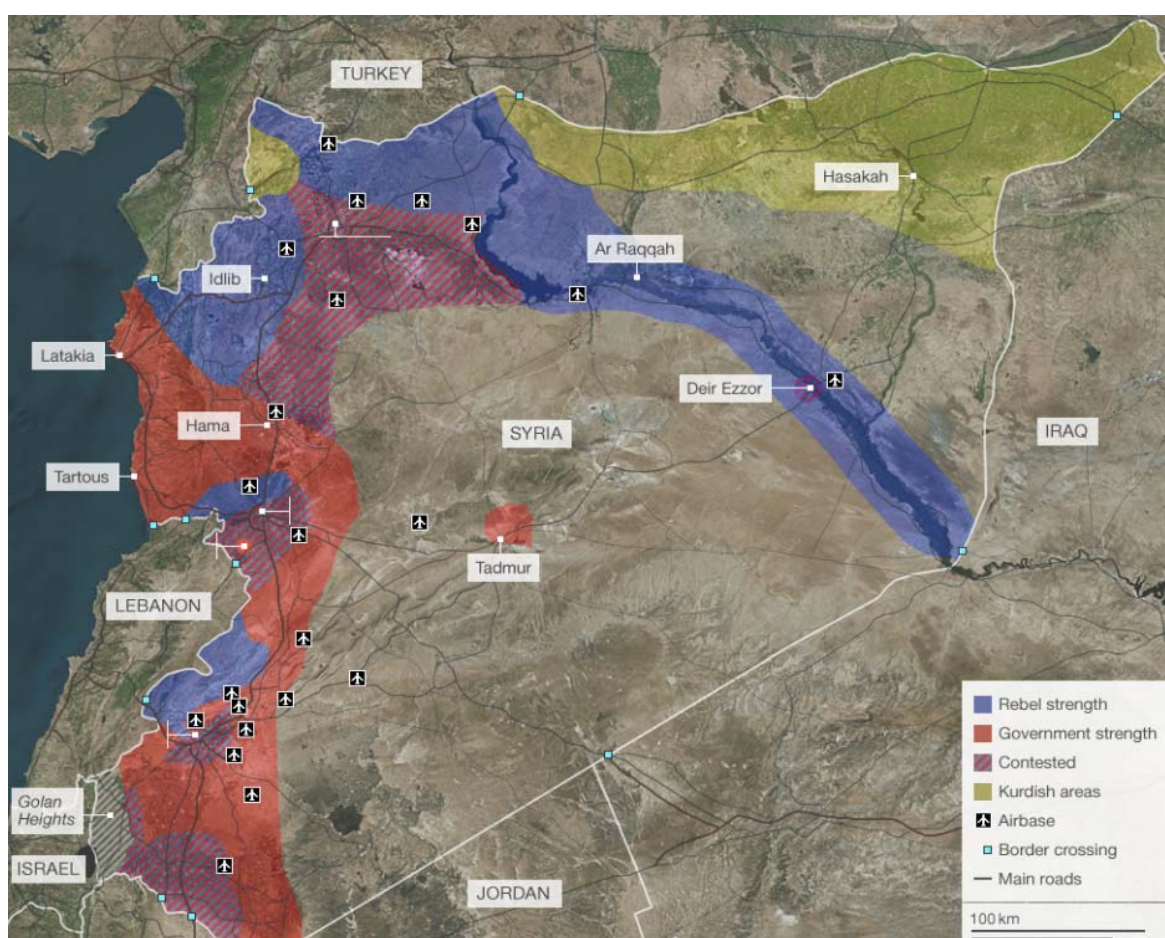
Протестите се раширија прво во руралните средини и периферијата, вклучувајќи го регионот Џазира, земјоделските градови Хомс и Хама и северниот дел на земјата. Само на подоцнежна фаза немири стигнаа големи градови како Дамаск и Алепо (Цисер, 2013). Така, за разлика од Арапската пролет, која е во суштина урбана, сириското востание е вкоренето во перцепцијата на сунитските рурални периферии. Така, подоцна, конфликтот се проширил со цихадисти кои се бореле против еретичката алавитска природа на режимот и сојузот со шиитскиот Иран и Хезболах. Таа, исто така, се разликува од Арапската пролет, бидејќи обединува две исклучителни динамики:

Првин, има три нивоа на конфронтација:

- *Внатрешната битка меѓу опозицијата и режимот;*
- *Стана регионална бојно поле, во кое група земји и движења (како Хезболах и други политички сили околу регионот - Иран) се соочуваат со друга група земји, поконзервативна, предводена од Саудиска Арабија. Овие групи се многу хетерогени. Некои од нив се исламски, некои се левичарски, некои националисти, што е невозможно да се направи јасна поделба меѓу нив.*
- *Русија / Кина / Иран наспроти глобалната конфронтација на САД, некако заживување на Студената војна. И покрај тоа што не може да се спореди со него, сепак е судир меѓу погледите на светот, што резултира со конкуренција за глобална хегемонија.*

Овие три нивоа се надредени, што го објаснува интензитетот, определбата и насилството на конфликтот. Тие не се само интензивни поради идеолошката конфронтација, туку затоа што локалните играчи сметаат дека граѓанската војна е егзистенцијална материја. Со други зборови, се смета дека едната страна ќе победи, а другата ќе исчезне од историјата (семејството Асад наспроти Опозицијата).

Второ, различните конфронтации ја зафаќаат речиси секоја голема конфронтација што се случи во последните 50 години, односно арапско-израелскиот конфликт се огледува (иако не е директно), бидејќи сириската влада се позиционира како лидер на арапскиот отпор против ционистичката експанзија, обидувајќи се да го заштити арапскиот свет од експанзијата на Израел. Постојат димензии на иранско-арапскиот конфликт, со Саудиска Арабија јасно се обидува да ја искористи оваа можност за да го врати назад иранскиот режим. Ова резултираше со тоа што многу регионални актери се противат на режимот на Асад за намалување на влијанието на Иран во регионот.

Слика бр.4 Мапа на Сирискиот конфликт – Јуни 2013та година²⁴

Постои конфронтација со сунни-шија, која исто така го одразува влијанието на Иран во Сирија (семејството Асад близу до Шија). Таа, исто така, одекнува во долготрајната конфронтација во арапскиот свет меѓу традиционалните / конзервативни

²⁴ Извор - Syria Needs Analysis Project.2014

арапски монархии и републики (т.е. социјалистички, националистички, револуционерни). Постои, исто така, нејасна димензија - не многу очигледна - борба меѓу исламистичките националисти (Муслиманското братство, терористичките групи Салафи, фундаменталистичките сунитски групи, ал-Каеда-групите, инфилтрирани во Сирија преку Ирак како последица на американските и британските акции) и секуларните националисти, кои го поддржуваат режимот стравувајќи од воспоставување радикален исламистички режим. Конечно, локалните групи го одржуваат редот, додека владата може само да ја користи воздухопловната моќ, неспособна да испрати копнена сила; историски, ова е познато (Виетнам во САД и Авганистан до СССР) да биде неефикасен за да добие битка против утврденото националистичко востание.

Со бројот на жртвите што достигнаа 100.000 и скоро 1,8 милиони луѓе како бегалци во соседните земји, Сирија е поделена: бунтовниците имаат контрола над поголемиот дел од северот и истокот, со некои режими во тие области. Во август 2013 година, опозицијата успеа да фати клучна воздушна база во провинцијата Алепо. Режимот ги контролира крајбрежните планини во Северозапад, голем дел од централниот град Хомс и најголемиот дел од главниот град Дамаск. Режимот, со директна поддршка од Иран и Хезболах, го обезбеди коридорот од Хомс до Дамаск и повторно го фати стратегискиот град Ал Кусаир, во близина на либанската граница. Со други зборови, таа има контрола на клучните пристаништа до Медитеранот и аеродромот во Дамаск.

Ова е од суштинско значење за да се обезбеди снабдување со територии под контрола на Хезболах. Покрај битката помеѓу режимот и опозицијата, со екстремистичките цихадисти кои се приклучија на двете страни, третиот фронт е воспоставен во последните месеци. Од една страна, режимот им дозволи на силите на Хезболах да влезат во земјата за да се борат против опозицијата. Од друга страна, Слободната сириска армија (ФСА), воената опозиција, исто така почна да соработува со цихадистичките групи, иако непријателството се зголемуваше откако борците поврзани со Ал каеда го убија Камал Хамами, командант на врховниот воен командант на ФСА, совет. Двете главни цихадистички организации вклучени во сирискиот конфликт се:

Исламската држава Ирак и Левант: чадор организација на ирачки бунтовнички групи. Таа е основана во 2006 година и има околу 2.500 членови. Групата

е одговорна за неколку автомобил-бомби и самоубиствени напади. Во април 2013 година, таа го објави спојувањето со фронт Ал-Нусра - што беше негирано од лидерот на Ал Каеда Ајман ал-Завахири - и го додаде "Левант" на своето име, станувајќи длабоко инволвиран во граѓанската војна во Сирија.

Фронт на Ал-Нусра: тоа е екстремистичка група со длабоки врски со ал-каеда. Таа ја прогласи верноста на лидерот на Ал Каеда, Ајман ал-Завахири. Таа е основана во 2012 година и има околу 6.000 членови поддржани од Ал Каеда.

Проблемот се претвора во двоен, односно се дуплира. Прво, постои конфликт меѓу режимот и опозицијата. Второ, бидејќи сирискиот народ се исламски умерени, сега постои трета фронт, "војна во војна" против цихадистичките групи. Така, иако режимот успеа да ја победи опозицијата на некои фронтови, вториот беше способен да одржи и освои некои позиции. Исходот е ситуација на рамнотежа, при што двете страни не можат да постигнат одлучна воена победа. Со блокот предводен од Русија вооружување на режимот и САД и нејзините сојузници кои ја поддржуваат опозицијата, постои реален ризик Сирија да стане фаза на прокси-војна помеѓу двата блока.

Како резултат на тоа, единственото можно решение за конфликтот е дипломатски. Исто така, треба да се постигне брзо за да се избегнат два меѓусебно поврзани ризици. Односно, уништувањето на инфраструктурата и индустрискиот/земјоделскиот сектор, капиталот и човечките ресурси, се додека не се претвори во бескорисна точка, со што потенцијалниот излез, а со тоа и долгорочното агрегатно снабдување, ќе биде многу помал отколку пред конфликтот. Резултатот е структурна неразвиеност што резултира со сиромаштија, невработеност. Бидејќи постои силна врска помеѓу нееднаквоста во приходите и личната несигурност и религиозноста (Рис, 2009), радикализацијата на дотогаш умереното сириско општество најверојатно ќе го зајакне присуството и дејствувањето на цихадистичките групи со очигледни последици.

2.5.1 РАДИКАЛИЗАЦИЈА НА КОНФЛИКТОТ

Влезот на исламистички воени групи стана значајна карактеристика во проширувањето на конфликтот и дополнително го комплицира хуманитарниот контекст на кризата. Хуманитарното програмирање неизбежно ќе се обликува со екстремна цихадистичка нетолеранција на работниците од Западна хуманитарна помош и донаторска загриженост во врска со законите за борба против тероризмот и ризикот од помош под контрола на исламисти.²⁵

Во летото 2012 година, вооружениот отпор на репресијата на режимот сè повеќе го прифаќаше исламскиот екстремизам, а странските цихадистички борци пристигнаа да го реорганизираат политичкиот и економскиот конфликт во Сирија како борба против секташки ориентир. Многу илјадници исламистички борци влеголе во Сирија за да се борат против владата. Но, десетици илјади милитанти од различни националности, како и шиитски либански и ирачки цихадисти, пристигнаа во Сирија за поддршка на владата на Асад. Бројот на странски борци заедно со лојалистичките сили е еднаков, ако не и поголем од оној на странци кои пристигнуваат за борба против режимот²⁶.

Но, радикализацијата на конфликтот можеби била обликувана делумно со намерна владина политика на провокација. Од почетокот на кризата, сиriskите власти намерно ги нападнаа светите места и симболи на сунитството за да создадат секташка димензија во конфликтот и им дадоа на демонстрантите против владата идејата дека тие се цел на секташка (алавитска) армија која ги прогонува сунитите. Оваа стратегија на бомбашки напади, предизвикана од тензии, беше лансирана во Дамаск и на други места и им се припишува на ал-Каеда и на екстремистичките терористи²⁷.

²⁵ Kamal S. Salibi, *Crossroads to Civil War: Lebanon 1958-1976* (Caravan Books, 1976); and Michael C. Hudson, "The Problem of Authoritative Power in Lebanese Politics: Why Consociationalism Failed," in *Lebanon: A History of Conflict and Consensus*, eds. Nadim Shehadi and Danna Haffar Mills (I.B. Tauris & Co. Ltd., 1988), 225-39. For an alternative perspective, one that privileges the role of exogenous factors in causing the civil war, see Farid El Khazen, *The Breakdown of the State in Lebanon, 1967-1976* (Harvard University Press, 2000).

²⁶ Kamal S. Salibi, *Crossroads to Civil War: Lebanon 1958-1976* (Caravan Books, 1976); and Michael C. Hudson, "The Problem of Authoritative Power in Lebanese Politics: Why Consociationalism Failed," in *Lebanon: A History of Conflict and Consensus*, eds. Nadim Shehadi and Danna Haffar Mills (I.B. Tauris & Co. Ltd., 1988), 225-39. For an alternative perspective, one that privileges the role of exogenous factors in causing the civil war, see Farid El Khazen, *The Breakdown of the State in Lebanon, 1967-1976* (Harvard University Press, 2000).

²⁷ Kamal S. Salibi, *Crossroads to Civil War: Lebanon 1958-1976* (Caravan Books, 1976); and Michael C. Hudson, "The Problem of Authoritative Power in Lebanese Politics: Why Consociationalism Failed," in

Неколку истакнати личности од ненасилното протестичко движење и секуларните партии беа убиени или уапсени, како што се алавитите и христијанските дисиденти. Ова беа умерени лица кои можеа да го смират серијата секташко поларизација и да изградат мостови меѓу ривалските заедници. Во исто време како и таканаречените политички реформи, режимот ослободи многу муслимански браќа, цихадисти и сунитски екстремисти, од кои мнозинството беа затворени откако се вратиле од нивната света војна против англо-американските трупи во Ирак.

На почетокот на 2013 година, главната група инспирирана од Ал Каеда, моментално оперативна во северните и североисточните региони на земјата, стигна до Сирија од Ирак. Ова беше Исламската држава Ирак и Левант (ИСИЛ, исто така познат како Исламска држава на Ирак и Шам, ИСИС или во арапски "ад-Дала ал-Исламија" Ирак ва Ш-Шам", Даеш). Друга група од Ал-Каедаинспир, Фронт за спас (Јабхат ан-Нусра), исто така, се стекна и го маргинализира ненасилното сириско движење. Во 2014 година, Нусра потоа се приклучи на редовите на бунтовниците против ИСИЛ.

ИСИЛ и Нусра добиваат финансиска, логистичка и воена поддршка од институционални и приватни актери во земјите од Арапскиот залив, имено Катар, Саудиска Арабија и Кувајт. Сириското востание сè уште ја загрозува стабилноста на нивните држави со моделирање на граѓански протест против владата. Некои аналитичари сугерираат дека со тоа се претпочита да се реорганизира и да се одржи револтот на Сирија како секташка, а не демократска и така да се радикализира борбата во овие услови и да се спротивстави на растечката иранска хегемонија и да се намали руската власт во регионот (како дел од нивниот сојуз со Вашингтон).

Во текот на 2013 година, малцинство на добро вооружени и добро платени екстремистички исламистички борци успеа да го прикријат популарното протестичко движење и да го намалат политичкиот простор за ненасилни движења во Сирија и остатокот од арапскиот свет. Парадоксално, оваа екстремистичка метаморфоза на конфликтот можеби ги убеди многумина западни земји за правичноста на нивната

Lebanon: A History of Conflict and Consensus, eds. Nadim Shehadi and Danna Haffar Mills (I.B. Tauris & Co. Ltd., 1988), 225-39. For an alternative perspective, one that privileges the role of exogenous factors in causing the civil war, see Farid El Khazen, *The Breakdown of the State in Lebanon, 1967-1976* (Harvard University Press, 2000).

првична одлука да ја негираат поддршката на бунтовниците²⁸. Процесот на радикализација, исто така, им овозможи на сириската влада и нејзините спонзори да се претстават себеси како единствена можна алтернатива на хаосот, уништувањето и терористичкиот напад.

Сепак, исто така е можно да се види дека ИСИЛ има заеднички интереси со владата на Асад, наместо да биде едноставен дел од вооружената опозиција. Вистинската цел на оваа кеистичка група можеби не е да го ослабне режимот, туку да се спротивстави на не-исламистичките и секуларните бунтовен фронт. Во овој случај, асанизмот и каедизмот во моментот имаат заедничка кауза.

2.6 СПРОТИВСТАВУВАЊЕ НА РЕЖИМОТ

Општо земено, две карактеристики може да се искористат за да се дефинира денешното противење на сирискиот режим: идеолошката фрагментација на различните групи што ја сочинуваат и нејзиниот претежно сунитски состав.

Од раните години на семејството Ал-Асад на власт, главниот непријател на режимот беше исламистичката опозиција предводена од Муслиманското братство. И покрај строгата контрола што ја спроведува сириската влада, кон крајот на 1970-тите, "братството" стана закана за стабилноста на земјата²⁹. Оваа сунитска исламистичка група која веќе во тоа време ги отфрлила секуларните принципи на Баат, сметале дека Алавитите како еретичка секта започнале вооружен бунт. Членовите на партијата Баат и офицерите на Алавит беа убиени, а имаше и обиди за животот на претседателот. Репресијата беше брутална. Во 1982 година, градот Хама, главното бунтовничко упориште, речиси целосно беше уништено од артилеријата и резервоарите. Се проценува дека помеѓу 10.000 и 30.000 лица загинале во тој инцидент. Организацијата е забранета во Сирија од 1958 година, а според законот од 1980 година, членството е

²⁸ Kamal S. Salibi, *Crossroads to Civil War: Lebanon 1958-1976* (Caravan Books, 1976); and Michael C. Hudson, "The Problem of Authoritative Power in Lebanese Politics: Why Consociationalism Failed," in *Lebanon: A History of Conflict and Consensus*, eds. Nadim Shehadi and Danna Haffar Mills (I.B. Tauris & Co. Ltd., 1988), 225-39. For an alternative perspective, one that privileges the role of exogenous factors in causing the civil war, see Farid El Khazen, *The Breakdown of the State in Lebanon, 1967-1976* (Harvard University Press, 2000).

²⁹ Bassel F. Salloukh, Rabie Barakat, Jinan S. Al-Habbal, Lara W. Khattab, and Shoghig Mikaelian, Pluto Press, 2015 *The Politics of Sectarianism in Postwar Lebanon*, 24;

казниво со смрт³⁰. Откако востанието на Муслиманското братство беше уништено, режимот успеа да ја контролира политичката опозиција, така што јавните демонстрации против Ал Асад беа значително намалени до почетокот на сегашното востание.

Денес, опозицијата е многу фрагментирана и организационо и во однос на целите што треба да се постигнат. Неколку различни трендови коегзистираат во него: умерени исламисти, активисти за човекови права, националисти, а исто така дихадисти и елементи поврзани со Ал Каеда. Ривалството да се заложи за лидерство во движењето меѓу групи во егзил и оние кои остануваат во Сирија, исто така, го карактеризира развојот на опозицијата. Сепак, некои аналитичари сметаат дека опозициските групи во егзил имаат малку кредибилитет во земјата³¹. Меѓутоа, потребата од разни опозициски групи да се обединат околу една организација со обединето раководство, со цел да се идентификуваат портпароли и заеднички позиции за политички преговори, е признаена и од Меѓународната заедница и самите сири. Во моментот, две спротивставени групи се натпреваруваат за политичко раководство. Сирискиот национален совет (СНЦ), чадор организација за независни активисти, секуларни лидери и интелектуалци, е една од овие групи. Муслиманското братство е исто така дел од оваа организација. Создаден во Истанбул на 24 август 2011 година, а сега предводен од Абдулбасет Сиди, СНЦ доби финансиска поддршка од Турција и од монархиите во Заливот. СНЦ го отфрли севкупниот политички дијалог со сирискиот режим и јавно повика на странска воена интервенција за отстранување на Ал Асад.

Националната координативна комисија (НКЦ), основана во септември 2011 година, е втора од двете најзначајни опозициски групи. Предводена од ветеранскиот противник Хусеин Абдул Азим, таа ги обединува 13 сириски левичарски партии, три од нив курдски, како и независните активисти³². За разлика од СНЦ, НКЦ повика на дијалог со владата, со верување дека соборувањето на Ал-Асад ќе ја води земјата во хаос. За таа причина, таа зборува против каква било странска воена интервенција. Во секој случај,

³⁰ Kamal S. Salibi, *Crossroads to Civil War: Lebanon 1958-1976* (Caravan Books, 1976); and Michael C. Hudson, "The Problem of Authoritative Power in Lebanese Politics: Why Consociationalism Failed," in *Lebanon: A History of Conflict and Consensus*, eds. Nadim Shehadi and Danna Haffar Mills (I.B. Tauris & Co. Ltd., 1988), 225-39. For an alternative perspective, one that privileges the role of exogenous factors in causing the civil war, see Farid El Khazen, *The Breakdown of the State in Lebanon, 1967-1976* (Harvard University Press, 2000).

³¹ Richard Hrair Dekmejian, "Consociational Democracy in Crisis: The Case of Lebanon," *Comparative Politics* 10, no. 2

³² Richard Hrair Dekmejian, "Consociational Democracy in Crisis: The Case of Lebanon," *Comparative Politics* 10, no. 2

на 31 декември 2011 година двете групи потпишаа договор за единство против владата. Од друга страна, на самата територија, многу волонтерски борци се организираа во милиција и номинално тврдат дека се лојални на Слободната сириска армија (ФСА). ФСА, која беше формирана во август 2011 година, е управувана од Ријад ал-Асад, поранешен полковник на воздухопловните сили, а се состои од околу 15.000 војници, од кои многумина се дезертери од сиriskата редовна армија³³. Сепак, не е јасно дали командантите на ФСА можат да ги обединат дејствата на нивните многубројни и многу различни локални единици. Освен тоа, во последниве неколку месеци се појавиле подобро организирани вооружени групи и усвоија агенда со седиште во цихад, овозможувајќи им да добијат финансирање од странство и да имаат поддршка од членовите на Ал каеда. Овие групи го отфрлаат FSA.

2.6.1 ГРУПИРАЊЕ НА ОПОЗИЦИЈАТА

Продолжените обиди за консолидирање на политичката опозиција постојано не успеаја. Од првите протести во 2011 година, два главни столба на традиционалната сириска опозиција внатре во земјата и во егзил активно бараа поддршка и видливост. Различни секуларни и левичарски партии го формираа Националното координативно тело (НЦБ) во Дамаск во јуни 2011 година. Оваа платформа останала елитна група и не успеала да добие конкретна поддршка од демонстрантите за движење на сиромаштија. Сирискиот национален совет (СНЦ-1) Со месеци СНЦ-1 беше главен соговорник со Турција, западните сили и нивните арапски сојузници во нивните очајни обиди да пронајде доверлив "контакт лице" за изградба на Сирија после Асад³⁴.

Во април 2012 година групата Пријатели на Сирија го призна СНК како еден од легитимните претставници на сирискиот народ. СНЦ не доби целосна поддршка поради нејзината неспособност да изгради консензус дома и да инкорпорира други гласови од платформите против Асад, како што се НЦБ и курдските групи. беше создадена во Турција во ноември 2011 година со силна компонента на Муслиманското братство. Тоа

³³ Richard Hrair Dekmejian, "Consociational Democracy in Crisis: The Case of Lebanon," Comparative Politics 10, no. 2

³⁴ Richard Hrair Dekmejian, "Consociational Democracy in Crisis: The Case of Lebanon," Comparative Politics 10, no. 2

главно ја претставуваше опозицијата во странство и, како и со НЦБ, разви малку легитимност и влијание во Сирија³⁵. Меѓутоа, во регионални и меѓународни контексти, СНЦ-1 доби различни степени на политичка, дипломатска и финансиска поддршка, главно од Турција, Катар, Саудиска Арабија, САД и ЕУ. NCB има тенденција да биде спонзорирана од Иран и членовите на BRICS (Русија, Кина, Индија, Бразил и Јужна Африка).

СНЦ-1 и НЦБ заставаа на мирни демонстратори и поставија неколку услови за "национален дијалог": режимот мора да ги ослободи сите политички затвореници; да ги повлече своите војници од градовите; укинување на Ba'arhist монопол и воена состојба; ги отвори границите на странските медиуми; и да започне фер судење против сторителите на насилството. Меѓутоа, во силно несогласување со СНЦ-1, политичката програма на НЦБ инсистираше на отфрлање на три работи: странска воена поддршка; секташко поттикнување и милитаризација на востанието. Повикот на NCB за дијалог беше сметан за нереален од страна на многумина во услови на режим кој секогаш се одлучи да користи насилство и чии милитантни поддржувачи го искажаа слоганот: "Асад или ја запалиме земјата".

Многумина, исто така, сметаа дека НЦБ го зајакнува режимот со оправдување на владината реторика дека дозволува опозициски активности дома. Традиционалниот недостаток на единство во курдската политика неизбежно се одрази во динамиката на револтот во 2011 година. Некои курдски форми се споија во НЦБ, а други во СНЦ-1. Пошироката платформа - курдскиот национален совет, формиран во октомври 2011 година од 16 групи - прво се приклучи на СНЦ-1, но потоа излезе и потпиша договор со сириското крило на Курдската работничка партија (ПКК). Советот се залагаше за политичка и административна децентрализација кој може да го почитува територијалниот интегритет на Сирија после Асад, повикувајќи се на уставното признавање на курдскиот национален идентитет и повикувајќи на укинување на дискриминаторските политики наметнати во Сирија од 1962 година. Во ноември 2012 година, беше формирана Сириската национална коалиција (СНЦ-2) на состанокот во

³⁵ Richard Hrair Dekmejian, "Consociational Democracy in Crisis: The Case of Lebanon," *Comparative Politics* 10, no. 2

Катар под силен притисок од западните сили и нивните сојузници од Заливот, кои работат во групата на држави познати како Пријатели на Сирија³⁶.

Оваа нова платформа имаше за цел да ја консолидира сириската опозиција. Наместо тоа, традиционалната опозиција останува нанапред низ широк спектар на различни позиции. SNC-2 се повеќе се фрагментира. Едно крило доминирано од страна на Муслиманското братство и поддржано од Катар е забрането зад немилосрдни позиции, вознемирени од поразот што го претрпеа исламските колеги во Египет. Друго крило на коалицијата се совпаѓа со интересите на Саудиска Арабија и тврдењата за признавање на некои нови групи исламистички бунтовници во судир со бригадите на ФСА. Без конкретна политичка и дипломатска поддршка од Запад, коалицијата ќе остане платформа на прогонета опозиција, неспособна да формира привремена влада во северниот дел на Сирија и да претставува веродостојна алтернатива на режимот и на кедистите.

2.7 СЕКТОРИСКИ И АСИМЕТРИЧЕН КОНФЛИКТ

Сирија во моментот е во средината на еден граѓански конфликт во кој режимот на Ал Асад се чини дека е подготвен да продолжи со употреба на воена сила, додека не го уништи револтот или не е поразен. Во текот на последните неколку месеци, вооружениот бунт се прошири низ областите на сунитско мнозинство. Меѓутоа, и покрај добиената надворешна поддршка, нерамнотежата на власта сеуште е огромна. Последиците за жал се ништо ново во споредба со другите претходни граѓански конфликти: бомбардирани населби, илјадници цивили убиени или ранети, и стотици илјади бегалци кои бараат засолниште во странство. Во поголемите градови во земјата, борбите ги совладаа државните институции со цел создавање незаконни зони во кои услови за живот на цивилите станаа неподносливи. На 16-ти јули Меѓународниот комитет на Црвениот крст рече дека борбите во Сирија можат да се дефинираат како "не-меѓународен вооружен конфликт".³⁷ Оваа ознака ги проширува категориите за кои

³⁶ Richard Hrair Dekmejian, "Consociational Democracy in Crisis: The Case of Lebanon," *Comparative Politics* 10, no. 2, стр.92=101

³⁷ Richard Hrair Dekmejian, "Consociational Democracy in Crisis: The Case of Lebanon," *Comparative Politics* 10, no. 2

на партиите може да му се суди за воени злосторства според меѓународното хуманитарно право.

Конфликтот во Сирија е обликуван според секташката поделба на населението, спротивставувајќи ги редовните и неправилни владини сили против неправилните борци, повеќето од нив сунитите.

Републичката гарда и четвртата механизирани дивизија, составена од и целосно командувани од страна на Алавити, извршуваат најголем дел од репресијата. Нивните 50.000 војници, добро обучени и вооружени со руски материјали, претставуваат сериозна воена сила. Лојалноста на воздухопловните сили, разузнавачкиот апарат и Мухабарат, сириската тајна полиција, исто така, предводена од Алавитите, изгледа за момент надвор од прашање. Со овие ресурси, ако странските сили не им дадоа оружје на бунтовниците, востанието сигурно ќе беше срушено одамна.

Со оглед на недостатокот на доверба во сунитите кои ги сочинуваат редовните единици на армијата, генералите на Ал Асад ги прераспределуваат елитните единици од една бунтовничка зона на друга, вклучувајќи значителни борби и логистички напори кои може да се покажат како неодржливи на долг рок. Оттука и важноста на снабдувањето од странство во облик на муниција и резервни делови. Употребата на мали групи снајперисти е друга тактика што ја користат силите на Ал Асад. Тие се стационираат на стратешки локации и ги вознемируваат бунтовниците, истовремено предизвикувајќи жртви меѓу цивилите, нешто што секако е воено злосторство според меѓународното хуманитарно право³⁸.

Поседувањето на хемиски и биолошки арсенали и стравот дека тие би можеле да се употребат против бунтовничките борци ако режимот на Ал Асад почнува да се распаѓа, исто така, е фактор што треба да се земе во предвид во сирискиот конфликт. Досега, режимот ја негираше оваа можност, иако истакна дека може да го користи истото оружје во случај на странска интервенција. Постои загриженост дека оружјето од овој тип би можело да падне во рацете на терористичките групи или да влезе во нелегалната трговија со оружје.

³⁸ Bassel F. Salloukh, Rabie Barakat, Jinan S. Al-Habbal, Lara W. Khattab, and Shoghig Mikaelian, Pluto Press, 2015 The Politics of Sectarianism in Postwar Lebanon , 24;

Дури и самиот претседател Обама изјави дека распоредувањето на оружје за масовно уништување за употреба од страна на сириската влада ќе доведе до итна американска воена интервенција. Противниците, од своја страна, се свесни дека им недостигаат средства за отворено да се борат против сириската армија. Поради оваа причина, тие постојано бараат од нив да бидат снабдени со тешко оружје од странство, особено со проектили од земја до воздух со кои би се спротивставиле воздухопловните сили на Асад. Саудиска Арабија, заедно со другите монархии на Заливот, може да обезбедува финансиска и материјална поддршка, вклучувајќи и оружје, до ФСА. Се чини дека и Турција почна да ги снабдува со бунтовниците ФИМ-92 Стингер-површински проектили

Додека го немаат потребното оружје, бунтовниците користат герилски и терористички тактики. Идејата е да се исцрпи редовната армија. Ако редовната армија успева да закрепне област, бунтот брзо се реактивира на други фронтови. Во меѓувреме, самите сириски противници признаваат дека војната станува радикализирана. Како што споменавме погоре, и сириските цихадисти и членовите на Ал Каеда кои пристигнуваат од странство земаат поистакна улога, а нивните доктрини и борбени методи копирани од соседниот Ирак веќе станаа вообичаени во Сирија.

Доколку, како што се плашеа многумина, огнот продолжува со текот на времето, едно можно сценарио би можело да биде слично на либанската граѓанска војна од 1980-тите.³⁹ Сирија би можела да стане фрагментирана во одделни региони поделени врз основа на нивното население - алавит, сунит, друзи или курдски - со градови поделени по секташки критериуми од соседството. Ова сценарио ја зголеми можноста дека Алавите би можеле да бидат во искушение да создадат своја држава, како онаа што веќе постоела за време на годините на француското колонијално владеење по Првата светска војна. Таквата фрагментација би имала значајни последици за долгорочната стабилност, не само за Сирија, туку и за регионот како целина.

³⁹ Bassel F. Salloukh, Rabie Barakat, Jinan S. Al-Habbal, Lara W. Khattab, and Shoghig Mikaelian, Pluto Press, 2015 The Politics of Sectarianism in Postwar Lebanon , 24;

2.8 ПРОГРЕСИЈА НА КРИЗАТА ДЕНЕС

Како што беше споменато погоре, кризата во Сирија започна во јужниот град Дераа во март 2011 година, кога локалните жители се собраа да бараат ослободување на четиринаесет деца од училиште, кои беа уапсени и наводно мачени по пишувањето на сидот на познатиот слоган од популарните востанија во Тунис и Египет: "Луѓето сакаат пад на режимот". Остриот одговор на владата ја влоши ситуацијата. За неколку денови, немирите се излеале од контрола на локалните власти. Анти-владините бунтовници добија импулси кога седумте дезертирачки сириски оркери ја формираа Слободната сириска армија (ФСА), составена од дефекти на сиriskите вооружени сили и војници, со цел "да го сруши системот (владата на Асад)" со обединети опозициски сили.⁴⁰

Сирискиот национален совет, коалиција на антивладини групи со седиште во Турција, беше формирана на 23 август 2011 година. До октомври 2011 година, ФСА почна да добива активна поддршка од Турција, која му дозволи на бунтовничката армија да работи неговата команда и седиште од јужната провинција Хатај, на границата со Сирија, и неговата команда од внатре во Сирија. Во јануари 2012 година, Јабхат-ал-Нусра - новата ал-Каеда франшиза во Сирија го објави своето формирање, а Абу Мохамед ал-Џулани го постави како главен на таа организација. За многу краток временски период оваа група, исто така, го прифати насилството и теророт против владините сили, како и цивилите.

Како дел од меѓународната заедница за ублажување на кризата, Кох Анан беше назначен за заеднички специјален претставник на Обединетите нации (ООН) -Арабска лига за Сирија на 23 февруари 2012 година. Сепак, г. Анан не успеа да спроведе одржлив мировен план за Сиriskите кониктици и официјално поднесе оставка на 2 август 2012 година. Ситуацијата во Сирија дегенерирала во текот на летото 2012 година, а конвојот се премина во граѓанска војна, кога опозициските сили успешно ги надминаа позициите на режимите во северниот регион и се затворени за Дамаск. Првпат, шефот на мировните операции на ООН, Ерве Ладсус, ја прогласи Сирија да биде во граѓанска војна на 12 јуни 2012 година. Меѓународниот комитет на Црвениот крст (МКЦК), исто така, Сирија во состојба на граѓанска војна на 15 јули 2012 година.

⁴⁰ John Nagle, (2015): "Between Entrenchment, Reform and Transformation: Ethnicity and Lebanon's Consociational Democracy," Democratization 22 1-21.

Во април 2013 година нешто се случи што на крајот се покажа катастрофално за Сирија на долг рок: Ал Каеда во Ирак (АКИ), исто така позната како Исламска држава во Ирак (ИСИ), се раздели од своето централно раководство. Абу Бакар ал-Багдади, водачот на ИСИ, го објави создавањето на Исламската држава Ирак и Левант (ИСИЛ) со спојување на своите сили во Ирак и Сирија. Лидерите на Ал-Каеда и Ал-Нусра го отфрлија овој потег. ИСИЛ беше формално креиран со апсорбирање на Ал-Нусра Ѓагерс и територија во северна и источна Сирија во средината на 2013 година. Во февруари 2014 година, ИСИЛ, кој го промени своето име во ИС, беше формално прогонет од Ал Каеда, што го направија и Џабхат ал -Нудра во непријатели. Оттука, дихадистичката група го прогласи Калифат во некои делови на Сирија на 29 јуни 2014 година. Конкуренцијата меѓу овие две групи дополнително ја влоши веќе влошената ситуација во Сирија⁴¹.

Кризата го обнови вниманието во средината на август 2014 година со тврдењето дека владиното користење на хемиско оружје на цивили, што ја поттикна меѓународната заедница повеќе сериозно да го разгледа прашањето за интервенција. Нападот во регионот Гута од селата во Дамаск на 21 август 2013 година беше обележан како моментум на пресврт во односот на САД и нејзините сојузници кон сирискиот конфликт. САД ги обвинија силите на претседателот Асад за убиство на 1.429 лица во напад со гас од гасови на 21-ви август, што беше одбиен од него⁴².

Асад ги обвини бунтовниците за овој смртен напад. Заедничката изјава од САД и десет други земји повикаа на силен меѓународен одговор додека рускиот претседател Владимир Путин го повтори своето противење на секаков вид штрајк. Тензијата меѓу САД и Русија, исто така, го ескалираше центраирањето на овој хемиски напад. Покрај тоа, разликите меѓу членовите на Советот за безбедност на ОН го попречуваат секој обид да се создаде робустен и унифициран ехорт за ставање крај на насилството. Заедно со Кина, Русија стави вето на три резолуции на Советот за безбедност, кои го осудија насилството на режимот.

На 23 септември 2014 година, САД, придружувани од арапски сојузници, извршија интензивна кампања на воздушни напади, бомбашки напади и крстосувачки

⁴¹ John Nagle, (2015): "Between Entrenchment, Reform and Transformation: Ethnicity and Lebanon's Consociational Democracy," Democratization 22 1-21.

⁴² John Nagle, (2015): "Between Entrenchment, Reform and Transformation: Ethnicity and Lebanon's Consociational Democracy," Democratization 22 1-21.

ракети против ИСИС и друга милитантна група во Сирија - по повод првата американска воена интервенција во Сирија од почетокот на кризата во таа земја во 2011 година. Во март 2015 година, коалицијата, наречена Армијата на освојувањето, ја формираа исламистички бунтовнички фракции главно активни во гувернерот на Идлиб, при што некои фракции беа активни во гувернерите на Ламација и Хамах. Коалицијата имаше осум членови, вклучувајќи го и фронтот Јабхат ал-Нусра, кој беше активно поддржан од Турција и Саудиска Арабија. Уште еден значаен настан на настаните за сииската граѓанска војна беше директната воена интервенција на Русија. На официјално барање на сииската влада, Русија го започна својот прв воздушен напад во Сирија на 30 септември 2015 година. Областите кои беа насочени кон воздушниот напад се чини дека се одржуваат од страна на групи кои се противат на ИДИЛ и сииската влада.

Глобалните сили започнаа мировен процес во Виена на 30 октомври 2015 година, познат како разговори на Меѓународната група за поддршка на Сирија (ИСГГ) во која Иран учествуваше во првото време. За жал, учесниците во разговорот не успеаја да постигнат заедничка основа во врска со иднината на сиискиот претседател Басар ал-Асад.³⁵ Сепак, вториот круг од мировниот разговор што се одржа на 14 ноември 2015 година, резултираше со мировен план за Сирија и присуствуваа сите 20 членови на ISSG. Овој пат, Русија и САД повторно останаа на раздор околу можната улога на сиискиот претседател Башар ал-Асад во секоја политичка транзиција на Сирија. ОН повторно го објави официјалниот почеток на мировниот разговор за Сирија на 1 февруари 2016 година и ги повика светските сили да извршат притисок за прекин на огнот. Меѓутоа, на 3 февруари 2016 година, само два дена по официјалниот почеток, мировниот говор беше суспендиран од страна на претставникот на ОН Сталан де Мистура до 25 февруари 2016 година. Советот за безбедност на ОН едногласно ја усвои резолуцијата 2268 на 26 февруари 2016 година, која побара сите партии да се придржуваат кон условите на американско-рускиот договор за "прекин на непријателствата".³⁶ Сепак, примирјето вклучуваше сииска влада и бунтовнички сили, но не и вооружените милитантни групи, како што е ИСИС или Ал-Нусра фронт. И покрај прекиноот, конфликтот меѓу владините сили, бунтовничките групи и цихадистичките групи сеуште продолжи. Вкупно 135 лица беа убиени во првата недела од примирјето во областите опфатени со договорот за прекин на непријателствата. Исто така, беше забележано дека 552 лица загинаа во истиот период во областите што не се опфатени со примирјето.

Меѓутоа, во добредојден развој, САД најавија прекин на работата на Алепо, еден од најпознатите воени разурнати градови во Сирија, откако успешни разговори со Русија на 4 мај 2016 година. Иако престанува да постои надеж на сиријците, но насилнички конфликти сеуште се случуваат во многу делови од земјата каде што луѓето редовно се убиваат. Жално е што постојат многу пречки кои ги ограничуваат партиите што го конфронтираат да го направат било каков прекин или мировен договор, успешен. Некои од овие препреки може да се набројат како: присуство на сложена мрежа од воинствени партии кои имаат долга историја на недоверба и непријателство, геополитичка комплексност и интерес на регионалните и глобалните сили, присуство на религиозни екстремистички ентитети итн. Оваа целина спектар на внатрешните и надворешните фактори го прават скоро невозможно спроведувањето на секој мировен договор во Сирија, што предизвикува најлоша форма на судења за луѓето во земјата.

3. МЕЃУНАРОДНИТЕ УЧЕСНИЦИ ВО СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА

3.1 УЛОГА НА РЕГИОНАЛНИТЕ СИЛИ ВО СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА

Исламската република Иран (ИРИ) со својата шиитска идеологија и стратешка еминенција е важен протагонист во регионот и секое решение што се однесува на безбедносните и политичките прашања во регионот без помош од Иран е скоро невозможно. Поради нејзината поддршка за Палестина и јавно антагонистички став кон Израел, на Иран му треба сојузник (или сојузник) на Блискиот Исток, кој ја зајакнува или ја подобрува својата позиција. По договорите за Кемп Дејвид во 1978 година и излегувањето на египетската влада од анти-израелскиот камп, Алавитската Сирија која е близу до шиитите останува единствената опозиција на Израел.⁴³

Сириската влада жестоко се спротивставува на баатистите во Багдад и како одговор на вакуумот што го напушти египетскиот излез ги прошири своите врски со Иран за време на наметната војна со Ирак. Хезболах во Либан и тесната соработка со Иран во одбрана на Палестинците дозволија вториот да ја прошири својата стратешка длабочина во и околу израелските граници преку оската Иран-Сирија Лебанон. Така, Сирија станал главен канал за испраќање ирански финансиски ресурси и снабдување со Либан. Природно, со воведувањето на силите против спонзорите на Асад и странски спонзори во Сирија, вооружени или невооружени, Иран се вклучи во сирискиот конфликт, заедно со Хезболах. Оваа стратешка алијанса им дозволи да работат заедно во поддршка на сирискиот режим, што доведе до многу важни победи за вториот во овој конфликт. Поддршката на Иран и Хезболах за одржување на сегашната политичка структура во Сирија го задржаа во шиитската оска. Ел-Лабад забележува⁴⁴

Иран може преку иранско-сирискиот сојуз да го прошири своето регионално влијание од западен Иран, Ирак до Сирија. Исто така, Сирија го гарантира пристапот

⁴³ Mazzetti, M., Gordon, M., and M. Landler. (2013) 'U.S. is Said to Plan to Send Weapons to Syrian Rebels', New York Times, June, стр.11-28

⁴⁴ Kamal S. Salibi, Crossroads to Civil War: Lebanon 1958-1976 (Caravan Books, 1976); and Michael C. Hudson, "The Problem of Authoritative Power in Lebanese Politics: Why Consociationalism Failed," in Lebanon: A History of Conflict and Consensus, eds. Nadim Shehadi and Danna Haffar Mills (I.B. Tauris & Co. Ltd., 1988),

*на Иран до линијата на палестинската кауза, која ќе постигне позитивни резултати за иранскиот регионален проект*⁴⁵

Турција, соседот на Сирија на север, е уште еден играч во оваа криза. Партијата за правда и развој (АКП) не сакаше да го види падот на Ал Асад, бидејќи Сирија стана симбол на својата политика на ангажман со арапскиот свет. "Да, сириското востание во 2011 година предизвика засилување на негативните титули за двете држави на ниво на раководство".⁴⁶

Не само тоа, причина за влез на Турција во оваа криза е да се најде во 18-те милиони Алавити кои сочинуваат 20 отсто од Турција и сириските Курди, кои се делумно сецесионисти. Во јуни 2011 година, Турција даде засолниште на дезертерите на сириската армија и им помогна да претставуваат Слободна сирска армија (ФСА) - оружена сила против Асад. Дамаск се одмазди со тоа што ѝ дозволи на Курдистанската работничка партија (ПКК) -африкаторска сирска курдска партија, ПИД, да ја преземе поголемиот дел од курдската населена сирска погранична зона со Турција.

Турската поддршка на сунитските сили во ерата на Асад не само што може да ја зајакне против своите соседи, но исто така значително ги намали своите курдски и алавитски обврски. Така, создавањето на коридор за влезот на цихади и такфириските сили од Турција во Сирија станал приоритет на турската влада. Оваа политика, за многу кратко време, ја направи Турција западен сојузник во отстранувањето на Ал Асад од власт, како и на судир со Русија, кој е уште еден играч во кризата и сојузник на владата. Крајот на режимот би можел да ја направи Турција највлијателен актер во регионот и нејзиниот популарен секуларен модел погоден за Сирија и другите регионални сили.

Важно е да се напомене дека, додека во 2010 година, односите меѓу двете земји се влошија поради кризата Слобода Флотила: "Израел ја гледа Турција како неопходен сојузник, бидејќи треба да ја искористи стратегиската длабочина на Турција за да се одбрани". Владата на Саудиска вахаби кој е против шиизам е уште еден играч во сириската криза. Саудиска Арабија остана во конкуренција и опозиција на Иран од Исламската револуција во 1979 година. По падот на Садам во 2003 година и подобрувањето на рамнотежата на моќта во корист на Иран на Блискиот Исток,

⁴⁵ M. El-Labad, —The Iranian- Turkish Conflict on Syria and the Arab Vacuum, I Bidayat Journal (2013)

⁴⁶ Timothy D. Sisk, (2013) "Power Sharing in Civil Wars: Puzzles of Peacemaking and Peacebuilding," Civil Wars 15

саудиската влада со својот пристап кон Западот и преку својот сојуз со регионалните арапски влади се обиде да го ограничи напредокот на иранското влијание во арапскиот свет.

Пенетрацијата на Иранците во Либан и Ирак (меѓу другите арапски нации) и падот на нејзините сојузници, односно Хосни Мубарак од Египет и Абдула Салех од Јемен во 2011 и 2012 година, е дополнително загрижувачки за Саудиска Арабија. На почетокот на сириската криза, Ријад ја осуди репресијата и го отповика својот амбасадор од Дамаск во август 2011 година и даде поддршка на вооружената опозиција и демонстрантите.

Нивниот брз влез во кризата може да се толкува како обид за промена на балансот на моќта на Блискиот исток, во обид да се зајакне нивната позиција. Кралството Саудиска Арабија (КСА) побара отстранување на владата на Асад преку финансиска и воена поддршка на опозицијата во Сирија и со своите арапски сојузници, со цел конечно да ја исфрли Сирија од Арапската унија за понатамошно ослабување на политиката. Раководството на КСА се обиде да го наруши иранскиот сојуз со Либан, поддржувајќи ги борбите на Такфирис во Сирија и слабеејќи ја својата влада. Ова има за цел да го намали иранското влијание на Блискиот Исток и арапскиот свет. Тие го гледаат нападот врз воздухопловната база Ал-Шајрат како дел од ребалансот на моќта во регионот.

Владата на Израел посвети дополнително внимание на својата безбедност од почетокот на сириската криза. Националната безбедност на Израел традиционално е дефинирана преку својата стратешка воена позиција преку своите арапски и неарапски соседи, кои се негова опозиција на Блискиот Исток. По Исламската револуција, израелскиот режим во изминатите 39 години го смета Иран за уште поголема закана од сегашните арапски влади. Политичката и воената поддршка на Иран на Хезболах во Либан (преку Сирија), кои обезбедија безбеден пат за пренос на ресурсите, ги натера Израелците да бараат начини да ја нарушат оваа закана. Поради оваа причина, намалувањето на сириската армија, растурањето на коридорот и маневрирање на иранската воена поддршка станаа главен приоритет.

Израелската поддршка за вооружената сириска опозиција, третманот на некои повредени и воздушните напади на транспортната рута до Либан преку Сирија треба да се гледа како обид да се наруши оваа оска на отпорот и да се создаде нова политичко-

безбедносна разбирање во регионот.²⁵ За таа цел, владата на Нетанјаху постојано бараше САД да ја нападат Сирија (за време на администрацијата на Обама) и да го соборат режимот на Асад и да го уништат своето хемиско оружје. Администрацијата на Обама плати мало внимание на ова барање, и само кога Сирија беше обвинета за употреба на хемиско оружје, дали САД работат со Русија со цел да го отстранат своето хемиско оружје.

3.2 СОЕДИНЕТИТЕ АМЕРИКАНСКИ ДРЖАВИ И НИВНАТА УЛОГА ВО СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА

САД имаат очигледни мотиви за поддршка на сириската опозиција. Прво, постои идеолошки мотив. Со исклучок на Северна Кореја и Куба, Сирија е последниот тоталитарен режим во светот. Така, постои силен интерес за воспоставување на демократски прозападните вредности, олеснување на политичката и економската доминација. Второ, постои геополитичко прашање. Режимот на Асад е усогласен со одредена група земји, меѓу кои и Русија и Кина, кои се против САД како глобален хегемон. А пријателски, ако не и усогласен, режимот во Дамаск ќе ја зајакне американската, а со тоа и израелската позиција, не само во регионот, туку и во светот.

Досега, дебатата во Вашингтон беше врамена во смисла на неинтервенирање или избегнување интервенција во Ирак. Во моментот, улогата на војската на САД е ограничена само на помошта за испорака на хуманитарна помош и обезбедување помош за сириските соседи и нелетална помош на опозицијата. Исто така, Патриот батерии се распоредени во Турција и Јордан за зајакнување на нивната одбрана против ракетниот напад. Конечно, оперативен штаб и дополнителни способности, вклучувајќи ги и Ф-16, се позиционирани за да го одбранат Јордан се воспоставени (Демпси, 2013). Потенцијалната употреба на американската воена сила во сирискиот конфликт ги разгледува петте несериозни сценарија:

- *Обука, советување и поддршка на опозицијата која користи нелетални сили за задачи како што се вработување на оружје и тактичко планирање. Исто така е можно да се обезбеди помош во форма на разузнавање и логистика. Скалата може да се движи од околу сто илјади*

војници, со проценети трошоци од 500 милиони долари годишно. Позитивното влијание е подобрувањето на способностите на опозицијата. Ризиците се, но не се ограничени само на екстремистите кои добиваат пристап до дополнителни способности, одмазднички прекугранични напади и инсајдерски напади или ненамерно поврзување со воените злосторства што произлегуваат од потешкотии со проверка.

- Спроведува ограничен штрајк со штрајкови со користење на смртоносни сили за да ги нападнаат избраните воени цели кои му овозможуваат на режимот да спроведува воени операции, да дистрибуира напредно оружје и да се брани. Главните цели се режимот за воздушна одбрана, воздухот, земјата, ракетите и поморските сили со висока вредност, вклучувајќи поддршка на воени објекти и командни јазли. Одбранбените воздушни и ракетни системи се логичен избор, бидејќи тие можат да се искористат за штрајк на стотици цели во исто време. Барањата за сила вклучуваат авиони, бродови, подморници и други можности. Трошоците се проценуваат на милијарди и позитивното влијание е значително вложување на владините способности и зголемување на дезертирањата. Ризиците вклучуваат несигурност, бидејќи владата може да се справи со ограничените напади со растурање на своите ресурси. Во случај на одмазднички напади, постои реален ризик за колатерална штета што ги погодува цивилите
- Воспоставување зона на забранети летови со смртоносна сила. Во овој случај, владата нема да може да ги користи своите воени авиони за да бомбардира и повторно да ги снабдува. Исто така, ќе ги неутрализира ривалските авиони во воздух и на теренот, ќе нападне аеродроми и придружната инфраструктура. На кратко, тоа ќе резултира со супериорност на воздухот над Сирија, соборување на напредниот, одбранбен интегриран систем на воздушна одбрана. Трошоците се проценуваат меѓу 500 милиони долари и 1 милијарда долари месечно во текот на една година, мобилизирање на стотици копнени и поморски авиони, разузнавање и поддршка за електронска војна и овозможувачи за полнење гориво и комуникации. Позитивни резултати се целосната неутрализација на воздухопловната моќ на режимот, вклучувајќи го и бомбардирањето на опозицијата. Негативните резултати можат да

вклучат губење на авиони на САД, што резултира со потреба да се користат сили за закрепнување и неуспехот да се намали дејството на режимот, бидејќи во основа користи површински пожари (минофрлачи, артилерија и проектили).

- *Воспоставување тампон-зони со користење на смртоносни и нелетални сили за да се заштитат некои клучни географски области, главно преку турската и јорданската граница. Овие зони можат да се користат за организирање и обука на опозицијата, а исто така може да се користат како безбедни области за дистрибуција на хуманитарна помош. Се смета дека се потребни илјадници копнени сили на САД, дури и ако се стационирани надвор од Сирија за физички да ги бранат овие зони. Исто така, потребна е ограничена зона на забранети летови. Трошоците се проценуваат на над 1 милијарда долари месечно. Позитивни резултати се подобрувањето на способностите на опозицијата, намалувањето на човечкото страдање и укинувањето на некои притисоци од Турција и Јордан. Негативните влијанија се слични на ставка iii.*
- *Контролирање на хемиското оружје со употреба на смртоносна сила за да спречите нивна употреба или дистрибуција да ги уништат деловите на масовните резерви на Сирија, спречувајќи го нејзиното движење и испорака. Неопходно е да се обезбеди зона на забранети летови и воздушни и ракетни напади од стотици авиони, бродови, подморници и други олеснувачи. Земајќи ги предвид и потребата од силите за специјални операции и другите копнени сили да ги напаѓаат и одржуваат критичните позиции, се проценува дека трошоците се над 1 милијарда американски долари месечно. Позитивниот резултат е контролата на некои, но не и целото хемиско оружје и спречување на нивното дополнително ширење во рацете на екстремистите. Ризиците се слични на ставките i и iii*

Заклучокот е дека комбинираната употреба на сите пет можности би го зголемила капацитетот на опозицијата да изврши поголем притисок врз режимот. Сепак, мора да се разгледаат две точки.

Прво, промената на рамнотежата на воената моќ не е доволна. Исто така, неопходно е да се зачуваат основите на функционална држава, инаку екстремистичките групи можат да бидат овластени и дури да добијат пристап до хемиско оружје.

Второ, бидејќи американската лабава подготвеност поради намалување на буџетот и фискална неизвесност поради актуелната економска криза, некои опции можеби не се остварливи без да се загрози американската безбедност на друго место.

Трето, американската акција треба да биде во контактот со сојузниците и партнерите за да го споделат товарот и да го зголемат исходот. Конечно, без оглед на одлуката на САД, ќе се очекува сојузниците и партнерите да го споделат товарот на американските акции. (Демпси, 2013) Писмото е одговор на критичарот дека позицијата на Вашингтон е двосмислена и се фокусира само на Асад, наместо да се фокусира на отстранување на режимот и дека треба да објасни дека одржувањето на структурите на иранското влијание е против американските интереси. И покрај некои политички групи кои вршат притисок за проактивна акција, нема внатрешна политичка поддршка. Исто така, поради економската криза, сојузниците и партнерите немаат доволно економска моќ или внатрешна политичка поддршка за да се запишат во операции на сирииска почва.

3.2.1 ПОЛИТИКАТА НА САД ЗА ВРЕМЕ НА ОБАМА

Од крајот на Втората светска војна до распадот на Советскиот Сојуз, американската надворешна политика се темели на нејзината борба со комунизмот. Оваа политика вклучуваше одржување на своите сојузници на Блискиот Исток и безбедното преминување на нафтата од таму во меѓународните води. Со распадот на Советскиот Сојуз и ослободувањето на Кувајт од страна на коалициските сили под раководство на САД, Вашингтон се обиде да создаде еден униполарен свет. Настаните од 11 септември 2001 година, поразот на Талибанците во Авганистан и Садам Хусеин во Ирак во 2001 и 2003 година, и американската окупација на двете земји ја убедија републиканската администрација на Џорџ Буш дека САД се единствената суперсила и дека мора ја играат

улогата на светски полицаец. Тој верува дека со следењето на теоријата на Хобс, САД имаа одговорност да ги пренесат своите нерегуларни орбити со сила⁴⁷.

Меѓутоа, се појавија разни проблеми што стоеја на патот на ова, како што е формирањето на терористички групи во Персискиот Залив, Блискиот Исток и другите региони. Со оглед на неможноста на САД да владеат во окупација (Ирак и Авганистан) и нивната тешка цена која создаде проблеми за нејзината економија, луѓето бараа поинакво решение и политика. Влезот на Барак Обама во претседателската трка во 2008 година со неговото искуство во Сенатот и слоганот на промени придонесоа за оваа ситуација. Повеќето набљудувачи се согласуваат дека животот на креатор на политиката, неговото образование, политичко искуство, дефинирачките искуства во неговиот / нејзиниот општествен живот и физичкото и менталното здравје имаат голема улога во неговиот личен и јавен избор. Обама, како и неговите претходници, побара поголемо влијание на САД политички во светот⁴⁸.

Сепак, за разлика од Буш, Обама верува дека алатките за дипломатија се помалку скапи и можат да дадат подобри резултати. Соодветно на тоа, тој беше во можност да работи со европските и невропските сојузници за поддршка на политиките на САД. На пример, во однос на иранската нуклеарна програма, тој можеше да протурка неколку резолуции во Советот за безбедност на ОН против Иран, оставајќи ја вратата отворена за дипломатија. Додека народните востанија доведоа до крајот на владеењето на долгогодишните диктатори во Тунис и Египет, неговата администрација се обиде со само млака поддршка на новите владетели да ги принуди да ја предадат власта на својот народ. Сепак, САД, во последните фази на либиската војна се мешаат на ограничен начин против Муамер Гадафи и за поддршка на народот.

Надворешната политика на САД во сириската криза беше изградена врз основа на поддршка на опозицијата без употреба на воена интервенција. Администрацијата на Обама постојано побара од Ал Асад да ја отфрли власта во корист на населението. Со оглед на тоа што напорите на режимот за разбивање на отпорот не успеаја и со оглед на проширувањето на судирите, влезот во вооружените групи Такифири/Дихади во Сирија, многумина веруваа дека американската војска наскоро ќе направи ограничени чекори за

⁴⁷ Timothy D. Sisk, (2013) "Power Sharing in Civil Wars: Puzzles of Peacemaking and Peacebuilding," Civil Wars 15

⁴⁸ Timothy D. Sisk, (2013) "Power Sharing in Civil Wars: Puzzles of Peacemaking and Peacebuilding," Civil Wars 15

соборување на Ал Асад. Во 2012 година, претседателот Обама воспостави "линија" во однос на употребата на хемиско оружје од страна на режимот во Сирија. Но, кога Ал Асад беше обвинет за напад со гас во Сарин во август 2013 година, во близина на Дамаск, во кој беа убиени 1.500 луѓе, претседателот Обама не интервенираше воено и се согласи со Русија да го отстрани хемиското оружје од Сирија.

Не ја користат воената опција во тоа времето и справувањето со "изјавата на линија", беше едногласно сметано за неуспех - губењето на кредибилитетот на САД во арапскиот свет и во Европа. Таа стана една од "гревовите на чудата" на неговата администрација. Дури беше предложено дека оваа одлука доведе до ширење на настани, почнувајќи од падот на владетелите во Тунис, Либија и Египет. Некои исламски групи, радикални и умерени, можеа да ја преземат власта во Тунис, што можеше да создаде проблеми за Западот и Израел. Либија (земја каде што со помош на американските сили, владеењето на полковникот Гадафи дојде до крај), беше сведок на напад врз американскиот советник во Бенгази, што резултираше со убивање на американскиот советник и други дипломати. Исламските сили дојдоа на власт во Египет заканувајќи се на Западот;⁴⁹ во Сирија радикалните цихадистички групи и ослободителните сили се бореа против Ал Асад и понекогаш едни со други. Кога во сурово шоу на сила еден од сириските опозициски бунтовници го отсече срцето на владиниот војник пред камера и малку се впушти во него, беше оставено прашањето каква влада може да дојде на власт во Сирија по Ал Асад. Беше посочено дека: Нормите како забрана за употреба на хемиско оружје не се самоспорни. Тие бараат суперсила како Америка за да ги одвратат другите диктатори од идните прекршувања. Кога САД ја отфрлаат својата одговорност да направат добро на својата црвена линија за хемиско оружје, таа поканува зло од непријателствата низ целиот свет.

3.2.2 ДЕНЕШНАТА ПОЛИТИКА НА САД КОН СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА – ДОАЃАЊЕТО НА ТРАМП

Со оглед на поддршката на Барак Обама на неговиот поранешен државен секретар Хилари Клинтон, како претседателски кандидат во 2016 година, се чинеше дека

⁴⁹ Timothy D. Sisk, (2013) "Power Sharing in Civil Wars: Puzzles of Peacemaking and Peacebuilding," Civil Wars 15

со нејзиниот избор, американската надворешна политика ќе остане како порано во врска со сириската криза. Сепак, влезот на успешен бизнисмен, иако со лично навредливи манири и без претходна политичка позадина ниту извршно искуство, како кандидат за републиканска номинација, изненади многумина. Ова беше уште повеќе, како што тој го предводеше пакетот други кандидати. Начинот на кој Доналд Трамп ја вршеше својата изборна кампања и неговите популистички говори се однесуваше на многу политичари.

Високи членови на Републиканската партија дури го критикуваа за време на изборите или ја оддалечија од него. Сепак, исходот од овие избори беше во судир со политичките мислења и анкети, како што беше најмногу предвиде демократска победа. Десетгодишното искуство на Трамп како шоумен, неговите популистички говори и единствениот американски изборен процес (Изборниот колеџ) го освоија Белата кука, но не и популарната предност во која Хилари Клинтон беше предводена од неколку милиони.⁵⁰ Трамп го игнорираа вмешувањето во Сирија и не побараа отстранување на Ал Асад за време на неговата кампања. Дури и по два месеца од неговото претседателствување, американските дипломати во ОН пренесоа било какво воено мешање во Сирија и побараа разговори и разговори со Ал Асад и неговата опозиција. Новата администрација бараше привремена влада без понатамошно уништување на основните воени и безбедносни структури.

Ова беше така што цихадистите не можеа да ја користат ослабената воена и безбедносна структура на Сирија во земја уништена од војната. Употребата на хемиско оружје на 7 април 2017 година во Кан Шеикхоун доведе до голема тактичка промена од страна на американскиот претседател во справувањето со сириската криза. Многу држави, вклучувајќи ги Иран и Русија, веднаш го осудија хемискиот напад и побараа истрага, па така дека извршителите би можеле да бидат казнети според меѓународното право.

Меѓутоа, без никаква истрага, повеќето арапски држави ја обвинија сириската армија под команда на Ал Асад и ја направи неговата влада одговорна за хемискиот напад. САД, заедно со повеќето арапски влади, тврдеа дека хемискиот напад беше напреднат со воздух и дека само руската и сириската влада ја имаат таа способност и

⁵⁰ Timothy D. Sisk, (2013) "Power Sharing in Civil Wars: Puzzles of Peacemaking and Peacebuilding," Civil Wars 15

претходната историја. Администрацијата на Трамп, само три дена подоцна, отвори не помалку од 59 Томахавкс од USS Портер и USS Рос на сириската воздушна база во предградието на градот Хомс, која ги уништи делови од оваа база и остави осум мртви.

Изборното ветување на Трамп да ја зголеми американската моќ во светот се базирало на економски причини. Меѓутоа, тој се обиде, заедно со зголеменото економско влијание и со заканите за користење на воена сила во сириската криза, ја прикажува воената моќ и повторно ја емитира ерата на унилатералните потези на САД во проблематичните региони на светот, како што е Блискиот Исток. Овој изненаден напад беше поздравен од страна на некои од владите поврзани со САД и арапските и неарапските влади на Блискиот Исток, кои беа против нуклеарната иранска политика на Обама. Сепак, како што беше претходно споменато, овие влошени односи помеѓу Москва и Вашингтон. Нападот, исто така, немаше согласност од Советот за безбедност на ОН.

Професорот Патрик Морган во својата анализа рече дека меѓународната политика на крајот е направена од луѓе кои се во позиција на влијание во светските работи. Затоа, еден треба да спроведе лична анализа на однесувањето и начинот на размислување на оние кои се донесувачи на одлуки, како што се претседателите, премиерите и нивните блиски советници. Повеќето администрации или ја продолжуваат политиката на својот претходник или преку долги размислувања ја формираат новата политика. Ова особено важи за новата администрација на Обама во 2008 година, како што е опишано во нејзиниот третман на војната во Ирак⁵¹. Администрацијата Трамп, всушност, не направи ниту се потпира на своите одлуки кои се навидум исип. Заклучокот на оваа анализа е дека личните мисли и чувства на Трамп треба да се забележат колку што е консензусот што го формира администрацијата на највисоко ниво.

Некои општествени научници веруваат дека пристапот кон донесување одлуки треба да биде оној кој многу наликува на методите за економски и бизнис менаџмент. Ова претпоставува постоење на лично јасно размислување и пристап до сите постоечки знаења и јасна проценка на реперкусиите на сите можни потези. Ова овозможува јасен и слободен избор во своите приоритети, при што носителите на одлуки можат да

⁵¹ Timothy D. Sisk, (2013) "Power Sharing in Civil Wars: Puzzles of Peacemaking and Peacebuilding," Civil Wars 15

дејствуваат цврсто и дефинитивно според нивните приоритети. Меѓутоа, процесот на донесување одлуки што води кон соодветен резултат претпоставува дека наместо да се потпира само на личните приоритети, се користи организациски правила, заедничко организациско искуство кое се однесува на одреден период и дадените информации добиени преку сродни организации, со цел да ја донесат конечната одлука.

За разлика од другите политичари, одлуките донесени од Доналд Трамп во Сирија, претворен во претседател на недвижен имот, се непредвидливи и нејасно логични, особено бидејќи во еден момент тој дури и понудил премолчена поддршка за Ал Асад, а повеќе од една прилика му кажа на Обама да не ја нападне Сирија преку Твитер и го обвини дека е "основач на ИСИС" во врска со тајната поддршка за бунтовничките групи и кој од тогаш ги направи САД длабоко вклучени во оваа комплексна меѓународна воена зона. Постојат дури и шпекулации дека Трамп бил под влијание на неговата ќерка Иванка, која била погодена од ужасните сцени на хемиските напади во Сирија, во неговата одлука да ја нападне сириската воздухопловна база. Ова, проследено со коментари на американскиот секретар за трговија дека крстарењето ракетниот напад беше само "забава" за гостите што гостуваа во клубот "Мар-а-Лаго" на Доналд Трамп на 6 април 2017 година, кога претседателот одлучи да го започне штрајкот.

Трамп, по ракетен штрајк и уште еден очигледен пресврт, изјави дека приоритетите на САД не се промена на режимот во Сирија, туку борбата против радикалните исламистички и дихадистички сили.

3.3 ВЛИЈАНИЕТО НА РУСИЈА ВО СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА

Колапсот на Советскиот Сојуз го сведе својот статус во "секундарна" моќ, а нејзината надворешна политика не е загрижена со Блискиот Исток. Сепак, по две децении, за време на кои нејзината економија значително се подобри, заедно со нејзината политичка позиција, владата на Путин почна да внесува поголема улога во меѓународната политика⁵². Западот се обиде да ја изолира Русија стратешки во одредени

⁵² Kanchan Chandra, 2012 "Introduction," in Constructivist Theories of Ethnic Politics, ed. Kanchan Chandra (Oxford University Press.);

области како што е Блискиот Исток, но од 2002 година, Кремљ почна да се фокусира на овој регион преку остварување пријателски односи со муслиманските земји. Руската влада, од 2003 година, со цел да го дифузира западниот притисок врз Иран, соработуваше со Техеран во атомската арена, а со сириската влада тоа е нејзиниот енергетски и туристички сектор, со што значително ја зголеми својата улога на Блискиот Исток.

Руско-сириската алијансата беше формирана за време на Студената војна, а оттогаш Дамаск е еден од "геополитичките места на Москва" на Блискиот Исток. "Република ја одржува поморската база во пристаништето Тарту-критична поради поголемата улога што ја сака да игра на Блискиот Исток. Ал Асад ја поддржа руската интервенција во Грузија во 2008 година - уште една причина зошто Кремљ не се залага за каква било воена интервенција. Во текот на сирискиот конфликт, Русија го поддржа режимот на Асад во Обединетите нации (ОН) за да ги блокира резолуциите на Советот за безбедност (ОН) кои се залагаат за воена интервенција. "Русија се залага за одржување и проширување на својот статус како светска сила и го гледа фокусот, намерно извезување на своите воени технологии на клучните земји како фундаментална алатка за постигнување на ова.“

Увозот на оружје во Сирија од Русија сега изнесува околу 78 отсто од вкупниот број, а во текот на 2007-10 година извозот на оружје достигна 7,4 милијарди американски долари. Важно е да се истакне дека Москва тврди дека не се потпишани договори за оружје и дека тековните испораки на оружје се дел од претходните договори, кои се движат од мало оружје до тенкови, тешка муниција, хеликоптери и авиони. 30 руски фирми инвестирале речиси 20 милијарди американски долари во Сирија само во 2009 година.

Со отстранувањето на владите на Ирак и Либија (2011), единствената преостаната руска земја-клиент во регионот е Сирија, што го прави значаен актер за Путин. Русите имаат силни економски, политички и воени врски со Сирија, а владата на Путин има посебен интерес за овој профитабилен пазар. Во Сирија има околу 30.000 луѓе од руско потекло, а Ал Асад соработуваше во намалувањето на влијанието на сиriskите чеченци во Русија. Ова, исто така, покажува подготвеност од страна на Русија да остане се повеќе вклучени во Блискиот Исток. Агела Стент, исто така, истакна дека: непредвиден воен напад во Сирија ја трансформира граѓанската војна во американски-руски конфликт.

Западните коментатори и експертите обично веруваат дека Русија го поддржува режимот на Асад поради две главни генерални идеи. Прво, тоа е прашање на национална гордост во однос на местото на Русија во историјата и нејзината обединувачка опсесија (Некрасов, 2013). Второ, дека постои автократска солидарност меѓу Путин и Асад. Трето, Арапската пролет може да стимулира слични движења во Русија. Четврто, дека Русија има многу економски интереси, вклучувајќи и договори за оружје. Петто, двете земји соработуваат во областа на одбраната, вклучувајќи поморски база и планови за соработка во нуклеарната енергија (Trenin, 2012).

Друга линија ја следи идејата дека Путин го поддржува Асад за стравување од колапсот на државата и можната "југословација" на Русија. Логиката е дека Сирија е премногу слична со Чеченија и падот на Асад ќе резултира со четири прашања. Прво, кој ќе биде одговорен за последиците од колапсот на режимот? Второ, кој ќе се бори против сунитските екстремисти? Трето, кој ќе ги избегне сунитските екстремисти подалеку од руските периферни региони со значително сунитско население, посебно во Северниот Кавказ? Четврто, кој ќе гарантира дека хемиското оружје ќе биде безбедно (Hill, 2013)? Авторот, исто така, тврди дека Сирија и Чеченија не се споредливи, имплицитно заклучувајќи дека Путин е кратковиден и не ги зема предвид пошироките геополитички аспекти.

Иако секој коментатор и експерт тврдат дека ги знаат вистинските мотиви, факт е дека нема ниту една вистинито објаснување зошто Русија стои по режимот на Асад. Напротив, секој фактор ја игра својата улога. Покрај тоа, она што се чини дека е многу силен објаснувачки фактор е проектот на Путин за обнова на Русија како голема сила и сопствена безбедност. Преглед на надворешната политика на Руската Федерација, објавен од страна на руското Министерство за надворешни работи во март 2007 година, ги продолжува главните проблеми на Русија, кои мора да се разберат не само како критичар за САД и НАТО, но проценката дека овие политики се опасни за Русија>

- *Странските држави можат да интервенираат во домашните прашања на Русија;*
- *има силни напори да се создаде униполарен свет, при што странските политички и економски системи и пристапи ќе бидат принудени на трети земји;*

- *некои држави силно веруваат во воената моќ како инструмент на ефективна и продуктивна политика.*

Како резултат на тоа, поддршката на Русија за режимот на Асад не може да се разбере на едноставна "вистинска вистина". Точно е дека Русите се носталгични за времето кога Советскиот Сојуз беше глобален играч vis-à-vis со САД. Второ, тоа е да се верува дека Русија е прилично рамнодушна кон кој политички модел има една земја. Демократијата е западна неопходност, која денес доаѓа во комбинација со економски (нео) либерализам и политичко усогласување со САД и Европа. Честопати, експертите и аналитичарите не можат да разберат дека, напротив, проблемот е со вториот отколку со самата демократија. Можноста за руска пролет е оддалечена, бидејќи Путин и неговиот режим имаат рејтинг за одобрување од 63% (јуни 2013 година) и во овој момент нема знаци на внатрешни политички или економски проблеми што може да резултираат со силно противење на режимот.

Русите, поради горенаведените причини, не сакаат да ја напуштат својата последна база на Блискиот Исток. Поддршката на Путин за владата на Асад против спротивставените сили и групи направила напуштена политика доста активна, а континуираното присуство на руските поморски сили во Тарту додаде и способност и сила на Сирија. Владата на Путин, со поддршка на режимот на Ал Асад и нејзината блиска воена соработка со Иран и создавање на обединет фронт против влијанието на Запад на Блискиот Исток, додаде и раст на Русија во регионот. Присуството на руски воени бродови во сириските пристаништа за поддршка на ал-асад, соработката со Иран во намалувањето на неговата опозиција, противењето на Советот за безбедност на ОН, кое сакаше да ја предупреди сириската влада како одговор на нејзината наводна употреба на хемиско оружје во 2013 година и повторно во април 2017 г. да се види како дел од својата нова политика да се врати како влијателна земја во равенката на моќта на Блискиот Исток.

Во еден момент за време на сириската криза, и Русија и Иран веруваа дека стигнаа до третата етапа на Брех и станаа помалку критични и наскоро ќе ја достигнат својата последна и посткризна фаза. Владиите победи во Алепо и другите сириски фронтови создадоа изглед, се чини дека Ал Асад имаше превласт во преговорите во рамките на Меѓународната група за поддршка на Сирија под претседателство на Руската Федерација и САД. Во септември 2016 година, овој рамковен процес исто така се сруши.

Со претседателските избори во САД во 2016 година и со новата администрација со оглед на наведената политика на немешање во Сирија, имаше малку очекување за каква било посебна промена во американската политика на Блискиот Исток или Сирија.

Сепак, два месеци по пристигнувањето на Доналд Трамп на чело на американските работи, имаше голема промена на политиката кон Сирија. Американската администрација во изненадувачки потег и како одговор на хемиските напади во Кан Шеикун во државата Идлиб нареди напад на речиси 59 крстосувачки ракети на сириската воздухопловна база во Ал-Сајрат. Руската влада веднаш го осуди овој напад нарекувајќи ја отворена повреда за суверенитетот на Сирија и меѓународното право и побара непосредна седница на УНСЦ. Рускиот претседател Путин понатаму изјави дека овој напад ги оштетил односите меѓу Москва и Вашингтон и наредил дополнителни елементи на поморската флота до Медитеранот.

Според тоа, на основа на современите извори од Блискиот Исток и западните дипломати откриваат на новинската агенција Ројтерс дека Саудиска Арабија и понуди на Русија неколку економски договори, вклучително и голем договор за оружје и гаранција дека нема да ја оспори продажбата на руски гас во Европа, во замена за Русија со која се намалува поддршката за Асад и неговиот режим. Првичниот одговор на Русија беше неубедлив (Oweis & Bakr, 2013). Конечно, рускиот поморски објект во Тартус е значаен како место за поправка и надополнување, но сам по себе нема да резултира со поддршка на Русија во услови на огромен меѓународен дипломатски притисок. Било која од овие точки само не ја оправда поддршката на Русија за режимот на Асад. Тоа е нивната интеракција со силната опозиција на Русија кон САД да стане лидер на еден униполарен свет кој го објаснува пристапот на Русија кон сириското прашање. Како резултат на тоа, за Русија единствено прифатливо решение е дипломатско, избегнувајќи ги радикалните сунитски групи да ја преземат власта.

3.4 ВЛИЈАНИЕТО НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ ВО СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА

Советот за безбедност на ОН се покажа како извор на разочарување поради неговата неспособност да постигне меѓународен консензус во врска со сириската криза.

На 3 август 2011 година, Советот издаде соопштение во кое ги осуди насилствата и кршењата на човековите права од страна на сириските власти, но ја потврди својата заложба за "суверенитетот и територијалниот интегритет на Сирија".

Во септември и октомври 2011 година, членовите на Советот разговараа околу можноста за издавање на резолуција за сирискиот конфликт. Меѓу другото, текстот ги осуди "грубите и систематски прекршувања на човековите права" и содржи предупредување за можни санкции доколку ситуацијата се влоши. Резолуцијата беше отфрлена, при што Русија и Кина го искористија правото на вето. Покрај тоа, Бразил, Индија, Либан и Јужна Африка се воздржаа. Несогласувањето на овие земји беше засновано на фактот дека резолуцијата не даде приоритет на политичкиот дијалог и наместо тоа ја осуди сириската влада. Тие, исто така, изразија загриженост дека резолуцијата за Либија од 1973 година, која дозволува употреба на сила во таа африканска земја и која на крајот го предизвика падот на Гадафи, може да претставува преседан за Сирија. Потоа и од истите причини, Русија и Кина го искористија правото на вето во Советот за безбедност за блокирање на две други резолуции кои се обидоа да наметнат санкции за режимот на Ал-Асад.

Со тоа Советот за безбедност, на 3 август оваа година, го донесе Генералното собрание на ОН необврзувачка резолуција изготвена од Саудијците, повикувајќи ја владата во Дамаск да го спречи насилството и флагрантно кршење на човековите права и "да го осуди" неуспехот на Советот за безбедност да се согласуваат со мерките за "обезбедување согласност на сириските власти за своите одлуки". Генералното собрание претходно ги изрази напорите на Арапската лига за отворање на политички дијалог во Сирија со усвојување на резолуцијата A / RES / 66/253 од 16 февруари 2012 година.

Според оваа резолуција, на 23 февруари генералниот секретар на ОН, Бан Ки - Мун и генералниот секретар на Арапската лига, Набил Елараби, го објавија назначувањето на Кофи Анан за специјален заеднички претставник во Сирија, со цел да се олесни политичкото решение за конфликтот. Неколку недели подоцна, Кофи Анан го презентираше Советот за безбедност со мировен план од шест точки, кој вклучуваше прекин на непријателствата, крај на владините движења на војниците кон центрите за население и повлекување на војници и тешко оружје.

Како дел од планот, во резолуцијата 2043 од 21 април 2012 година, Советот за безбедност го одобри формирањето на Набљудувачката мисија на Обединетите нации во Сирија (UNSMIS). UNSMIS е формиран за почетен период од 90 дена и беше составен од 300 невооружени воени набљудувачи и цивилна компонента со мандат за следење на прекинот на целото вооружено насилство «во сите негови форми» и «од сите страни» и целосно спроведување на Анан план со цел да се стави крај на конфликтот.

Спротивно на очекувањата, страните се согласија со мировниот план, иако и владата и опозицијата подоцна започнаа со условите и постојано ги прекршија условите од договорот, на крајот спречувајќи ја нејзината имплементација. Со оглед на ескалацијата на насилството и поделбата на Меѓународната заедница, Кофи Анан поднесе оставка како специјален пратеник во средината на август, а Советот за безбедност на ОН одлучи да го смета UNSMIS за склучување на 19-тиот тој месец.

Сепак, Бан Ки-Мун и Набил Елараби одлучија да не ја затворат вратата за можно решение за преговорите за конфликтот и предложија алжирскиот дипломат Лајдар Брахими да го замени Кофи Анан како следниот медијатор во Сирија. Во тоа време за пишување на ова поглавје, останува да се види дали новиот медијатор ќе успее да даде импулс за преговорите што се бараат од оваа комплицирана ситуација.

3.4.1 ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПРИНЦИПОТ ОДГОВОРНОСТ ЗА ЗАШТИТА

Со оглед на ситуацијата со сериозни прекршувања на човековите права, зголемено насилство врз цивили и очигледна исцрпеност на инструментите за политичко и дипломатско посредување, некои гласови ја повикаа можноста да аплицираат во Сирија за принципот "Одговорност за заштита" (попозната како "R2P"), што го смета ова, кога суверена држава не е во состојба да ги спречи злосторствата, Меѓународната заедница морално мора да дејствува. Со други зборови, како што е случајот со Либија во 2011 година, идејата повторно би била да се распоредат воена акција за воспоставување безбедни зони, хуманитарни коридори или забранети зони за да се овозможи заштита на цивилите. Меѓутоа, постојат важни прашања за тоа дали странската воена интервенција во Сирија, во срцето на проблематичниот Блиски Исток, ќе обезбеди сигурност на населението или дали ќе се постигне токму спротивното.

Вреди да се напомене дека Сирија не ги исполнува минималните услови за успех на можна воена интервенција. Првиот чекор би бил да се постигне несомнена резолуција на Советот на ОН за да се обезбеди меѓународен легитимитет на интервенцијата. Но, Русија и Кина ја блокираа секоја иницијатива што би можела да обезбеди само можност за започнување воена акција и, засега, не изгледаат подготвени да ги променат своите услови. Без сомнение, аргументот дека НАТО го пречекори својот мандат во Либија претставува пречка за спроведување на слична алтернатива за ситуацијата во Сирија. Во овој случај, исто така, има поддржувачи на спроведување на интервенцијата, дури и без одобрение на Советот за безбедност, како во Косово во 1999 година.

Од чисто воена гледна точка, операцијата изгледа извонредно сложена, од две главни причини. Прво, би било тешко да се постигне потребната воздухопловна супериорност, со оглед на модерниот и ефективен интегриран систем на одбрана обезбеден од Русија. Покрај тоа, мисијата ќе вклучи распоредување на голем број копнени трупи, со ризик што ова го има за инволвираните трупи.

Очигледно, воената интервенција од ваков вид треба да има материјална поддршка од САД. Но, во претседателската изборна година како актуелна со повлекувањето на воените сили од театарот во Авганистан, многу е веројатно дека администрацијата на Обама, како и другите влади на НАТО, би сакале да бидат вклучени во авантура со таков непредвидлив исход. Од друга страна, воената операција против Ал Асад ќе ја интензивира акцијата на нејзините сојузници, што значи дека тоа не мора да резултира со промена на режимот. Но, дури и ако колапсот на владата беше успешен, веројатноста за постигнување на посакуваната стабилност во земјата е многу далечна.

4. АНАЛИТИЧКИ ПРИСТАП НА ИСТРАЖУВАЊЕТО

4.1 ГЕОПОЛИТИЧКА АНАЛИЗА НА СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА

Она што се случува во Сирија повеќе не е за демократско движење против диктатурата, ниту пак е само граѓанска војна помеѓу два табора. Сирија стана театар на прокси-војна која се прелева на своите соседи. Следствено, да се фокусира само на заминувањето на претседателот Башар ал-Асад е стратегија осудена на неуспех, бидејќи нема да го реши конфликтот. Кризата се шири многу подалеку од личноста на Башар ал Асад. Како резултат на тоа, барајќи заминувањето на диктаторот нема да постигне траен прекин на огнот за да се запре крвопролевањето и транзицијата кон посветла политичка иднина за сирискиот народ.

И покрај тоа што хуманитарните удели се високи, Европската унија (со Франција на чело) и САД ги избраа своите сојузници и продолжија да ги бранат геостратегиските и економските интереси со притискање за падот на сирискиот режим⁵³. За да се постигне оваа цел, политичкиот дискурс е идеалистички и се фокусира на масакрите и на хуманитарните прашања, додека националните интереси се реални, но не се спомнуваат.

Меѓутоа, од реална гледна точка, конфликтот може да се гледа како поширока борба помеѓу претежно Русија и западните земји кои се обидуваат да ги унапредат своите национални интереси. За Запад овие интереси го изолираат Иран и ја зајакнуваат стратегиската и економската алијанса со арапските сојузници како Катар, кој инвестира во Европа и нуди алтернатива на рускиот гас.

Земајќи предвид столбовите на САД и Е.У. надворешната политика е да го изолира Иран поради неговата нуклеарна програма. Падот на стратешкиот сојузник на Техеран, како што е Башар ал Асад, ќе биде удар за Исламската Република во пресметката против Европа, САД и Израел. Всушност, стратегискиот сојуз со Дамаск му овозможува на Иран да ја задржи својата "оска на отпор" шиитско (Ирак-Сирија-Либан со Хезболах)⁵⁴.

⁵³ Maren Milligan, (April 2013) "Fighting for the Right to Exist: Institutions, Identity, and Conflict in Jos, Nigeria," *Comparative Politics* 45, no. 3

⁵⁴ Maren Milligan, (April 2013) "Fighting for the Right to Exist: Institutions, Identity, and Conflict in Jos, Nigeria," *Comparative Politics* 45, no. 3, стр.338

Од една страна, овие партнерства му овозможуваат на Техеран да се спротивстави на изолацијата што ја наметнува Е.У. и САД санкции. Од друга страна, тие им дозволуваат на Техеран да ги задржи проксиите што служат како потпора за преговорите за нуклеарното прашање со светските сили. Овие прокси им помагаат на Иран да се спротивстави на заканите од израелските напади. Имајќи го ова на ум, Башар ал-Асад го замени со авторитет кој ќе се согласи да го изолира Иран ќе ги фаворизира интересите на Е.У. и Вашингтон, но исто така и ривалските арапски земји во Персискиот Залив (главно Саудиска Арабија, Катар и Обединетите Арапски Емирати), а во друга мерка Израел (во зависност од природата на владата по Асад).

Франција пак, ужива привилегирано партнерство со еден од главните конкуренти на Иран, имено Катар. Под претседателство на Никола Саркози, Емир Хамад Бен Калифа ал-Тани беше првиот лидер на Арапската држава кој беше примен во Палатата Елисеј во 2007 година. Сега Франсоа Оланд го продолжува овој посебен однос. Од неговиот избор, Катар е земјата која најмногу добила на Елисеј со посета на Емирот на 22 август и уште две дискретни посети на премиерот Хамад бин Јасем ал Тани.

Оваа економска сила инвестира милијарди евра во недвижности, во главниот град на САС 40 компании (како што се Total, Vivendi, Veolia, Lagardère, Suez, LVMH, па дури и Bouygues и Vinci за различни локации на светот во Катар 2022 година, а исто така и изградба на мостот пријателство меѓу Катар и Бахреин), спорт (со купување на парискиот клуб ПСЖ - фудбал и ракомет), медиумите (Ал Џезира ги стекнаа правата на француската Лига на шампионите) и неодамна во проекти во париските предградија.

Со европската економска криза, партнерството на Катар со Франција му дава на малиот Емират способност да го задуши француското одлучување, нешто што Катар го негира. Истата инвестиција во Германија, каде што Катар има 17 отсто од главниот град на "Фолксваген", 10 отсто од "Порше", 9 отсто од градежниот гигант Хохтиф или дури 3 отсто од Сименс.

Инвестициите во Катар се исто така важни во Велика Британија. Со 20 отсто од акциите на Лондонската берза, Катар е главен акционер на Баркли. Емират, исто така, инвестираше масовно на Олимписките игри, финансираше 95 отсто од највисоката

зграда во Лондон (Шорт) и британските домови се снабдуваат со 59,3 отсто од Катар со течен природен гас (ЛНГ)⁵⁵.

Како резултат на тоа, Катар го најавува својот долгорочен интерес со инвестирање и потпишување важни договори со европските влади во криза. Затоа, Катар - првата арапска земја што предлага арапска воена интервенција - има повеќе моќ да го зголеми притисокот врз Дамаск и преку Советот за безбедност на ОН (потпирајќи го Катар, исто така, во арапскиот свет преку Ал Џезира).

4.1.1 ГЕОПОЛИТИКА НА ГАСОТ

Сепак, постои голем актер кој не дозволува УН да интервенира воено: Русија (заедно со Кина). Европа има значителни потреби за гасна енергија, а една четвртина од неа доаѓа од Русија.

Слика бр.4 Мапа на гасовод – Сирија – Европа - Азија⁵⁶

⁵⁵ Maren Milligan, (April 2013) "Fighting for the Right to Exist: Institutions, Identity, and Conflict in Jos, Nigeria," Comparative Politics 45, no. 3. Стр.294

⁵⁶ Извор - Nicolas Catonné https://www.huffingtonpost.com/milad-jokar/war-in-syria-geopolitics-_b_2378683.html

Катар го дели најголемото гасно поле во светот со Иран, Јужниот Парс (иранска ознака) / Северна купола (катарска ознака). Постојат тензии меѓу двете земји, бидејќи Иран не е во можност да го извлече својот гас толку брзо како Катар, главно поради санкциите наметнати на Иран (Техеран се нафрлува врз извлекувањето на Катар, кое го "испушта" заедничкото поле за гас).⁵⁷

Слика бр.5 Мапа на “празнење на гасното поле меѓу Катар”⁵⁸

Пред повеќе од една година, Иран, Ирак и Сирија потпишаа договор за изградба на нафтовод кој требаше да пренесува гас од Персискиот Залив до Средоземното Море со цел да обезбеди Европа.

⁵⁷ Maren Milligan, (April 2013) "Fighting for the Right to Exist: Institutions, Identity, and Conflict in Jos, Nigeria," Comparative Politics 45, no. 3, стр.332

⁵⁸ Извор – Wikipedia.com/qatargas

Во меѓувреме, Катар го транспортира својот гас преку Ормудскиот теснец и затоа зависи од Иран за својот извоз (со танкери со LNG кои потоа треба да помине низ Суецкиот канал). Емирата имала планови за изградба на гасовод преку Саудиска Арабија, Јордан и Сирија. Но, Башар ал Асад го блокираше овој проект, претпочитајќи да потпише договор со својот ирански сојузник, но пред сè, за да ги зачува долгорочните енергетски договори со Русија⁵⁹.

Како резултат на тоа, Европа - која во голема мера зависи од рускиот гигант "Газпром" за своите енергетски потреби - има интерес да побара конкурент да го намали својот растечки гас. Ние разбираме дека моќта на сунитите може да го заштити гасоводот Катар-Саудиска Арабија-Јордан-Сирија за да ги диверзифицира своите извори. Покрај тоа, овој пат ќе ѝ овозможи на Европа понатаму да го изолира Иран со тоа што ќе спречи снабдувањето со нафтоводот "Сија" од Иран-Ирак-Сирија.

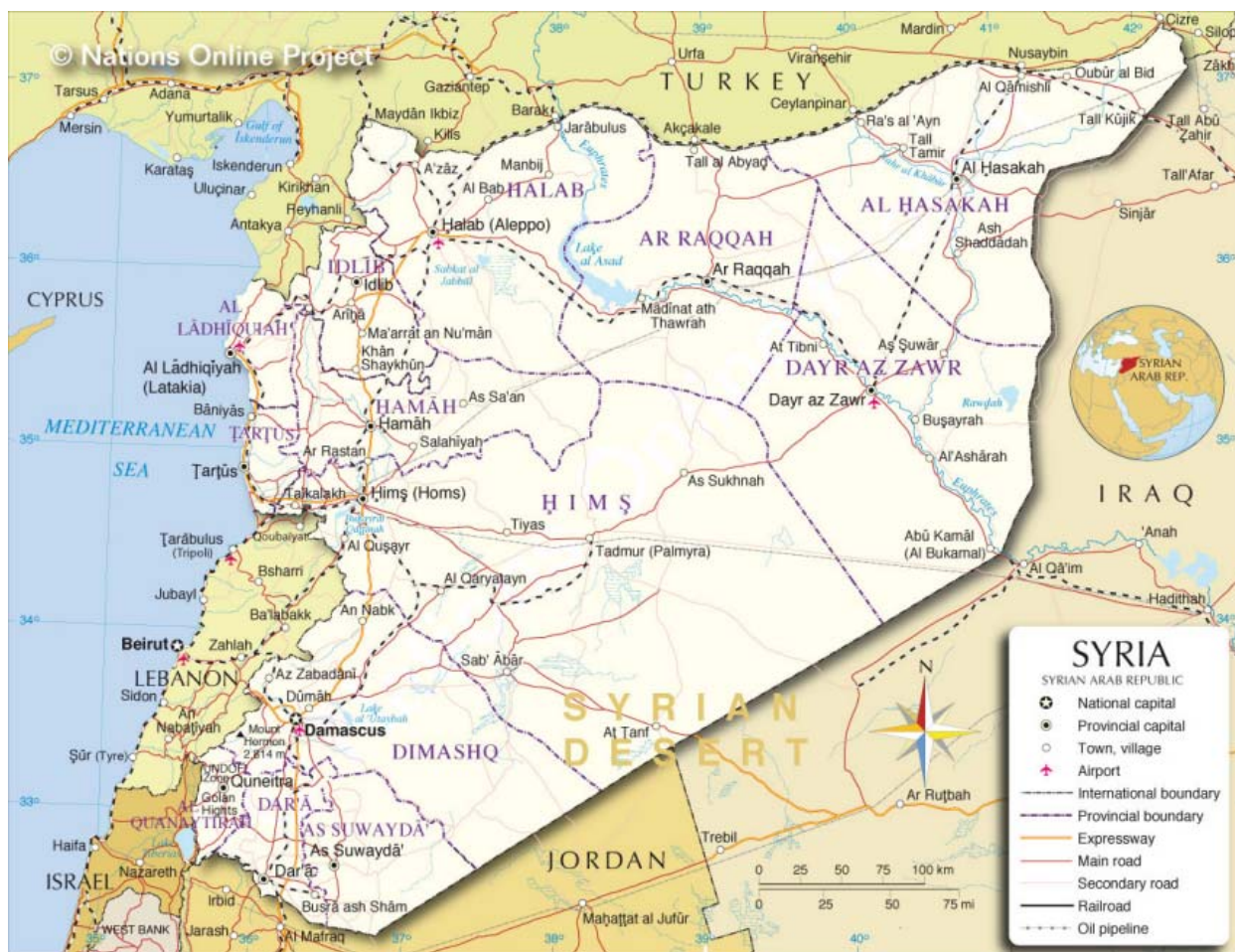
Како резултат на тоа, централниот дел е Сирија, а геостратежиските реалности објаснуваат зошто сирискиот народ стана жртва на оваа крвава прокси-војна. Различните геостратежиски интереси во Сирија ги објаснуваат ставовите на постојаните членки на Советот за безбедност на ОН и застојот. Исто така ја објаснува разликата во обликувањето на светските сили кои се натпреваруваат и го унапредуваат сопствениот национален интерес за сирискиот театар.

Иако во врска со надминување на геополитичката поделба на палестинските територии, иако - главното барање на Палестинското движење од 15 март - кризата во Сирија всушност создаде поповолна средина за напредок отколку порано. Со тоа што Хамас ќе го пресели седиштето во Катар и ќе се дистанцира од Иран и од Сирија, дел од нејзината надворешна поддршка (арапските држави и Турција) ќе работи на палестинско помирување, наместо да го блокира. Сепак, тоа не значи дека помирувањето е во блиска иднина, бидејќи надворешните спонзори на Палестинската власт, особено САД, продолжуваат да го блокираат напредокот, а владите во градот Газа и Рамала ја консолидираа својата контрола врз без оглед територии и покажа мало апетит за поделба на власта.

4.2 ЕФЕКТОТ НА SPILL-OVER'

Веќе постојат стравувања дека конфликтот може да го дестабилизира остатокот од Левант. Распадот на владината машинерија и владеењето на правото создава средина која е поволна за терористи, шверцери и криминалци и создава безбедна база за да ги извршуваат сите овие и останати транснационални активности. Стравувањата за радикални сунитски милиции кои придонесуваат за ирачкиот бунт не се неосновани, бидејќи има извештаи за подружницата на Ал Каеда која ги напаѓа делови од северозападниот дел на Ирак од територијата што ја постави бунтовниците. Распространетоста на сунитскиот радикализам, исто така, ќе влијае врз Либан и Ционистичкиот Израел, каде што доминира Шија, а да не зборуваме за потенцијално обезбедување како основа за напад на западниот свет.

Всушност, Левант е еден од најпознатите турбулентни региони во светот. На југ лежат Либан, Израел, Јордан и Палестина. На исток лежи бунтот во Ирак, а на север се наоѓа недоволно развиените региони на источна Турција. Настаните во Сирија многу лесно можеа да се прелеат во било која од овие земји, создавајќи можност за продолжување конфликти во целиот регион во следните години.

Слика бр.6 Современа мапа на Сирија и нејзините соседи

На горенаведената карта може да се утврди дека Сирија е стратешки значајна на работ на Блискиот Исток; откажувајќи се од Сирија до радикални милиции, ќе го дестабилизира глобалното место за трговија и трговија и ќе доведе до прогон на не само шиити, туку и на сите малцинства, вклучувајќи ги и друзите, христијаните и Курдите. Тоа уште еднаш ќе предизвика конфликт со Либан и со Израел и ќе предизвика потреба од слаба ирчка влада во областите со значителни количини на нафта и инфраструктура, како и нарушување на животот во релативно мирна Турција. Значењето на овој прелив, според тоа, не смее да биде недооценено и мора да се земе во предвид при секое можно решение.

Реперкусиите на дегенерацијата на граѓанската војна во Сирија, Минто се почувствуваа силно низ целиот регион, не само поради централната локација и геостратегиското значење на Сирија. Постојаниот пораст на бројот на сиријците што бегаат од насилството предизвика огромен притисок врз соседните земји, Либан,

Турција, Јордан и Ирак, во врска со обезбедување на соодветно засолниште, здравствени услуги и набавки. Таа, исто така, предизвика тензии кај локалното население. На пример, во Турција, присуството на претежно сунитски бегалци и бунтовници во областа што граничи со Сирија доведе до тоа локалната арапска популација да се чувствува загрозувана од страна на бунтовниците и во неповолна положба во споредба со бегалците. Во сите домаќинства, конфликтите за дистрибуција веројатно ќе се зголемат пропорционално со приливот на бегалци.

Покрај тоа, борбите се пренесени во Либан и во Ирак, поттикнувајќи секташки судири во овие веќе дестабилизирани држави, кои имаат историја на граѓанска војна. И двете земји исто така беа вклучени во сирискиот конфликт, при што владата и опозицијата ги поддржуваа спротивставените страни во конфликтот, реторички, финансиски и барем делумно со борци, на пример, либанскиот Хезболах. Постои реална опасност дека двете земји ќе бидат сериозно дестабилизирани од граѓанската војна во Сирија - во пролетта 2013 Ирак е сведок на најлошото насилство од повлекувањето на САД - или дури и влечено во неа. Турција, како домаќин на Сирискиот национален совет (СНЦ) и оперативната база за Слободната сириска армија (ФСА), стана рано партија на конфликтот во Сирија, а исто така беше под влијание на непријателствата на нејзината граница. Во реакција, во октомври 2012 година, турскиот парламент одобри операции во соседните земји, а во јануари 2013 година, НАТО стационираше батерии на Патриот за одбрана долж границата со Сирија⁶⁰.

Во однос на посебната закана од Исламската држава Ирак и Левант (ИСИЛ, исто така позната како ИСИС), додека групата е се повеќе и повеќе се наметнува на задната нога во Ирак и во Сирија, може да изгледа како да се движи од конвенционално кон повеќе неконвенционални тактики за одржување на тактички импулс.

Со околу 2.000 Јорданци, 2.000 Турци и 1.000 Либанци кои се борат заедно со ИСИЛ во Сирија и Ирак, исто така, има потенцијал за многу борци кои се враќаат дома ако ИСИЛ продолжи да ги губи своите урбани области по падот и притисокот на Рамади и Фалуџа и зголемувањето на притисокот врз Рака и Мосул.

⁶⁰ Washington Post, 'A Month After Struggle To Survive'.N.p., Chemical Attacks, 2014. Web. 8 Syrian Residents Of Ghouta Sep. 2014.

ИСИЛ нападите, особено против симболични цели, имаат потенцијал да дејствуваат како смртоносни катализатори за брза дестабилизација. Истанбул веќе е погоден три пати оваа година.

Исто така, Туристичкиот сектор, кој се бореше откако Русија им кажа на туристите да останат настрана, презеде голем удар. Во Ирак, неодамнешните напади врз пазарни места и верски светилишта се дизајнирани да ги влошат секташките тензии.

Тактичките напади на ИСИЛ би можеле да ги поттикнат внатрешните етнички тензии на Турција и со сирискиот режим, наводно, да ја прекине опозицијата што ги држеше делови од Алепо, нивната граница може да се најде под значително поголем притисок од бегање од цивили.

Поради тоа, никаде на друго место, ефектите од прелевање на преклопувањето на домашната, регионалната и меѓународната војна за Сирија не се покажаа пострашно отколку во Либан. Без разлика дали во смисла на зголемена секташка агитација и насилство, бегалците се прелеваат во останатите земји, заедно со “печурките“ на локалните и транснационалните Салафи-дихадисти клетки или матрица на вклучени регионални и меѓународни актери, сириската војна става нови економски, социјални, политички и безбедносни слоеви на веќе надминатиот либански систем. Самата студиска метрика на прелевање на овој конфликт е зачудувачка.

Почнувајќи од зимата 2017 година, бројот на официјално регистрирани сириски бегалци во Либан изнесува 1.011.366,2.⁶¹ Либанската влада проценува дека речиси половина милион дополнителни бегалци не се регистрирани во агенциите на ОН, што доведува до вкупно една четвртина од либанската популација. Светската банка пресметува дека финансиските и економските трошоци на оваа бегалска популација изнесуваат околу 4.5 милијарди долари годишно⁶². Овие социоекономски и фискални притисоци ги соединуваат безбедносните услови на Либан. Малите кривични дела се зголемени за повеќе од 60 отсто од 2011 година; Сиријците сочинуваат 26 отсто од затворската популација во Либан; и трговијата со луѓе на сириски и палестински бегалци

⁶¹ Khalil Gebara, "The Syrian Crisis and Its Implications on Lebanon," University Saint Joseph, March 9, 2015, стр.82

⁶² Steven Heydemann, "Syria's Uprising: Sectarianism, Regionalisation, and State Order in the Levant," Frider and Hivos, May 2013, стр.47

во Либан е вообичаена појава⁶³. Војната, исто така, ја интензивираше домашната и регионалната политичка борба над пост-Сирија Либан и кризата на повоената власт.

Се разбира, многу ќе зависи од тоа како токму овој прелив игра - и сигурно никој не знае што ќе се случи во диво непредвидливата војна за контрола на Сирија. Но, ако минатото ги информира присутните, интензитетот на воениот ефект обично во голема мера корелира со интензитетот на прелевање, често со катастрофални последици.

4.2.1 АРХЕТИПСКИ МОДЕЛИ НА ПРЕЛЕВАЊЕ НА СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА

Како што веќе може да се потврди од горенаведените податоци и истражувања, во најлош случај, граѓанските војни во една земја можат да предизвикаат граѓански војни во соседните држави или можат да се метастазираат во регионална војна. Токму тука е сериозноста на прелевањето што треба да го диктира соодветниот одговор и решение кое треба да се изнајде за нејзино прекинување.

Постојат пет архетипски модели на прелевање од граѓански војни⁶⁴.

Бегалци: Прелевањето често започнува со бегалци. Секогаш кога постои конфликт, цивилите бегаат на безбедноста. Тажната вистина за граѓанските војни е дека честопати се цивилни цели: без јасни линии на фронтот и кога "непријателски борци" може да биде секој млад маж кој може да земе пиштол, опасноста е јасна. Значи, целта на завојуваните армии е често да убијат што е можно повеќе цивили од другата страна или барем да ги одведат од своите домови. За да се избегне рапина и економска катастрофа што ги придружува ваквите конфликти, целата заедница честопати бега во друга земја или се раселува во рамките на нивните граници, бидејќи има повеќе од еден милион Сиријци.

⁶³ Gebara, "The Syrian Crisis"; and Kareem Shaheen, "Dozens of Syrians Forced into Sexual Slavery in Derelict Lebanese House," The Guardian, April 30, 2016

⁶⁴ Maren Milligan, (April 2013) "Fighting for the Right to Exist: Institutions, Identity, and Conflict in Jos, Nigeria," Comparative Politics 45, no. 3

Во прилог на нивната мизерија, бегалците можат да создадат сериозни - дури и катастрофални - проблеми за земјите што ги хостираат. Судбината на палестинските бегалци и нивното влијание врз Египет, Јордан, Либан и Сирија од 1948 година е случај, придонесувајќи кон нестабилноста во нивните земји-домаќини, меѓународниот тероризам и во војните меѓу Израел и неговите соседи.

Освен тоа, бегалците често може да станат носители на конфликти. Лути и деморализирани бегалски групи претставуваат идеални групи за регрутирање на завојуваните војски; Талибанците привлекоа лути млади авганистански бегалци што беа покренати во Пакистан, нудејќи им шанса за одмазда и моќ. Всушност, бегалските кампови честопати стануваат основи за одмор, планирање и сценски борбени операции назад во земјата од каде бегалците избегаа. На пример, логорите формирани во Демократска Република Конго по геноцидот на Руанда брзо станаа база на операции за бегство на бунтовниците од Хуту да се регрутираат.

Тероризам: Многу граѓански војни станаа основа за размножување за особено штетни терористички групи, додека други создадоа гостопримливи светилишта за постоечките групи за обука, регрутирање и планирање на операции - понекогаш против непријатели кои се целосно неповрзани со самата војна. Организацијата за ослободување на Палестина, Хезболах, Тамилските тигри и Ал Каеда, да именуваат само неколку, сите ги следат нивните потекло за меѓуопштинските војни.

Денес, по неколку години казнување на штрајковите на САД во Пакистан, јадрото на Ал Каеда е слабо, но нејзините ограноци остануваат силни во земјите опфатени со внатрешниот конфликт, како што се Јемен и Сомалија. Најновиот разгорување е во Мали, каде што борците што ја напуштаа Либија на Муамер ал-Кадафи побегнаа со оружје ограбено од неговите арсенали и запленија делови од Мали, во некои области дури и наметнуваа драконски форма на исламски закон. Додека постоеа побуните бунтувања во северен Мали со години, граѓанската војна во Либија значително ја зголемила способноста на бунтовниците и создала полош терористички проблем за регионот, ипотенцијално за светот.

Овие терористички групи ретко остануваат ограничени од границите на земјата. Некои ќе се гнездат меѓу бегалците, започнувајќи напади назад во земјата во граѓанска војна и поканување на напад врз бегалското население кое ги хостира. Во други случаи,

терористите можат да одлучат дека соседните режими или еден дел од соседното општество им помагаат на нивните противници и ги напаѓаат за да се обидат да ги заплашат да ја прекинат нивната помош. Терористите често почнуваат да течат кон граѓански војни, но подоцна почнуваат да течат од нив. Џихадистите најпрво отишле во Авганистан за да се борат во таа граѓанска војна во 1980-тите, но до 1990-тите години почнаа да го користат како основа за напади врз други земји - меѓу кои, се разбира, САД на 11 септември.

Сецесионизмот: Како што балканските земји демонстрираа во 1990-тите, навидум триумфалните сецесионистички понуди може да предизвикаат домино ефект. Словенската декларација за независност ја инспирираше Хрватска, што ја поттикна Босна да го стори истото, што ја охрабри Македонија, а потоа и Косово. Стратегијата и конфликтот ги следеа сите овие декларации.

Понекогаш е желбата на една подгрупа во една држава да се отцепи, што на прво место ја предизвикува граѓанската војна. Во други случаи, различни групи се борат за контрола на државата, но како што борбите се влечат, една или повеќе групи можат да одлучат дека нивниот единствен регрес е да се отцепи. Понекогаш, малцинство кое е удобно во стариот режим може да се плаши од дискриминација од новата влада. На пример, јужноосетијците го прифатија руското владеење, но се побунија кога Грузија се распушти од Советскиот Сојуз, бидејќи тие стравуваа дека ќе се соочат со дискриминација во новата грузиска држава. Откако Русија ѝ помогна на Јужна Осетија да ги порази грузиските сили кои се обидоа да ја освојат областа во периодот 1991-1992, следниот домино падна кога етничките Абхази се побунија и ја создадоа својата независна област во периодот 1991-1992 година. Замрзнатиот конфликт што произлезе од оваа граѓанска војна конечно влезе во меѓународна војна за војна меѓу Грузија и Русија во август 2008 година.

Радикализација: Една од најпознатите неискажливи, но и една од најмоќните манифестации на прелевање е тенденцијата за граѓанска војна во една земја да ги галванизира и радикализира соседните популации. Тие редовно ги радикализираат соседните популации кога групата во соседна држава се идентификува со поврзаната група фатена во граѓанската војна преку границата. Овие племенски, етнички и секташки чувства секогаш претстојат конфликт, но избувнувањето на војна меѓу истите

групи веднаш преку границата ги прави конкретни и непосредни - им дава причина да ги мразат соседите и да ја навредуваат сопствената влада.

Тие може да бараат владата или лидерите на заедниците да дејствуваат како поддршка на една или на друга страна. Алтернативно, тие можат да агитираат за груби дејства во нивните земји против групите што ги сметаат за симпатизирани со непријателската страна преку границата. Така, ирачката граѓанска војна од 2005 до 2007 година ги поттикнала сунитите во Египет, Јордан, Магреб и земјите од Персискиот залив и да побараат нивните влади да направат повеќе за поддршка на ирачките сунитски групи и (барем во Заливот) поостри третман на сопственото шиитско население. Во најопасното сценарио, овој аспект на прелевање може да придонесе за граѓанските војни следната врата. Либанската граѓанска војна која започна во 1975 година ги поттикна сиriskите сунити да започнат сопствена граѓанска војна против таткото на Башар ал Асад во 1976 година, конфликт што заврши само со ужасен масакр на 20.000-40.000 луѓе во Хама во 1982 година.

Интервенција: Но можеби најопасниот облик на прелевање е кога соседните држави интервенираат во граѓанска војна, трансформирајќи го локалниот конфликт во регионален. Перверзно, целта е често да се намалат ризиците од прелевање, како што се тероризмот и радикализацијата. Но, тоа може да има многу форми: интервенирање на ограничен начин или да ја затвори граѓанската војна, да помогне во едната страна да победи, или само да го елиминира изворот на прелевање. Повремено, соседната држава ќе види граѓанска војна како можност да го зграби некој долг посакуван ресурс или територија.

Вообичаено, дури и ограничената интервенција од регионалната власт го прави проблемот уште полошо. Земјите се врзани за "клиенти" во граѓанската војна и завршуваат удвојување на нивната поддршка за нив. Тие претпоставуваат дека "само малку повеќе" ќе ја претвори плимата во нивна полза. Уште полошо, тие можат да ги видат соседите ривали кои интервенираат во граѓанската војна и се чувствуваат принудени да го сторат истото за да го спречат својот непријател да придобие. Значи, кога Руанда и Уганда интервенираа во Конго во средината на 1990-тите за да ги одведат геноцидците од камповите за бегалци и да го соборат непријателскиот режим во Киншаса, кој ги поддржа, така и Ангола, која сакаше да ги блокира. Како што се случи конфликтот, неколку сили се обиделе да издвојат тампон-зони каде што нивните

претпочитани полномошници ќе владеат - и каде би можеле да земаат некои природни ресурси на Конго. Седумте соседи од Конго завршија со интервенција, претворајќи ја конголистичката граѓанска војна во она што стана познато како "Африканска светска војна".

Во најлош случај, овој модел може да произведе директен конфликт помеѓу државите што интервенираат во текот на трупот на земјата во граѓанската војна. Сирија најпрво интервенираше во Либан во 1975 година за да стави крај на радикализацијата на сопствената сунитска популација.

Но, Сиријците наскоро сфатија дека дипломатијата, тајната акција и поддршката на разни прокси групи беа несоодветни и неволно ја започнаа инвазијата во целост наредната година. Од своја страна, Израел страдаше од тероризам што произлезе од граѓанската војна во Либан и тајно ги поддржуваше своите прокси, започнаа да спроведуваат насочени операции против тероризмот, па дури и ограничени воени напади, пред да одлучат во 1982 година да нападнат да се обидат да наметнат една (пријателска) влада во Бејрут . Резултатот беше конвенционална војна меѓу Израел и Сирија која се бореше во Либан. Но, дури и освојувањето малку за Израел. Триесет години подоцна - 18 во болна окупација на јужен Либан - Израел сè уште се соочува со терористички проблем од Либан, а непријателот на еврејската држава, Хезболах, роден од израелската инвазија, доминира во либанската политика.

4.2.2 НЕГАТИВНИ ЗНАЦИ ЗА СИРИЈА

Со цел да се увиди состојбата на сирискиот конфликт и нејзиното влијание врз светот воопшто, во блиска иднина, неопходно е да се земат предвид и факторите што доведоа до најлоши форми на прелевање. Тие вклучуваат етнички, религиозни и други "идентитет" групи кои се наоѓаат во земјата, фатени во граѓанска војна и нејзините соседи; соседните држави кои ги делат истите етно-религиозни поделби кои се бореле од земјата во граѓанска војна; кривки режими во соседните држави; порозни граници; и историја на насилство меѓу соседите.

За жал, Сирија и нејзините соседи ги покажуваат токму овие особини, објаснувајќи зошто веќе ги гледаме типичните шеми на прелевање од сириската

граѓанска војна и зошто прелевањето од конфликтот може да се влоши и да отиде во многу негативна насока⁶⁵.

Пред се, Сирискиот конфликт произведе повеќе од 120.000 официјално регистрирани бегалци, но вистинската бројка е приближна на 300.000. Турција има 43.000 регистрирани бегалци од Сирија и веројатно повеќе од 25.000 кои не се регистрирани. Турците веруваат дека Курдистанската работничка партија (ПКК), сепаратистичка курдска терористичка група, го користи ова население за да ја инфилтрира Турција за да започне нова насилна кандидатура за независност. Анкара е убедена дека борците на ПКК во сојуз со режимот на Алавити ја презеле контролата врз делови од Сирија, особено во етнички Курдите во земјата. Како одговор на тоа, Турција агресивно ја спроведува светоста на својата граница, дури и кога им помага на сириските бегалци кои ја преземаат борбата дома⁶⁶. Јавното мислење во Турција е силно против Асад, а популарната фрустрација расте додека Анкара се чини дека не може да го спречи насилството.

Ирак веќе се бори да избегне лизгање назад во сопствената граѓанска војна. Не треба никакво притискање од Сирија, но тоа е токму она што го добива. Ирачките сунити сесрдно се идентификуваат со нивните сириски браќа кои ги гледаат како борби против шиитската влада поддржана од Иран - што тие ја гледаат како точна паралела со нивните сопствени околности. Надворешната поддршка на сириската опозиција од Саудиска Арабија, Катар и други сунитски арапски влади, наводно, тече низ сунитските племиња во западен Ирак, од кои многумина ја преминуваат сириската граница.

Оваа поддршка се чини дека е важна причина за оживување на Ал Каеда во Ирак и влошување на секташкото насилство таму. Ирачкиот режим (со право) тврди дека се бори против истите терористи на кои се бори алавитскиот сириски режим од другата страна на границата. Со оглед на тоа што Алавите се подемот на шиисот, зголемената соработка меѓу Дамаск и шиитскиот Багдад ги храни сунитските стравувања од големата шиитска алијанса предводена од Иран. Сето ова предизвикува самоисполнувачко пророштво за секташката војна.

⁶⁵ Veldkamp, J. (2015) 'Narrative and Reality in United States Aid to the Syrian Armed Opposition: 2012-2014', paper presented at the 2015 Middle East History and Theory Conference, University of Chicago

⁶⁶ Veldkamp, J. (2015) 'Narrative and Reality in United States Aid to the Syrian Armed Opposition: 2012-2014', paper presented at the 2015 Middle East History and Theory Conference, University of Chicago

Во меѓувреме, ирачките Курди сега размислуваат за обид за независност на начин што тие не го имаат многу години. Клучните курдски лидери, меѓу кои и претседателот на регионалната влада на Курдистан, Масуд Барзани, заклучија дека не можат да работат со премиерот Нури ал Малики - кого тие рутински го маркираат како "шиитски Садам". И тие се повеќе веруваат дека Турција на крајот би можела да биде убедена да ја поддржи ваквата понуда. Ова го прави она што се случува со сириските Курди од особена важност. Всушност, Барзани и Турците се борат против ПКК и сирискиот режим за лојалноста на сириските Курди, кои би можеле да се обидат да прогласат независност, вршејќи притисок врз ирачките Курди да го сторат истото.

Либан можеби доживува најлош досега. Тој е преплавен со сириски бегалци - 30.000 се регистрирани кај Високиот комесар за бегалци на Обединетите нации, но последниот скок во насилството веројатно додаде најмалку уште 10.000 - голем број на малата земја едноставно не може да се справи. Сирискиот конфликт е кинење на шевовите на веќе фрагментираната политика на Либан⁶⁷. Нејзините сунити се залагаат за сириска опозиција, додека шиитскиот Хезболах го поддржува сирискиот режим, предизвикувајќи престрелки на улиците на Бејрут и Триполи. Во меѓувреме, Саудиска Арабија, наводно, врши оружје со оружје за сиriskата опозиција преку суннитските групи во Либан, а опозициските групи градат бази во Либан, предизвикувајќи ги нападите од репресалии од сириските сили и нивните сојузници на Хезболах.

Досега, Јордан избегал релативно неповреден, но тоа можеби не трае. Аман веќе се соочува со огромни предизвици од своите палестински и ирачки бегалци, а сега бегалците од Сирија почнаа да влегуваат (речиси 40.000 официјално во последното броење, но други извори го приближуваат бројот до 140.000). Сиriskата армија и јорданските гранични патролни сили се судрија додека Јорданците се обиделе да им помогнат на сириските бегалци. Покрај тоа, многу Јорданци, вклучувајќи ги и оние од палестинското потекло, но исто така и по традиционалните поддржувачи на монархијата, ја изгубија трпеливоста со бескрајните неисполнети ветувања на кралот Абдула II за реформи кои предизвикуваат немири и тероризам, што не е поврзано со проблемите на Сирија. Повеќе бегалци, тероризам и понатаму радикализирано население би можело да биде повеќе од Хашемитското Кралство.

⁶⁷ Veldkamp, J. (2015) 'Narrative and Reality in United States Aid to the Syrian Armed Opposition: 2012-2014', paper presented at the 2015 Middle East History and Theory Conference, University of Chicago

Неверојатно, Израел е ослободен од Шкотска, барем, за сега. Додека сиот свет гледа дека и ова е можно, сепак изгледа премногу оптимистички за да се смета дека ќе се издвојат и држави кои ќе бидат “имуни,, на сирискиот конфликт.

Колку подолго трае граѓанската војна во Сирија, толку е поголема веројатноста дека прелевањето ќе се влоши. И можно е оваа војна да се влече со месеци, дури и со години. Соединетите Американски Држави и други моќни земји не покажаа склоност да интервенираат за да го уништат конфликтот. Во Сирија, и режимот и опозицијата се покажаа премногу моќни за да бидат поразени, но премногу слаби за да триумфираат. Војната, исто така, ја напушти земјата со оружје, така што секоја нова влада ќе се соочи со тешка задача за обединување и обнова на земјата. Најосновно, опозицијата е лошо поделена, така што победата против Асад би можела едноставно да значи префрлање на нови рунди на борба меѓу различните опозициски групи, исто како што авганистанските муџахедини паднаа на колење еден на друг, дури и пред да го завршат режимот поддржан од Советскиот Сојуз 1992 година.

Во најдобар случај, сегашните проблеми ќе се продлабочат, но не експлодираат. Тековите на бегалците ќе се зголемат и ќе им наметнат поголем товар на нивните земји-домаќини, но стресот нема да предизвика колапс. Тероризмот ќе продолжи и повеќе невини луѓе ќе умрат, но тоа нема да го расчисти ниту една од соседните држави. И, од тесната перспектива на интересите на САД, насилството ќе остане фокусирано во Сирија, наместо да стане регионално, а камоли глобално. Различни групи - почнувајќи од ирачките Курди - ќе продолжат да флертуваат со отцепување и други тензии ќе врие, но ниту еден од овие фактори нема да се свари. Соседите ќе обезбедат некои форми на поддршка на разни групи во Сирија, без премин на било кој Рубиконс. Свкупно, на Блискиот Исток ќе се влоши, но нема да се засени.

Овој најдобар случај не е многу добар, и, за жал, тоа не е најверојатно. Полошите сценарија изгледаат поверодостојни. Крвкоста на Либан и Ирак, особено, ги остава ранливи на нови граѓански војни. Тоа би можело да биде тешко, но не е невозможно да се предвиди регионална војна која расте од сирискиот морнар. Турција изгледа како примарен кандидат за зголемување на вмешаноста во Сирија. Стравувањата дека курдскиот сецесионализам може да се прошири, со критики дека режимот ги игнорира злосторствата од соседната врата, или ризичното уверување дека Анкара може да ја намали рамнотежата во корист на една фракција над друга, на крајот би можела да ги

натера Турците да интервенираат воено - нетрпеливо и ограничено во прв, се разбира. Ако се влоши маките на режимот на Асад, и ако Турците се силно ангажирани, Иран може да го притисне Багдад да ја зголеми својата директна поддршка од Алавите и да ја засили својата помош. Багдад ќе биде неподготвен, но би можел да се почувствува повеќе склон да го стори тоа ако Турците продолжат да ги поддржуваат ирачките Курди во нивната борба со централната влада и ако се влошат внатрешните поделби во Ирак - без сомнение влошена со прелевање од Сирија - ја остават владата на Малики повеќе зависи од иранската поддршка.

Еден амбициозен режим на Алавит - особено оној што се соочува со се поголема турска интервенција - може да одлучи да го употреби својот арсенал за хемиски војни или, пак, да ги засили терористичките напади врз Израел да се обидат да ја претворат својата граѓанска војна во арапско-израелски конфликт, јавно и регионално мислење во корист на режимот и дискредитирање на противниците на Асад. Под овие околности, Израел може да постави ограничени воени операции во Сирија за да ги извади своите ресурси за хемиско оружје или терористички бази, кои без сомнение ќе имаат реперкусии меѓу сириските соседи и арапските држави воопшто.

Досега, хуманитарните кошмари на Сирија изнесоа малку повеќе од штета од американскиот народ и само скромна помош од нивната влада. По една деценија плус на војната во Авганистан и Ирак, постои оправдано длабока амбивалентност во врска со новите воени обврски на Блискиот Исток. Приказните за хуманитарните кошмари на Сирија изнесоа малку повеќе сожалување од американскиот народ. Ова создаваше всушност и дилема за администрацијата на Обама и загрижените Американци додека гледаат Сирија како гори. Тие немаат интерес да се инволвираат, но стоејќи настрана исто така и за нив е ризично. Ако се прелее конфликтот од Сирија, квадрирањето на овој круг може да се покаже како голем предизвик.

Во најмала рака, Вашингтон треба да даде премија за одржување на сириската граѓанска војна да влече на неодредено време. Подобрувањето на нивните напори да се вооружат, обучат и обединат сириските опозициски фракции што е најважно - оние кои се борат против режимот во Сирија, а не оние кои се расправаат надвор од неа - ќе биде добро место за почеток. Напредокот, најверојатно, ќе биде ограничен, но Вашингтон има поголема моќ отколку регионалните сојузници кои веќе ги поддржуваат противниците

на Асад, а раководството на САД може да помогне да се спречи нивното работење во вкрстени цели.

Некои соседи, исто така, би можеле да користат помош во справувањето со сопствените политички и економски проблеми, што би можело да им помогне подобро да го надминат прелевањето од Сирија. Може да биде потребен и одреден лек: *Притискањето на нашите регионални пријатели да почнат со задоцнети реформи ќе помогне да се ублажат дискриминацијата и мизеријата меѓу нивното население кое може да дејствува како поттикнување кога искрите од Сирија ќе летаат на патот.*

Сииската граѓанска војна е несомнено трагедија за луѓето од таа земја. Колку подолго гори, толку е поголема веројатноста дека огнот ќе може да се прошири. Сепак тешко е да се стави крај на борбите денес, тоа ќе биде уште потешко паралелно со насилството и spillover ефектот кој секој ден се повеќе и повеќе расте.

4.3 ИМПЛИКАЦИИ НА КРИЗАТА НАЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ

Анкара, исто така, се плаши дека уште еден автономен курдски регион (веднаш до оној во северен Ирак) би можел да се појави токму преку границата - поттикнувајќи ги сепаратистичките аспирации меѓу сопствената курдска популација и обезбедувајќи безбеден рај за ПКК. Всушност, бидејќи сирискиот режим во голема мера го повлече своето видливо присуство од курдскиот регион во Сирија, таму се основани структури на самоуправа, како и курдски милиции. Вооружените борби меѓу сириските бунтовници и ПЈД, како и политичките разлики меѓу арапските и курдските претставници на сииската опозиција, направија далекусежна автономија или дури и поделба на "Западен Курдистан", што го отвори прашањето за регионалните граници како формирана по падот на Османлиската Империја⁶⁸.

Наспроти ова, и во поглед на другите регионални и домашни размислувања, турската влада се вклучи во разговорите со затворениот водач на ПКК, Абдула Оклан, и во април 2013 година се согласија за прекин на огнот, повлекување на борците од ПКК,

⁶⁸ Maren Milligan, (April 2013) "Fighting for the Right to Exist: Institutions, Identity, and Conflict in Jos, Nigeria," Comparative Politics 45, no. 3

како и сеопфатни реформи насочени кон подобрување на статусот на Курдите во Турција и на тој начин овозможувајќи подобрени односи со Курдите во Ирак и Сирија.

Во поопшта смисла, регионалната позиција на трите неарабски држави, Иран, Турција и Израел, е силно погодена од Арапската пролет, а особено од кризата во Сирија, а односите меѓу сите тројца се дополнително влошени - со Израел и Иран на работ на војна.

Иран, кој го виде својот сопствен револуционерен пат потврден со протестите во Северна Африка, Бахреин и Јемен, толкуван како "Исламско будење", го осуди востанието во Сирија како западно и / или џихадист. Сириската граѓанска војна исто така го поткопа сојузот меѓу Иран и палестинскиот Хамас, при што вториот се спротивстави на притисокот на Иран да се соберат зад Башар ал Асад и наместо тоа да го премести својот штаб од Дамаск до главниот град на Катар, Доха. Ова беше сериозна неуспех за аспирациите на регионалното лидерство во Техеран, во кои "Палестина" и "ослободувањето на Ерусалим" беа централни митинзи.

Турција, која првично ја сметаат мнозинството како победник на Арапската пролет, се смета за модел за компатибилност на исламот и демократијата, економскиот развој и граѓанската контрола врз војската, веројатно најмногу страдаше од економските последици и геополитичките импликации на сириската криза. Набљудувачите се заинтересирани да го истакнат неуспехот на пристапот на "нулта проблеми" на Анкара. Кризата длабоко ги затегна односите на Анкара со Иран. Покрај тоа, тензичните односи на Турција со Израел ја поткопаа нејзината способност да посредуваат во арапско-израелскиот конфликт и на тој начин да придонесат кон стабилен и просперитетен Блискиот Исток. И додека во пролетта 2013 година, поради посредничките напори на американскиот државен секретар Џон Кери, напредокот во однос на турското израелско помирување и повторната нормализација на односите е во тек, а продажбата на оружје во Турција продолжи, враќајќи се во блиската стратегиска алијанса, како што тоа беше пред крајот на 2008 година.

Не само што израелската регионална изолација дополнително се зголеми поради Арапската пролет; Израел, исто така, се соочи со силно дестабилизирано соседство. Со колеблив Башар ал Асад, Израел губи непријателски, но сигурен сосед кој обезбедил тивка граница. Израел е силно загрижен за ефектите од прелевањето на насилството во Сирија, употребата на хемиско оружје од страна на сирискиот режим, тактичкото оружје

што ќе влезе во рацете на локалните терористи (или ќе биде префрлено во Хезболах) и Сирија да стане безбеден рај за ал-Каеда⁶⁹. Додека Израел првично делуваше со воздржаност и се воздржа од одмазда за прекршувањата на границата што им се припишуваат на престрелките на територијата на Сирија, во јануари и мај 2013 година, нејзините воздухопловни сили ги бомбардираа возилата што превезуваа тактичко оружје што се приврза за либанскиот Хезболах, со што се зголемува ризикот од регионален пожар⁷⁰. Исто така, наместо да обезбеди притисок за решавање на конфликтот на арапско-израелската патека, Арапската пролет ги зајакна партиските позиции за овој конфликт.

4.4 СЕКТАНТНА ПОЛАРИЗАЦИЈА

Граѓанската војна во Сирија, исто така, предизвика масовно зголемување на секташката поларизација која веќе го означил регионот по ирачката граѓанска војна. Резултатот не беше само вкоренетата перцепција на револтот како сунитски востание (поддржано од монархиите на сунитскиот залив и Турција) против режимот на Алавити, неговите локални поддржувачи (Алавити и христијани) и неговите шиитски сојузници (Иран, Хезболах и Ирачка влада со доминантна шиитска влада), но исто така и геополитичка реорганизација долж секташки линии кои се повеќе доаѓаат да го надвладаат саудиското иранско ривалство⁷¹.

Како последица на тоа, политичките кампови карактеристични за регионот по војната во Ирак во 2003 година се разнишани - кампови главно дефинирани од нивниот став кон Западот (и Израел), со прозападни, таканаречени "умерени" лидери (вклучително и Египет, Јордан, Саудиска Арабија и ПА) од една страна; "Радикални" режими и групи поврзани со Иран, т.н. "оска на отпор", од друга (опфаќајќи Сирија, Хамас и Хезболах); и Турција и Катар кои дејствуваат како модератори или балансери. Во пресрет на кризата во Сирија, Турција и Катар се наоѓаат во сунитскиот, анти-

⁶⁹ Chivers, C. J., and E. Schmitt (2013) 'Arms Airlift to Syria Rebels Expands, With Aid From C.I.A.', New York Times

⁷⁰ Kanchan Chandra, 2012 "Introduction," in Constructivist Theories of Ethnic Politics, ed. Kanchan Chandra (Oxford University Press.);

⁷¹ Kanchan Chandra, 2012 "Introduction," in Constructivist Theories of Ethnic Politics, ed. Kanchan Chandra (Oxford University Press.);стр.48

ирански, антисириски режимски камп, со што не само што ја губат својата рамнотежна позиција, туку дополнително придонесуваат за секташка поларизација. На крајот, регион кој нема каква било регионална безбедносна архитектура стана уште поларизиран, и на општествено ниво и на владино ниво.

Сепак, геополитичката прегрупираност не се случила само по поделбата на сунитските шиити; домашните размислувања и историските врски, исто така, одиграа улога во ова репозиционирање. Така, меѓу земјите со сунинско потчинување, од една страна, Тунис, Либија и Египет паднаа во "револуционерен логор", кога станува збор за поддршка за протестните движења и бунтовниците во регионот⁷².

Од друга страна, конзервативните држави од Заливот, додека ги поддржуваат револуциите против непријателските владетели во Либија и Сирија, се приклучија кон потиснување на востанието во Бахреин, се наметнаа за стабилизирани пакт за елита во Јемен и ги здружија своите колеги во Јордан и Мароко со понуди за дарезлива поддршка - не само што ги поттикнува (без оглед на географијата) да аплицираат за членство во GCC. Во Тунис и Египет, овие држави прво бараа да ги одржат режимите и, кога тоа веќе не беше можно, почнаа да ги поддржуваат конзервативните, честопати силите на Салафи

Сепак, дури и државите од Арапскиот Залив не ги преземале за да ги имплементираат истите приоди: додека Катар е најистакнатиот поддржувач на регионалната асцендентност на Муслиманското братство, Саудиска Арабија и Обединетите Арапски Емирати се претпазливи за зголеменото влијание на Браќата. Сè уште не е јасно дали регионалните коалиции што ќе станат препознатливи денес ќе имаат трајна природа ниту како регионалниот биланс на моќ ќе се консолидира на среден до долг рок. Меѓутоа, изгледа дека е јасно дека секташката поларизација не претставува добро за иднината на Сирија, ниту за мозаичните општества во регионот, особено во Левант и во Ирак. Во голема мера, регионалните случувања во однос на конфликтот, државните граници, сојузи и рамнотежи на моќ ќе зависат од тоа како ситуацијата во Сирија се развива во месеците и годините што доаѓаат.

⁷² Kanchan Chandra, 2012 "Introduction," in Constructivist Theories of Ethnic Politics, ed. Kanchan Chandra (Oxford University Press.);,стр.104

4.5 ПРЕДЛОГ СЦЕНАРИЈА ЗА СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА И НЕЈЗИНИОТ НАТАМОШЕН РАЗВОЈ

На основа на хипотетско одредените теории, како дел од погоре имплементираната емпириска студија во рамките на магистерскиот труд, може да се издвојат вкупно четири сценарија за сирискиот конфликт, одредувајќи се на краток до среден рок. Веродостојноста на подолу наведените сценарија се релативни и делумни, земајќи предвид фактот дека се кроистени примарни и секундарни извори на податоци и современа литература која се однесува на тематиката која се обработува - преговарачка транзиција; продолжеток на борбите и зацврстување на фрагментацијата на земјата; падот на режимот и секташката граѓанска војна; и падот на режимот и политичката транзиција.

Сценарио 1, " транзиција на преговарање": По повеќе од двегодишни борби, крај на насилиството и транзицијата договорени меѓу режимот и опозицијата веројатно ќе доведат до најстабилен и најмалку насилан исход. Сепак, тоа е исто така најневеројатно сценарио. За ова ќе е потребен барем договор на три нивоа: домашно, регионално и меѓународно. Поради логиката на нулта сума која се применува на страните во конфликтот (т.е. режимот и опозициските сили), конфликтните интереси на регионално ниво (главно, но не исклучиво меѓу Саудиска Арабија и Иран), како и меѓународните несогласувања (главно меѓу " Западот "и Русија) во врска со анализата и справувањето со конфликтот, се чини дека договорот за кое било од трите нивоа е неверојатно да се оствари. И режимот и бунтовниците се гледаат во борба за опстанок, што не остава простор за компромис. Надворешните приврзаници на двете страни, исто така, го третираат конфликтот како игра на нуриоз со далекусежни и, за некои актери егзистенцијални, последици за сопствените стратешки позиции, и затоа се решени да спречат какво било исход што ќе го сметаат за неповолен.

Сценарио 2, "продолжување на војувањето и зацврстување на фрагментацијата на земјата": за периодот што следи, продолжувањето на борбите и зацврстувањето на фрагментацијата на земјата, ако е кревка, се чини дека е најверојатното сценарио, бидејќи двете страни во конфликтот се поставени на воена сила, а надворешните поддржувачи продолжуваат да ги ракуваат и да ги снабдуваат. Дури и ако поддршката за бунтовниците со тешко оружје, обука и логистика се зголемија

масовно, режимот сè уште има голем арсенал на оружје за да биде вработен, како и лојално јадро и поддршка меѓу дел од населението на кое се потпира. Така, наместо да се води брзо воено решение, таквата поддршка носи опасност од масовно зголемување на крвопролевањето. Наместо да се урива режимот, последицата може да биде нејзиното повлекување во центарот на Дамаск, на она што често се нарекува "Алавитска централа". Режимот потоа ќе го контролира центарот на Дамаск, коридор кон брегот преку Хомс, вклучувајќи ги и градовите Латакија и Тарту, како и крајбрежните планини главно населени со Алавити. Тоа би значело де факто фрагментација на земјата во три области, при што ПЈД ќе ги контролира курдските области на север и североисток, а бунтовниците ќе ја контролираат остатокот од територијата. Сепак, тешко дека ќе биде одржлива ситуација. Континуираните борби помеѓу и во рамките на трите дела би биле веројатни, особено во градовите и подрачјата со мешано население и меѓу конкурентските воени лидери во изработката. Примерот на етничко чистење ќе стане конкретна закана.

Сценарио 3, "падот на режимот и сектантната граѓанска војна": Дури и ако бунтовниците биле успешни во воено уништување на режимот, потпомогнати со огромно зголемување на странска поддршка (или, неверојатно, директна воена интервенција), насилството е малку веројатно да се запре со колапсот на режимот. Наместо тоа, постои значителен ризик од понатамошно или дури и ескалирано насилство потоа - во форма на акти на одмазда против лица кои се сметаат за симболи за апаратот на режимот и оние групи во населението кои се сметаат за одговорни за бруталноста на режимот, првенствено алавитите; туку и во форма на борба меѓу различни бунтовнички групи поради локалната контрола и меѓу остатоците од безбедносниот апарат на режимот, милициите и бунтовниците. Таквото насилство ја носи опасноста од ескалирање во граѓанска војна, главно по секташки линии, што повторно вклучува етничко чистење.

Сценарио 4, "падот на режимот и политичката транзиција": Постои широк консензус меѓу социјалните и политичките сили во Сирија и сириската дијаспора, дека револуцијата треба да води кон демократски, плуралистички и инклузивен поредок по асад во обединета Сирија. Сепак, ефектите од граѓанската војна, радикализацијата на одредени бунтовнички групи и приливот на, честопати, цихадистички, странски борци, се намалија - и продолжуваат да се намалуваат - изгледите за овие визии кои преовладуваат над оние што ги држат различни центри за моќ. За да бидат работите уште

полоши, политичката опозиција се бореше да се обедини и да изгради веродостојна претставничка организација, која е поддржана од населението, локалните активисти и разните бунтовнички групи и има влијание врз земјата. Овие потешкотии произлегоа не само од идеолошки поделби и несогласување околу пристапот до ресурсите меѓу различните групи и личности, туку и од различни спонзори на опозицијата, обидувајќи се да им дадат на своите омилени раце целосна превласт. Во овој контекст, очигледно е дека оние кои им даваат најголема поддршка на бунтовниците - Саудиска Арабија и Катар - и на тој начин ја додаваат својата положба меѓу локалното население (и не само затоа што се во состојба ефективно да се вклучат во хуманитарна помош) се повеќе врши и ќе има повеќе влијание врз политичкиот и општествениот поредок отколку оние што во голема мера се отсутни од настаните во Сирија, како што се Европејците.

4.6 ОДГОВОРОТ НА ЕВРОПА НА СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА

Европската Унија и нејзините земји-членки како и земјите кои се наоѓаат на Европскиот Континент, немаат значително влијание врз патот што го презеде конфликтот. Точно е дека европските дипломати најпрво се ангажираат во напорите да го убедат сириското раководство да го промени курсот и да се вклучи во сериозни реформи, а потоа, од летото 2011 година, да го изолира и ослабне режимот преку замрзнување на соработката, дипломатски притисок и серија санкции⁷³.

Европа, исто така, се ангажира во групата Пријатели на Сирија, формирана во февруари 2012 година на американска и француска иницијатива, да го заобиколат блокираниот Совет за безбедност, да дадат дипломатска, техничка и финансиска поддршка на опозицијата и т.н. "не смртоносна" помош на бунтовниците, и да се подготви за реконструкција. Покрај тоа, некои европски држави се вклучија во обука на бунтовниците; други почнаа да обезбедуваат поддршка за локалните структури во ослободените области. Европејците исто така беа најголем донатор на официјална хуманитарна помош. Општо земено, сепак, европската поддршка е премногу бавна, премногу бирократска и премногу мала за да има повеќе од маргинално влијание на теренот и да досегне до оние што имаат најголема потреба од ваква помош.

⁷³ Kanchan Chandra, 2012 "Introduction," in Constructivist Theories of Ethnic Politics, ed. Kanchan Chandra (Oxford University Press.);

Освен тоа, европските политики - како и оние на другите трети страни - се недоследни по тоа што има контрадикција помеѓу реториката базирана на норми, која ја охрабрува сириската опозиција во нејзиниот уште милитантен период, од една страна (наведувајќи дека Асад мора да оди и инсинуирајќи го воспоставувањето зони за заштита/забрането летање и испораката на оружје на бунтовниците, претпоставувајќи опозицијата да се организира според визијата на Запад) и недостатокот на конкретна и ефективна европска поддршка за постигнување на таа цел (против позадина на загриженост за регионален пожар и сеништето на засолниште за цихади во Сирија), од друга страна⁷⁴.

Европските политики, исто така, се неповрзани, бидејќи земјите-членки на ЕУ не се согласија за прашањето за воена интервенција и за вооружување на бунтовниците - со што се испраќаат збунети и збунувачки сигнали. На казнената страна, додека европската забрана за увоз на сириски нафта и санкциите врз индустријата поврзана со нафта имаа силно влијание врз државниот буџет на Сирија и девизните резерви, со што потенцијално влијаеја на ставот на режимот - пред санкциите, околу 85% од сирискиот извоз на горива и слични материјали биле извезени во ЕУ - ембаргото за оружје не обезбедило таква можност како Европа да не се сретнува меѓу добавувачите на големите сириски оружја.

4.7 ПЕРСПЕКТИВА НА СИРИЈА ПО КРАЈОТ НА СИРИСКАТА ГРАЃАНСКА ВОЈНА

Без оглед на тоа кој режим ќе надвлее во Дамаск веднаш по сирискиот конфликт и револуција, би можело одново да се исцртаат енергетските мапи во регионот. Натперварувањето за снабдување на пазарот, како и за контрола на транзитната рута на енергетските ресурси е исклучително големо. Обликот на идната енергетска мапа, ќе зависи всушност, првенствено од тоа кој ќе биде регионалниот и меѓународниот добитник, а кој ќе биде губитник.

⁷⁴ Kanchan Chandra, 2012 "Introduction," in Constructivist Theories of Ethnic Politics, ed. Kanchan Chandra (Oxford University Press.);

Што се однесува за Ирак и Иран, новиот режим кој би можел да биде сојузник со сунитската Турција или државите на Голфскиот залив, повторно би предизвикало заострување на идната соработка на енергетското подрачје и би претставувало удар на ирачките и иранските амбиции, особено кога станува збор за директниот пристап на Медитеранот, како и без потребата да се потпираат на добрата волја на Турција.

Степенот на самостојност кој би бил новиот режим во Сирија, би бил во состојба да гарантира на сириските Курди, како и способноста да се изгради автономен регион во рамките на новата држава, како дестинација одредувајќи дали ирачките Курди ќе може да се ослободат од притисокот на Анкара и Багдад и да воспостават директен извозен пат за своите ресурси преку курдската територија во Сирија.

Руските енергетски интереси во регионот исто така бараат воспоставување на пријателскиот режим во Сирија, кој ќе ги земе предвид руските интереси пред се останато. Новиот режим, кој би бил во сојуз со западните сили, би бил пречка за експанзија на руското присуство во новонастанатиот источно медитерански гасен базен како и за нејзината способност да го заштити својот удел на пазарот на гас од конкурентите. Доколку не се прифати постоењето само на една и конечна, финална дефиниција на геополитиката, која, како таква опфаќа заеднички интереси, земајќи предвид факторите на географија, политиката, енергетиката, историјата економијата, екологијата и многу останати научни дисциплини, чие сфаќање и примена на мнозинството го одредува глобалниот пат на општеството.

Пред се, гледано од повеќе студии, од гледна точка на геополитиката, применувајќи повеќе информации, историски и географска дата во постечкиот контекст, како и нивните импликации на идните политички и воени одлуки. Со тоа, слободно може да се реши, дека власта, државата, анцијата или народот, учествува онолку во креирање на сопствената иднина, колку што се истакнува значајноста за разбирање и делување во рамките со геополитичките (не)можности.

Еден од најдобрите примероци за денешницата е токму Сирија и нејзиниот конфликт. Осознавањето на вистината за сирискиот гас, открива колкав е влогот во самата игра за гасот и ја истакнува истовремено и неговата значајност, со тоа што се обезбедува контрола над Сирија, контролирајќи го Блискиот Исток и главната порта на Азија.

Истовремено, според режимот на Катарина Втора, ќе може да се вмешаат секако и руските како и кинеските сили во ваквите случувања. Она што е најважно е дека оној кој ќе биде во состојба да ја придобие Сирија поради гасот, ќе ја има можноста да владее со целиот свет, особено поради фактот што векот кој претстои пред нас, се истакнува како век на гасот. Со договорот, кој Дамаск го има потпишано и се однесува на транспорт на иранскиот гас низ Ирак кон Медитеранот, се отвора и новиот геополитички простор за сите, освен за Набуко проектот, кој бил од животна важност за Европа и Турција. Сирија, недвоено, станува всушност клучот кој ќе може да ја отвори следната голема епоха која му претстои на светот.

ЗАКЛУЧОК

На основа на погоре истакнатата студија како дел од магистерскиот труд, неопходно е да се напомене дека граѓанските војни се катастрофални. Двете страни кои се дел од ваквиот конфликт ја уништуваат инфраструктурата и економската војна, предизвикувајќи уништување и дислокација во самата држава. Освен жртвите на војната, човечкиот капитал е уништен од недостатокот на здравствени услуги и образование, со оглед на тоа што инвестициите се префрлаат на оружје. Тие можат да ја оштетат не само одредената земја, туку и импликациите од таа конкретна војна, останатите земји.

Во актуелниот глобализиран свет, ниедна држава не е изолирана од дејствата, реакциите и интеракциите меѓу различните држави. Иако секоја држава е индивидуална и суверена, но внатрешната политика и ситуација на една земја влијаат врз другите во постојниот меѓународен систем, директно или индиректно, и на позитивен и негативен начин. Тековната криза во Сирија јасно епитомизираше како коникот може сериозно да создаде состојба на ситуацијата не само во рамките на земјата, туку и во рамките на регионот, со самото тоа што веќе има контакт со глобалната моќна политика. Не е сигурно дали конфликтот конечно ќе го собори идеалот на Башар ал Асад, сепак тој веќе има големо влијание врз Блискиот Исток и севкупниот меѓународен систем и тоа влијание, за добро или лошо, веројатно ќе продолжи, дури и ако оружјето на партиите што заземаат сеуште молчат.

Сирискиот конфликт е резултат на три фактори. Прво, режимот престана да ги обединува сириските малцинства, престанувајќи да дејствува како фактор кој ја промовира стабилноста. Второ, невработеноста и концентрацијата на приходи како резултат на неолибералните реформи промовирани од Асад, се поттикнати од суши. Трето, брутална репресија на протестите. Овие три фактори ја намалија лојалноста на режимот, прво изразена како "глас", а потоа и како "излез". Со други зборови, режимот ги трансформира пацифичките протести во граѓанска војна. Со ова, значително може да се потврди Основната Хипотетска рамка на трудот - *Геополитичката положба на Сирија се наоѓа во корелативен однос со граѓанската војна во земјата и влијае врз интезивирањето на различни геополитички интереси.*

На основа на хипотетската рамка, како што може да се увиди, Русија го поддржува режимот со оружје и дипломатска поддршка. САД не ја вооружуваат опозицијата, но нема приговори ако некоја земја почнува да го прави тоа, што резултира со разочарување на сиriskите бунтовници. Исто така, опозицијата се бори против внатрешна војна против дихадистичките групи, кои го користат конфликтот во обид да ја претворат Сирија во радикална исламистичка земја. Резултатот од сето ова истакнува дека режимот може да постигне некои победи. Сепак, постојат извештаи дека Судан почнал да продава судански и кинески видови оружје за Катар, кој организирал испорака преку Турција на опозицијата (Chivers & Schmitt, 2013). Дури и ако ова е вистина и САД, исто така, ќе имплементираат некои од опциите што се дискутирани погоре, ниту една од страните не може да гарантира одлучна воена победа. Со тоа, конфликтот се продолжува на неодредено време, човечките и економските трошоци се такви, што нивото на развој и благосостојба на Сирија значително ќе се рекреира, давајќи им основи на радикалните дихадистички групи за да добијат локална поддршка, со самото тоа ќе можат да ја користат Сирија како терористичка база. Исто така, бегалците ја зголемуваат регионалната нестабилност.

Според тоа, на основа на погоре имплементираната емпириска анализа, со сигурност може да се потврди фактот дека, споредните хипотетски рамки особено првите две – фактот дека *Локалните, Сириски политички фактори имаат огромно влијание врз поттикнување на државната војна во земјата*, како и втората споредна хипотетска рамка која гласи - *Регионалните, Арапски и Блиско-Источни политички фактори влијаат негативно врз поттикнување на државната војна во Сирија*, значително може делумно да се потврдат, особено третата хипотетска рамка која гласи *Глобалните политички фактори имаат позитивно влијание врз државниот судир во Сирија*. Оваа хипотетска рамка може негативно да се потврди, земајќи предвид фактот дека глобалните нагли промени и политички фактори на функционирање на меѓународните заедници кои вршат огромен притисок врз моменталниот режим во Сирија, исклучително негативно се одразува врз имплементирање на позитивни промени, особено во денешниот временски период. Според тоа, оваа хипотетска рамка значително може да се негира во дадениот временски период, односно позитивните фактори од глобализацијата кои може да влијаат продуктивно врз Сирија и сирискиот конфликт, ставајќи му побрз крај, зависи од временската варијабла на дејствување. Секако, како дел од глобализацијата, значително е важно да се додаде и позитивното

потврдување на четвртата споредна хипотетска рамка која гласи — *Енергетската геополитика влијае врз сиријската граѓанска војна* — секако дека има влијание, меѓутоа ваквото влијание делумно, на основа на емпириските податоци и теоретски, дедуктивно-индуктивни методолошки истражувања во трудот, може да се потврди како негативно, поттикнувајќи го разгорувањето на сирискиот конфликт до ден денес.

Со ова, значително може да се потврди фактот дека, сегашната криза масовно ја уништи Сирија, каде што повеќе од еден процент од вкупното население се убиени, половина од населението е раселено и еден дел од нив станаа бегалци. Сигурно, конфликтот ќе има краткорочно до среднорочно негативно влијание врз образовниот систем на Сирија, културата и економијата; но најлошото влијание е тоа што го меша националниот механизам на земјата и создава ситуација за долготрајни внатрешни конвои. Сектатурните тензии што се влошени од конфликтот ќе бидат важни за манипулација со домашните и регионалните политички поставки. Големото присуство на бегалци во регионот и пошироко не само што го предизвикува управувањето со глобалната миграција, туку и ја загрозува безбедносната структура на разните држави, заедно со границата со Сирија и во Европа. Подемот на различни терористички организации е шок за интензивирање на постојната закана од глобалниот тероризам и екстремизам.

Колку подолго трае војната, толку е поголема шансата Сирија да се претвори во неуспешна држава, зголемувајќи ја веројатноста за регионална дестабилизација, како и создавање корозија во глобалниот мир и стабилност. Без значајно поместување на рамнотежата на моќта или големиот дипломатски пробив, мала е веројатноста дека во блиска иднина ќе се стави крај на конфликтот. Завојуваните страни, и директно и индиректно вклучени во конфликтот, треба да водат поголема претпазливост и Доверливост, барем тие треба да генерираат дополнителни проблеми за веќе проблематичната земја, а особено за регионот како целина.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

Ahmed, N. (2015) 'Western firms primed to cash in on Syria's oil and gas "frontier"', December 1,

Anderson, T. (2013) 'Syria: how the violence began in Daraa', May 13

Bassel F. Salloukh, Rabie Barakat, Jinan S. Al-Habbal, Lara W. Khattab, and Shoghig Mikaelian, Pluto Press, 2015 The Politics of Sectarianism in Postwar Lebanon , 24;

Baker, A. (2013) 'Syria's Civil War. The Mystery Behind a Deadly Chemical Attack', Time, April 1.

Black, I. (2010) 'Iran and Syria put on a show of unity in alliance Clinton finds 'troubling'', Guardian

Chivers, C. J., and E. Schmitt (2013) 'Arms Airlift to Syria Rebels Expands, With Aid From C.I.A.', New York Times

Cole, M. (2015) 'Israeli Special Forces Assassinated Senior Syrian Government Official',

Dostal, J. M. (2008) 'The European Union and Economic Reform in Syria', in Dostal, J. M. and Zorob, A., Syria and the Euro-Mediterranean Relationship, Boulder, Col.: Lynne Rienner

Eisenhower, D. D. (1957) 'Special Message to the Congress on the Situation in the Middle East', January 5

GRIMM, S., (2008). European Development Co-operation to 2020

Haran, V. P. (2016) 'Roots of the Syrian Crisis', IPCS Special Report 181, March, New Delhi: Institute of Peace and Conflict Studies,

HARRIS, D., MOORE, M., SCHMITZ, H., (2009). Country Classifications for a Changing World, IDS Working Paper No. 326,

Hersh, S. M. (2007) 'The Redirection. Is the Administration's new policy benefitting our enemies in the war on terrorism?', The New Yorker, March

John Nagle, (2015): "Between Entrenchment, Reform and Transformation: Ethnicity and Lebanon's Consociational Democracy," *Democratization* 22 1-21.

Jones, M. (2004) 'The 'Preferred Plan': The Anglo-American Working Group Report on Covert Action in Syria, 1957', *Intelligence and National Security*

Jones, H. (2008) *Crucible of Power. A History of American Foreign Relations from 1897*. Second ed. Lanham: Rowman and Littlefield Publishers.

Kanchan Chandra, 2012 "Introduction," in *Constructivist Theories of Ethnic Politics*, ed. Kanchan Chandra (Oxford University Press,);

Khaddour, Kheder. 2015. "The Assad Regime's Hold on the Syrian State." *Carnegie Middle East Center*

King, B. R. (2014) 'America's Search for Control in Iraq in the Early Cold War, 1953-1961', Doctoral Thesis, Graduate Department of History, University of Toronto

Kamal S. Salibi, *Crossroads to Civil War: Lebanon 1958-1976* (Caravan Books, 1976); and Michael C. Hudson, "The Problem of Authoritative Power in Lebanese Politics: Why Consociationalism Failed," in *Lebanon: A History of Conflict and Consensus*, eds. Nadim Shehadi and Danna Haffar Mills (I.B. Tauris & Co. Ltd., 1988),

Landay, J. S. (2015) 'Why is Israel's nuclear arsenal not mentioned in Iran deal debate?', *McClatchy DC*

Lister, C. (2015) 'Are Syrian Islamists moving to counterbalance Al-Qaeda? Will it last?', March 23, *Brookings Middle East Politics & Policy*

Little, D. (2004) 'Mission Impossible: The CIA and the Cult of Covert Action in the Middle East', *Diplomatic History*, 2

Maren Milligan, (2013) "Fighting for the Right to Exist: Institutions, Identity, and Conflict in Jos, Nigeria," *Comparative Politics* 45, no. 3

Mazzetti, M., Gordon, M., and M. Landler. (2013) 'U.S. is Said to Plan to Send Weapons to Syrian Rebels', *New York Times*, June

Mazzetti, M., and H. Cooper. (2015) 'Sale of U.S. Arms Fuels the War of Arab States', New York Times, April 18.

Martin, G. J. (2015) *America's Geography and Geographers. Toward Geographical Science*. New York: Oxford University Press.

Palmer, M. A. (1992) *Guardians of the Gulf. A History of America's Expanding Role in the Persian Gulf, 1833-1992*. New York: The Free Press.⁴

Pursley, S. (2015) '“Lines Drawn on an Empty Map’. Iraq's Borders and the Legend of the Artificial State (Part 2)',

Robinson, J. (2013) 'Why Syria? An Examination of The Iran-Iraq-Syria Pipeline', 27 August

Richard Hrair Dekmejian, "Consociational Democracy in Crisis: The Case of Lebanon," *Comparative Politics* 10, no. 2

Safdar, Anealla. 2015. "Refugees sew lips in Greece-Macedonia border protest." *Al Jazeera*.

Sayigh, Yezid. 2015. "No Change in Syria." *Al-Hayat*.

Sengupta, Somini. 2015. "World Powers Try Anew for Syria Cease-Fire, but Path Is Tortuous." *International New York Times*.

Shuttleworth, K. (2015) 'Israel plans to demolish 13,000 Arab buildings in West Bank, UN says', *Guardian*,

Techau, Jan. 2015. "A Russian Intervention in Syria?" *Carnegie Europe*.

Trenin, Dmitri. 2015. "Like It or Not, America and Russia Need to Cooperate in Syria." *National Interest*.

Timothy D. Sisk, (2013) "Power Sharing in Civil Wars: Puzzles of Peacemaking and Peacebuilding," *Civil Wars* 15

Veldkamp, J. (2015) 'Narrative and Reality in United States Aid to the Syrian Armed Opposition: 2012-2014', paper presented at the 2015 Middle East History and Theory Conference, University of Chicago

Wilson, S., and J. Warrick (2011) 'Assad must go, Obama says', Washington Post, 18 August